सरुमारानी गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

२०७९ , (दोस्रो अद्यावधिक-२०८३)

Disaster Preparedness and Response Plan
2022 (2nd, Updated-2026)

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

सरुमारानी गाउँपालिका

बड्डाँडा ,प्यूठान

स्थानीय विपद् ब्यबस्थापन समितिबाट स्वीकृत मितिः २०८३ जेष्ठ २८ गते

सरुमारानी गाउँपालिका

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

Disaster Preparedness and Response Plan

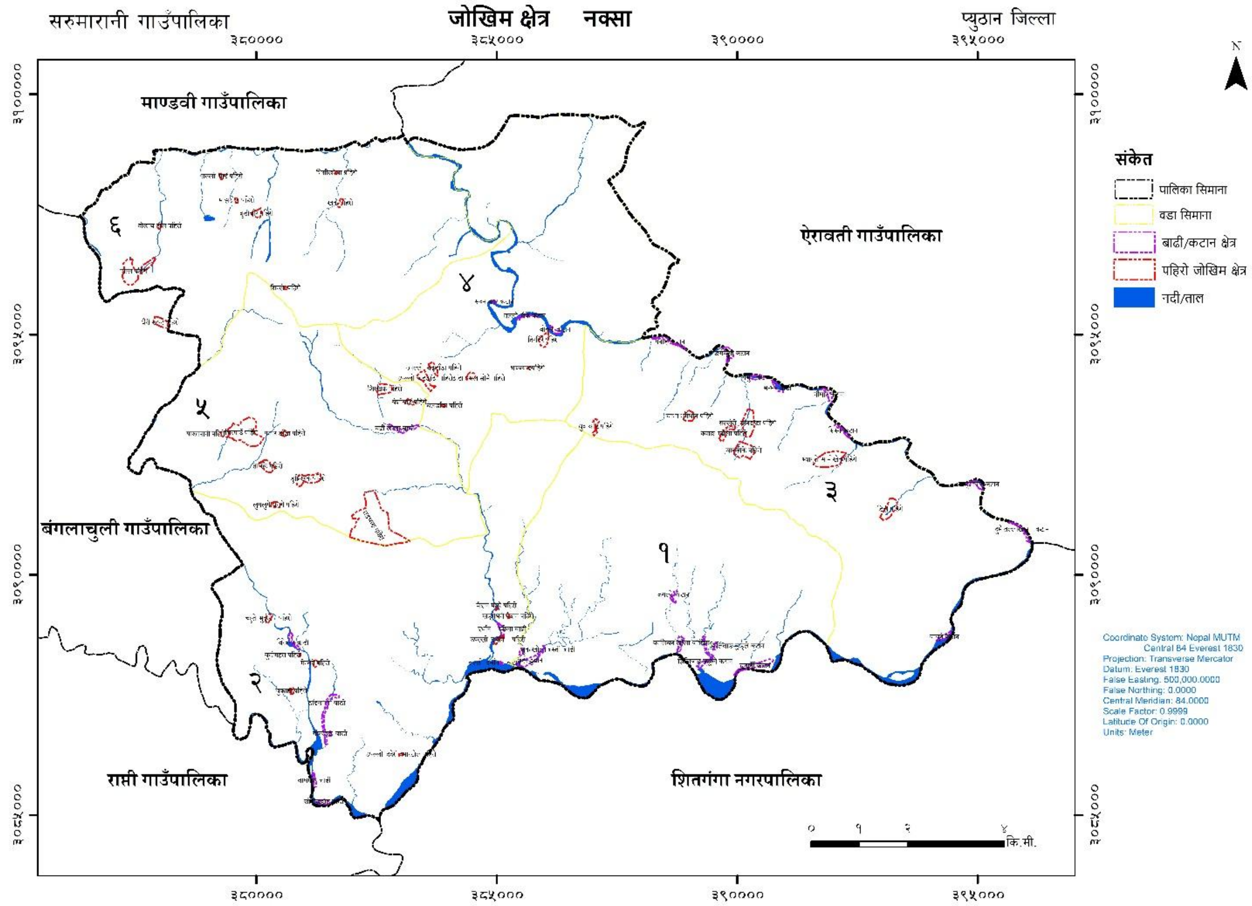

दस्तावेज : सरुमारानी गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९, (दोश्रो अद्यावधिक २०८३)

प्रकाशक स्था :नीय विपद् व्यवस्थापन समिति सरुमारानी गाउँपालिका

प्रकाशन मिति :२०७९) दोश्रो अद्यावधिक २०८३

तयारी एवं सर्वाधिकार : प्रकाशकमा

प्राविधिक सहयोग : प्रतिबद्ध-३ (Pratibaddha-III) परियोजना

सल्लाहकार श्री :झग बहादुर बिश्वकर्मा अध्यक्ष ,सरुमारानी गाउँपालिका

श्री बसन्ता खड्का उपाध्यक्ष ,सरुमारानी गाउँपालिका

श्री त्रिबिक्रम खड्का प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ,

संयोजन :लक्ष्मण आचार्य (विपद् सम्पर्क व्यक्ति)

सबिन नेपाल (पूर्वकार्य संयोजक प्रतिवद्ध ३ परियोजना)

बिनोद सुनार (विपद् जोखिम प्राविधिक अधिकृत प्रतिबद्ध-३ परियोजना)

गोपाल सिंह जिसी (विपद् व्यवस्थापन अधिकृत प्रतिवद्ध ३ परियोजना)

सरुमारानी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बङ्गाँडा, प्यूठान

लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प.सः २०८२।०८३

च.न.

मितिः २०८३।०२।२९

शुभकामना।

सरुमारानी गाँउपालिकाले दिगो विकास लक्ष्यले निर्दिष्ट गरेको लक्ष्य हासिल गर्न विपद्जोखिम व्यवस्थापनलाई मूलप्रवाहीकरण गर्नु अत्यावश्यक रहेकोछ। नेपाल सरकारबाट जारी विपद्जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ तथा यस गाउँपालिकाको स्थानीय विपद्जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५ मा भएको व्यबस्था बमोजिम विपद्जोखिम न्यूनीकरणलाई स्थानीय तह/बस्ती स्तरसम्म विस्तार गरी स्थानीय तहका सबै विकास नीति तथा कार्यक्रममा मूलप्रवाहीकरण गर्नको लागि स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८२ तयार गरिएकोछ ।

बाढी, पहिरो, आगलागी हावाहुरी, असिना, चट्याङ्ग, खडेरी, भुकम्प, महामारी जस्ता विभिन्न मौजमजन्य र अन्य प्रकोपका कारण यस गाउँपालिकामा प्रत्येक वर्ष जनधनको क्षती हुने गरेको छ। यस प्रकारका विपद् हुन सक्ने घटनाहरुको जनमानसमा चेतनास्तरको बृद्धि र विकासको सचेतीकरण तथा क्षमता विकास गरी विपद्जन्य घटनाबाट हुन सक्ने क्षती न्यूनीकरण गर्न र यस योजनामा समावेश भएको विपद्को पूर्वसूचना, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पूर्ननिमार्णको कार्यमा सरकारी निकाय, गैरसरकारी निकाय तथा सरोकारवालाहरुको सक्रिय सहभागीता, गाउँपालिका र वडा स्तरीय स्थानीय विपद् ब्यबस्थापन समिति र विभिन्न विषयक्षेत्रगत समितिहरु, टोल विकास संस्था/सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिहरुलाई सक्रिय रुपमा परिचालन गर्न यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८३ महत्वपूर्ण दस्तावेज हुनेछ ।

सरुमारानी गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८२ निर्माणमा प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउने People in Need (PIN) Nepal/प्रतिबद्ध परियोजनालाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु। साथै यो योजना निर्माणमा सरुमारानी गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिहरु, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरु, राजनीतिक दलहरु तथा अन्य सरोकारवाला संस्था, व्यक्ति तथा सामुदायिक आत्मनिर्भर सेवाकेन्द्र (CSRC)ले खेलेको भूमिका प्रति आभार व्यक्त गर्दै यो विपद् पूर्वतायरी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८२ को सफल कार्यान्वयनको लागि सबै सरोकारवालाहरुको सहयोगको अपेक्षा सहित शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

....

(झगबहादुर विश्वकर्मा)

गाउँपालिका अध्यक्ष

झग बहादुर विश्वकर्मा

गाउँपालीका अध्यक्ष

website:www.sarumaranimun.gov.np, Email:sarumarani2073@gmail.com 9857836022

सरुमारानी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बड्डाँडा, प्यूठान

लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प.सः २०८२।०८३

च.न.

मितिः २०८३।२।२९

शुभकामना ।

गाउँपालिकाले प्रत्येक वर्ष भूकम्प, पहिरो, बाढी, जनावर आतङ्क, महामारी, हावाहुरी, चट्याङ, आगलागी, सडक दुर्घटना एवं अन्य गैर प्राकृतिक विपद्का कारण निकै क्षति व्यहोर्दै आएको छ। विपदबाट आगामी दिनमा पर्न सक्ने प्रभावलाई मध्यनजर गरी त्यस्ता विपद्का कारण हुन सक्ने क्षति न्यूनीकरण गर्ने उद्देश्य सबै सरोकारवालाको सहयोगमा यस सरुमारानी गाउँपालिकाले विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०८२ तर्जुमा गरेको छ। यो योजनाले गाउँपालिकाको समग्र विपद्का जोखिम तथा त्यसको सामना गर्नका लागि गाउँपालिकासँग भएको क्षमताको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दै विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि गर्नु पर्ने गतिविधिलाई एकिकृत गरेको छ।

गाउँपालिकासँग रहेको साधन स्रोतको पहिचान गरी तिनको परिचालन र विभिन्न सरोकारवाला निकाय, संस्था बिचमा प्रभावकारी समन्वय र सहकार्यको लागि जोड दिइएको छ। विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०८३ तर्जुमा गर्नका लागि सहयोग गर्नु हुने गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू, वडा कार्यालयहरु, सुरक्षा निकाय साथै प्राविधिक सहयोग गर्ने प्रतिबद्ध-३परियोजनालाई बिशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु। सरुमारानी गाउँपालिका भित्र विपद्ले गर्दा हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्ने लक्ष्य पुरा गर्न सम्पूर्ण स्थानीय समुदाय, सरकारी, गैर सरकारी निकाय, राजनीतिक दल तथा संघसंस्थाका साथै प्रदेश र सङ्घीय सरकारबाट सहयोग मिल्नेछ भन्ने अपेक्षा समेत गरेको छु ।

धन्यवाद ।

बसन्ता खडका
उपाध्यक्ष
सरुमारानी गाउँपालिका,
प्यूठान

बसन्ता खड्का
उपाध्यक्ष

website:www.sarumaranimun.gov.np, Email:sarumarani2073@gmail.com ✆ 9857836022

सरुमारानी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बङ्गाँडा, प्यूठान

लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प.सः २०८२।०८३

च.न.

मितिः २०८३।२।२९

शुभकामना

विपद् आफैमा अकल्पनिय र पूर्वानुमान गर्न नसकिने विषय हो । हाम्रो देशको भौगोलिक बनावट, कमजोर भू-धरातल र जटिलताका कारण पनि हाम्रो देश आफैमा विपद् संवेदनशील राष्ट्रहरुको सूचीमा पर्दछ । वर्षेनी विपद्जन्य महामारी तथा प्राकृतिक प्रकोपले गर्दा हजारौ व्यक्तिहरुले ज्यान गुमाउनुपरेको तथा अरबौ रकम विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा खर्च गर्नुपरेको अवस्था छ।तीन तहको सरकारको साझा तथा स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूचीमा रहेको विपद् व्यवस्थापनको विषय अझै बढि चूनौतिपूर्ण बन्दै गएको पाइन्छ । विशेषगरी केन्द्र प्रदेश र स्थानिय तहले आ-आफ्नो विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरी विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पूर्नलाभका क्रियाकलापमा खर्च गर्दे आएको पाइन्छ स्थानीय तह आफैमा सिङ्गो सरकार भएतापनि स्रोत साधनको अभाव र केन्द्र तथा प्रदेशको वित्तीय हस्तान्तरण प्रतिको परनिर्भरता साथै आन्तरिक राजस्वको अवस्था सुदृढ गर्न नसक्दा आफ्ना प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा स्रोत परिचालन तथा खर्च गर्न नसकेको अवस्था विद्यमान छ ।विपद्को समयमा स्थानीय सरकार तत्काल परिचालन हुनुपर्ने अवस्था सिर्जना हुन्छ । स्थानीय तहको सिमित स्रोत साधनले विपद्को सामान्य पूर्वतयारी, तथा उद्धार र राहतमा केही हदसम्मको सहयोग गरेतापनि तीनै तहको सरकारको सहकार्य र समन्वयमा मात्र विपद् व्यवस्थापन प्रभावकारी बन्न जान्छ।तसर्थ विपद् व्यवस्थापनमा तीन तहको सरकार तथा यसका निकायहरु, गैर सरकारी क्षेत्र, नागरिक समाज, सञ्चार क्षेत्र, सुरक्षा निकाय तथा आम सरोकारवालाको सहकार्य तथा समन्वय अनिवार्य हुन्छ।

यसै सन्दर्भमा सरुमारानी गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई मध्यनजर गर्दै विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना (DPRP) को अद्यावधिक गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ। सरुमारानी गाउँपालिकाले विशेषगरी पहिरो, हावाहुरी, आगलागि, बाढि, चट्याङ् जस्ता प्राकृतिक विपद्हरुको सामना गरिरहेको अवस्था विद्यमान छ ।सम्भावित विपद् बाट आगामी दिनमा हुन सक्ने क्षति न्यूनीकरण गर्ने उदेश्य पुरा गर्न नेपाल सरकारको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ (पहिलो संशोधन, २०७६) तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (२) को (न) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८३ अद्यावधिक गरिएको छ ।यस योजनामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सम्पूर्ण गतिविधि, विपद् पूर्वतयारी तथा पूर्वानुमान र विपद् पश्चातका प्रतिकार्यका क्रियाकलापलाई समेटिएको छ ।यस योजना निर्माणका लागि सहयोग गर्नुहुने गाउँपालिकाका अध्यक्षज्यू, उपाध्यक्षज्यू लगायत सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरु, गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीज्यूहरुलाई हार्दिक धन्यवाद् व्यक्त गर्दछु। यसका साथै यस योजनाको अद्यावधिक गर्ने कार्यमा पूर्ण प्राविधिक सहायोग उपलब्ध गराउनुभएकोमा प्रतिवद्ध ३ परियोजनाका सविन सर, गोपाल सर लगायत सिङ्गो परियोजना टिमलाई हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।साथै यस योजनाको मार्गदर्शनका आधारमा विपद् व्यवस्थापन कार्यमा सम्पूर्ण सरोकारवालाको साथ, सहयोग र सहकार्य रहनेछ भन्नेमा विश्वस्त छु ।

धन्यवाद।

त्रिविक्रम खड्का
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

website:www.sarumaranimun.gov.np, Email:sarumarani2073@gmail.com 9857836022

वषयसूची

परिच्छेद १ 1
प्रारम्भिक 1
१.१ पृष्ठभू म 1
१.२ योजनाको उद्देश्य 1
१.३ योजना तर्जुमा प्र क्रया 2
१.३.१ गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक 2
१.३.२ आधारभूत अध्ययन 3
१.३.३ विषयगतक्षेत्र सम्बन्धी अवधारण 3
१.३.४ विषयगतक्षेत्र उपसमितिको गठन 4
१.३.५ कार्यशाला गोष्ठी 4
१.३.६ योजनाको मस्यौदा तयारी 4
१.३.७ योजनामा प्रस्तावित क्रियाकलापको परिक्षण 4
१.३.८ पृष्ठपोषण सङ्कलन र अन्तिम मस्यौदा तयारी 4
परिच्छेद २ 5
विपद् जोखिम र व्यवस्थापनको अवस्था 5
२.१ गाउँपा लकाको सं क्षप्त परिचय 5
२.१.१ भौगोलिक अवस्था सीमा र क्षेत्रफल 6
२.१.२ गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या तथा सामाजिक संरचना सम्बन्धी विवरण 6
२.१.३ गाउँपालिकाको अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्या 7
२.१.४ गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख नदी ताल/ तलैया 8
२.१.५ भौतिक पूर्वाधार र सेवा 9
२.१.६ वडा र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सम्बन्धी विवरण 10
२.२ गाउँपा लकामा वद्यमान प्रमुख प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण 10
२.२.१ प्रकोपको स्तरिकरण 11
२.२.२ गाउँपालिकामा विगतमा भएका विपद् प्रकोपहरु (ऐतिहासिक समयरेखा विश्लेषण) 11
२.२.३ विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण 16
२.२.४ विपद्को आवृत्ति र गम्भिरता 17
२.३. सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भा वत प्रभाव क्षेत्र 17
२.५ पूर्वसूचना प्रणालीको अवस्था 24

२.६ नीतिगत, कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था....25
२.७ वषयक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी....26
२.७.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र....26
२.७.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्र....26
२.७.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र....26
२.७.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र....27
२.७.५ आपत्कालिन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र....27
२.७.६ संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्र....27
२.७.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र....27
२.७.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र....27
परिच्छेद ३....28
पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना....28
३.१ सामान्य पूर्वतयारी योजना....28
३.१.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना....28
३.१.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना....32
३.१.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना....33
३.१.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना....34
३.१.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना....35
३.१.६ संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना....36
३.१.७ आपत्कालीन शिक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना....38
३.१.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना....39
३.२ मौसम पूर्वानूमानमा आधारित पुर्वतयारी तथा पूर्वकार्य योजना....39
३.२.१ मनसुन परिदृष्यको सूचना....40
३.२.२ मौसम विषेश बुलेटिन....45
३.२.३ तिन दिने मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन र प्रभावमा आधारीत मौसम पूर्वानुमान....49
खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना....52
खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना....53
३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना....54
३.३.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना....54
३.३.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना....55

३.३.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 56
३.३.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 57
३.३.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर–खाद्य सामग्री क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 58
३.३.६ संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 58
३.३.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 60
३.३.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 60
परिच्छेद ४ 61
बन्दोबस्ती सामग्रीको उपलब्धता तथा आवश्यकताको लेखाजोखा 61
४.१ स्रोत-साधनको वर्तमान अवस्थाका साथै थप स्रोत साधनको आवश्यकता र अनुमानित लागत ववरण 61
४.२ वपद् प्रतिकार्यका ला ग जनशक्तिको उपलब्धता 68
४.३ बन्दोबस्ती सामग्रीको आंकलन 69
४.३.१ गैर–खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल 69
४.३.२ मानवीय सहायता स्थल 69
४.३.३ सुरक्षित आवास तथा खुला स्थल 70
परिच्छेद ५ 71
विविध 71
५.१ स्रोत साधनको व्यवस्थापन 71
५.२ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य 72
५.३ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सकाई 73
५.३.१ लक्ष्य र सूचकहरू 73
५.३.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन 74
५.४ क्षमता वकास रणनीति र योजना 75
अनुसूची-१ 75
प्राविधिक कार्यसमूहको प्रथम बैठकको कार्यसूची 75
अनुसूची-२ 76
स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्राविधिक कार्यसमूहलाई प्रदान गरीएको कार्यादेश 76
अनुसूची-३ 76
सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका 76
अनुसूची-४ 79
विषयक्षेत्रको प्रथम बैठकको कार्यसूची 79
अनुसूची-५ 80
विषयक्षेत्र सदस्य संस्थाको कार्यशर्त (नमूना) 80
अनुसूची-६ 80

अगुवा सहयोगी संस्थाको कार्यशर्त 80
अनुसूची-७..81
कार्यशाला गोष्ठीको कार्यसूची 81
अनुसूची-८..84
स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण...84
आषिश शाहि...88
अनुसूची-९ 91
विषयक्षेत्रका अगुवा संस्थाका पदाधिकारीहरूको विवरण 91
विषयक्षेत्र अन्तर्गतका सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूको विवरण 91
प्रतिकार्यको लागि उपलब्ध जनशक्ति तथा संस्थाहरूको विवरण 94
योजना अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संश्लेषण प्रारुप 95
सन्दर्भ सामग्री..98

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले विपद् व्यवस्थापन स्थानीय तहको एकल अधिकार र तीनै तहका सरकारको साझा अधिकारको रुपमा सूचीकृत गरेको छ। संवैधानिक व्यवस्था कार्यान्यवयन गर्न सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहमा नीति, ऐन, नियम तथा निर्देशिकाहरु तर्जुमा भएका छन् । साथै विपद् व्यवस्थापनका लागि केन्द्र देखि समुदाय तहसम्म विभिन्न संस्थागत संरचना गठन गरी क्रियाशील रहेका छन् । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति पनि यस्तै संरचना मध्येको एक हो । स्थानीय तहमा हुने विपद् व्यवस्थापनको सन्दर्भमा यस समितिको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ । स्थानीय तहमा गरिने विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी ढङ्गबाट सम्पन्न गर्न समितिले यस सम्बन्धी छुट्टै योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने हुन्छ । विद्यमान कानूनी व्यवस्था अनुरुप समेत स्थानीय तहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक रहेको छ।

भौगोलिक स्वरूप, अवस्थिति, जलवायु तथा मानवीय क्रियाकलापका कारण विपद्को दृष्टिबाट सरुमामारानी गाउँपालिका जोखिममा रहेको छ । बाढी, पहिरो, आगलागी, महामारी, जङ्गली जनावर आतङ्क जस्ता प्रकोपका कारण सरुमामारानी गाउँपालिका प्रत्येक वर्ष ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ। वि. सं. २०७९ सालमा गएको गनाहा खोलाको बाढी र पालिका हाता भित्र गएको पहिरो र त्यस पछिका वर्षमा गएको बाढी र पहिरो कारण गाउँपालिकाको ठूलो स्रोत प्रभावित घरधुरीहरूलाइ राहत व्यवस्थापनका, स्थानान्तरण र जीविकोपार्जन पुनःस्थापना गर्नमा लागेको छ। सरुमामारानी गाउँपालिकाले पालिकाको जोखिममा रहेका बस्तीको अध्ययन विश्लेषण गरी उच्च जोखिममा रहेका परिवारलाई सुरक्षित ठाउँमा सार्ने प्रयत्न गरिरहेको छ ।

यस गाउँपालिकाका समुदायमा विपद्बाट हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न विपद्को पूर्वतयारी गरी उपलब्ध मौसम पूर्वानुमानको आधारमा पूर्वकार्य गर्नुका साथै विपद्जन्य घटना भइहालेमा प्रभावकारी प्रतिकार्य गरी विपद्को प्रभाव कम गर्न स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (२) को खण्ड (न) र नेपाल सरकारबाट जारी विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६ समेतको आधारमा सरुमारानी गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०७५ को उपदफा ५ को खण्ड ख बमोजिम सरुमारानी गाउँपालिकाले विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ।

१.२ योजनाको उद्देश्य

उद्देश्य

विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मुख्य उद्देश्य विपद् जोखिम व्यवस्थापन (विपद् पूर्व, विपद्को समय र विपद् पश्चात) का लागि सरोकारवाला निकायहरूको सक्रिय सहभागितामा आवश्यक गतिविधिहरू सञ्चालन गर्नु, सम्भावित जनधनको क्षति कम गर्दै विपद् उत्थानशील समुदाय निर्माण गर्नु हो। साथै प्रकोप पूर्वसूचना प्रणालीका साथै उपलब्ध मौसम पूर्वानुमान सूचनाको उपयोग गरी उपलब्ध अवसर समयमा उपयुक्त पूर्वतयारी र पूर्वकार्य गरी सम्भावित विपद्बाट जनधनको रक्षा गर्नु र विपद्को प्रभाव कम गर्नु हो।

विशिष्ट उद्देश्य:

१. विपद् पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि विषयक्षेत्रका भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण गर्नु,
२. विपद् पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि मुख्य जिम्मेवार तथा सहयोगी सरोकारवाला निकाय बीचमा प्रभावकारी समन्वय, सहकार्य अभिबृद्धि गराउने र अद्यावधिक गर्नु,
३. विपद्को लेखाजोखा, जोखिम नक्साङ्कन, विगतमा घटेका विपद्का घटनाको तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषणका आधारमा योजना तर्जुमा गर्नु,
४. विपद् पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि सामान्य पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वकार्य तथा आपत्कालीन प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू तय गर्नु,
५. विपद् पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि हाल उपलब्ध स्रोत, साधन र जनशक्तिको लेखाजोखा एवम् सम्भावित विपद्को सामना गर्न सक्ने गरि आवश्यक क्षमताको आंकलन, प्रक्षेपण र प्रबन्ध गर्नु,
६. गाउँपालिकाको क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने जनसमुदाय विशेष गरी महिला, पुरुष, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, विपन्न र पछाडि परेका समूहको योजना निर्माण प्रकिया र कार्यान्वयनमा समान प्रतिनिधित्व र अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्नु।

१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६ ले स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको क्षेत्रमा संलग्न निकाय तथा विषयक्षेत्रको सहभागितामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। सोही व्यवस्था अनुसार सरुमामारानी गाउँपालिकाले सहभागितामूलक प्रक्रिया अपनाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरेको छ। विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएको प्रक्रियागत ढाँचा देहाय बमोजिम रहेको छः

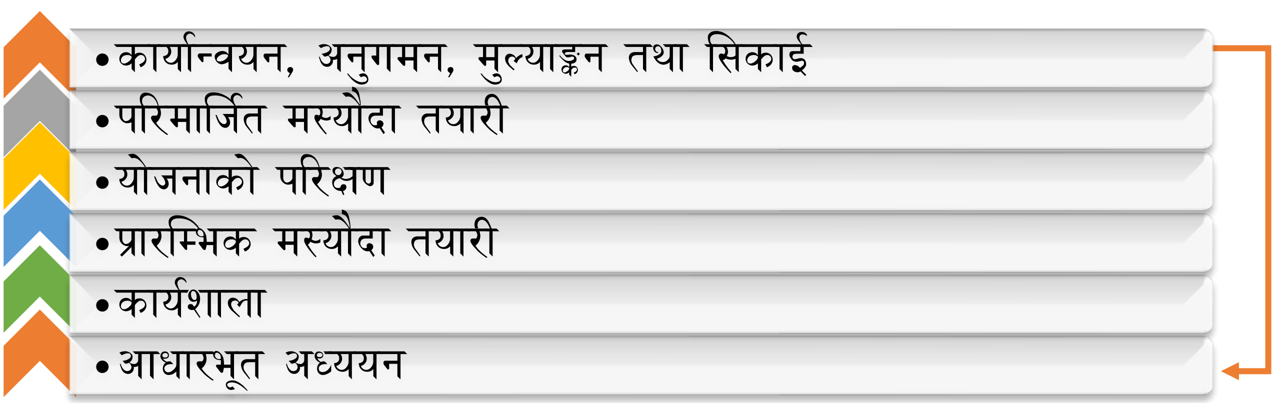

चित्र १ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको अवधारणागत ढाँचा
स्रोत: विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६

माथि उल्लिखित योजना तर्जुमाका चरण सङ्क्षेपमा तल चर्चा गरिएको छः

१.३.१ गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारी तथा अद्यावधिकको लागिका लागी २०८३ बैसाख १७ मा गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन समितिले तयारी बैठकको आयोजना गरेको थियो। बैठकले योजना तर्जुमा गर्न विषयक्षेत्र निर्धारण गर्नुका

साथै विगतका विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क, प्रकोप नक्सा, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम आंकलन, मौसम पूर्वानुमान एवम् पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् सम्बन्धी विद्यमान सन्दर्भ सामग्रीको समीक्षा गर्न र योजना तर्जुमा प्रक्रियामा प्राविधिक सहयोग गर्नका लागि अनुभव प्राप्त विज्ञ समेत रहेको प्राविधिक कार्यसमूह (Technical Working Group) गठन गरेको थियो । प्राविधिक कार्यसमूहको बैठकको कार्यसूची **अनुसूची-१** मा संलग्न गरिएको छ। स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकले प्राविधिक कार्य समूहलाई काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी सहित **अनुसूची-२** बमोजिमको कार्यादेश प्रदान गरेको थियो। बैठकले स्थानीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला र साझेदार संस्थाको पहिचान तथा सूचीको प्रस्ताव तयार गरी सूचीलाई पूर्णता प्रदान गर्ने विषयलाइ कार्यसमूहको जिम्मेवारीमा समावेश गर्ने निर्णय समेत गरेको थियो । यसरी पहिचान गरिएका सरोकारवाला निकायहरूको विवरण **अनुसूची-३** मा समावेश गरिएको छ।

१.३.२ आधारभूत अध्ययन

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्थानीय विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मौजुदा नीति, योजना, विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशन, प्रकोप नक्सा लगायत अन्य सान्दर्भिक सामग्रीको पुनरावलोकन र समीक्षा गरी विपद् जोखिम सम्बन्धी आधारभूत अध्ययन (Baseline Study) र विश्लेषण गरिएको थियो। योजना तर्जुमाका क्रममा देहाय बमोजिमका तथ्याङ्क, दस्तावेज, प्रकाशन र अभिलेखको समेत अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको थियोः-

- नेपालको संविधान २०७२
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका नीति, ऐन, नियम तथा निर्देशिका,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०७५ तथा प्रदेश र स्थानीय तहको रणनीतिक कार्ययोजना,
- विगत पाँच वर्षको दस्तावेज गरिएका र समूहगत छलफलको माध्यमबाट विगत तीस वर्ष वा सो भन्दा अगाडिका विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशन, प्रकोप नक्सा, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम आंकलन, मौसम पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली सम्बन्धी तथ्याङ्क, दस्तावेज, प्रकाशन र अभिलेख,
- प्युठान जिल्लाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९
- स्थानीय तहको विपद्को इतिहास (भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, चट्याङ्, खडेरी, महामारी, सडक दुर्घटना, जङ्गली जनावर आतङ्क आदि),
- विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा गरिएका विगतको अभ्यास, अनुभव तथा सिकाई,
- सरुमारानी गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण, २०८१
- जनसङ्ख्या विवरण, सडक सञ्जाल, नदी, बसोबास क्षेत्र तथा गाउँपालिकाको सीमाना देखिने नक्सा,
- सरुमारानी गाउँपालिकाको वार्षिक नीति, बजेट तथा कार्यक्रम २०८१/८२
- प्रतिबद्ध लै.स.सा.स ढाँचा (GEDSI Framework) र लैङ्गिक विश्लेषण प्रतिवेदन
- विपद् उत्तरदायी सामाजिक सुरक्षासँग सम्बन्धित प्रतिबेदन र तथ्यांकहरू
- विपद् पोर्टल

१.३.३ विषयगतक्षेत्र सम्बन्धी अवधारण

सरुमारानी गाउँपालिकामा सम्भावित विपद्को जोखिमलाई व्यवस्थापन गर्न गाउँ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति गठन भएको छ। गाउँपालिका प्रमुखको अध्यक्षतामा गाउँपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ

(**अनुसूची ८**) । वडा अध्यक्षको अध्यक्षतामा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति पनि गठन गरिएको छ (**अनुसूची ८**) । गाउँपालिकामा विपद् जोखिम व्यवस्थापनको लागि सरोकारवाला निकायको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्न विषयगतक्षेत्र समितिको व्यवस्था गरिएको छ । आठ वटा विषयगत क्षेत्रको विस्तृत विवरण **(अनुसूची ९)** र कार्ययोजना **परिच्छेद ३** मा संलग्न छ।

१.३.४ विषयगतक्षेत्र उपसमितिको गठन

विषयगत क्षेत्रको रुपमा योजनाको प्रस्ताव तयार गर्न आठ वटा विषयगत क्षेत्र गठन गरिएको थियो । विषयगत क्षेत्र समितिको बैठकको कार्यसूची **अनुसूची-४** मा प्रस्तुत गरिएको छ। विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्था (Cluster Member) र ती निकायको कार्यशर्त **अनुसूची-५** मा समावेश गरिएको छ।

१.३.५ कार्यशाला गोष्ठी

विषयगत क्षेत्रको प्राप्त योजनाको प्रस्ताव उपर छलफल गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गरिएको थियो । कार्यशालामा विषयगत क्षेत्रबाट प्रस्तावित विवरण तथा योजना उपर छलफल गरी सुझाव सङ्कलन गरिएको थियो । कार्यशाला गोष्ठीको कार्यसूची **अनुसूची-७** मा संलग्न रहेको छ ।

मिति २०८२/१२/१७ र विभिन्न मितिमा सञ्चालित कार्यशाला गोष्ठीमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्य, विषयक्षेत्रका सदस्य सङ्घ/संस्था, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधि, विज्ञ, सङ्कटासन्न समुदाय लगायतका सरोकारवालाको सहभागिता रहेको थियो । कार्यशालाको सञ्चालन तथा सहजीकरण विज्ञ कार्यसमूहले गरेको थियो । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मानवीय सहायता र विपद् व्यवस्थापनमा संलग्न सरकारी निकाय तथा राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था संलग्न थिए ।

१.३.६ योजनाको मस्यौदा तयारी

उपलब्ध नीति, कानून तथा दस्तावेजको अध्ययन तथा विश्लेषण, विषयगत क्षेत्रको छलफल र अन्य स्रोतबाट सङ्कलन गरिएका सूचना र कार्यशाला गोष्ठीबाट प्राप्त निष्कर्ष र सुझाव समावेश गरी गाउँपालिका/नगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रस्तुत मस्यौदा तयार गरिएको छ ।

१.३.७ योजनामा प्रस्तावित क्रियाकलापको परिक्षण

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदामा प्रस्ताव गरिएका मुख्य क्रियाकलाप उपयुक्त भए नभएको तथा प्रस्तावित क्रियाकलाप गर्ने क्षमता गाउँपालिका तहमा उपलब्ध भए नभएको सुनिश्चित गर्न सरोकारवालाको सहभागितामा कृत्रिम घटना अभ्यास मार्फत परीक्षण गरिएको छ । यस्तो परीक्षणबाट प्राप्त भएका सुझाव एवं सिकाइलाई यो योजना समीक्षा गर्ने चरणमा संलग्न गरिनेछ ।

१.३.८ पृष्ठपोषण सङ्कलन र अन्तिम मस्यौदा तयारी

कार्यशालाबाट प्राप्त राय एवं सुझाव सहित तयार भएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदामा सरोकारवाला निकाय, सङ्घ संस्था र विज्ञहरूको सुझाव लिईएको थियो । यसरी प्राप्त भएका सुझावलाई स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले पुनरावलोकन गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई अन्तिम रुप दिईएको छ।

परिच्छेद २

विपद् जोखिम र व्यवस्थापनको अवस्था

यस परिच्छेदलाई दुई खण्डमा विभाजन गरिएको छ । खण्ड क मा यस गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय उल्लेख गरिएको छ र खण्ड ख मा विपद् जोखिम र व्यवस्थापनको अवस्था विश्लेषण गरिएको छ।

खण्ड क

२.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

सरुमारानी गाउँपालिका लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतको प्युठान जिल्लाको पहाडी भेगको गाउँपालिका मध्येको एक गाउँपालिका हो । यो गाउँपालिका समुद्री सतह बाट ३१७ देखी १८१५ मि. सम्मको उचाईमा अवस्थित छ । यस गाउँपालिका चुरे र भित्री मधेश क्षेत्रका केही समथर तथा पहाडी भुभागमा अवस्थीत छ । यो गाउँपालिका साविकका बांगेसाल, हंसपुर र ढुङ्गेगढी गा.वि.स.हरु, तिराम गा.वि.स. को साविक वडा नं ५-९ र धुवाङ्ग गा.वि.स. को साविक वडा नं ७ र ८ मिलेर स्थापना भएको हो । गाउँपालिकाको केन्द्र वडा नं ४, बड्डाँडामा अवस्थित छ । सरुमारानी गाउँपालिकाको हावापानी उष्ण र समशितोष्ण रहेको छ। गाउँपालिका २७ डिग्री ५३ मिनेट ३० सेकेण्ड उत्तर देखि २८ डिग्री ३ मिनेट उत्तर अक्षांश र ८२ डिग्री ४५ मिनेट पूर्व देखि ८२ डिग्री ५७ मिनेट ३० सेकेण्ड पूर्व देशान्तरमा फैलिएको छ । प्रशासनिक तथा राजनीतिक दृष्टिले यस गाउँपालिकालाई ६ वटा वडामा विभाजन गर्नुका साथै निर्वाचन क्षेत्र नं. १, प्रदेशसभाको लागि निर्वाचन क्षेत्र २ र लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत राखिएको छ । यहाँको अधिकतम तापक्रम ३२.४ डि.से. र न्यूनतम तापक्रम ८ डि.से.सम्म पुग्ने गरेको छ । यसैगरी औसत वर्षा १५५४ मि.मि. र अधिकतम वर्षा ४४८ मि.मि.सम्म भएको रेकर्ड गरिएको छ ।

हालको वडा	समावेश भएका साविक गा.वि.स.	साविक वडा नं	बस्तीहरु
१	बांगेसाल	१,२,३,४,५	झिलिवाङ्ग, कालीवन, फोसावाङ्ग, बाङ्गेसाल, आँटीटार, औलेनी, मियाटोल, छात्रावास, कोलगाडे
२	बांगेसाल	६,७,८,९	गनाहा, ददेरी, ढाँण, रत्ने मसुरे, वर्नविर, भुल्के, भोम्पाली
३	हंसपुर	१,२,३,४,५,६,७,८	बाङ्गेबेसी, हंसपुर, सजिकोट, सुजिनपुर, चाभा, ढाब, पालुथान, पनाह, धुवाकोट, उढिनढुङ्गा
४	ढुंगेगढी /धुवाङ/हंसपुर	१,२,३,४,५/७,८/९	बड्डाँडा, धनकोट, डाङसिङ मान्द्रे, बेशीगाँउ, कुडुले, छतिवन दमार, शिरवारी, अम्मरे, हपुरबेशी, हपुरखोला, तालपानी, बैके, उपल्लो बड्डाँडा, केवेरेपानी, ओखरडाँडा
५	ढुंगेगढी	६,७,८,९	छविसे, जस्पुर, विरिङ्गकोट, राङ्गभाङ्ग, लुकलुके, हातीखाल, पाखापानी, सौराकोट, प्यालीमाटी गोलधारा, बुढीचौर, बाघखोर, कुथुर्के
६	तिराम	५,६, ७,८,९	भिग्री खोला, कुटीचौर, बुढीचौर, किमिचौर, गोद्धारा, सिम्ले, पाङकोट, पाङ्गवाङ्ग, बागेखोला, मोतीपुर

२.१.१ भौगोलिक अवस्था सीमा र क्षेत्रफल

सरुमारानी गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १५७.९७ वर्ग किलोमिटर रहेको छ। यस पालिकाको पुर्वमा ऐरावती गाउँपालिका र पुर्व र दक्षिणमा अर्घखाँची जिल्लाको शितगंगा नगरपालिका, पश्चिममा दाङ जिल्लाको बंगलाचुली गाउँपालिका, उतरमा ऐरावती गाउँपालिका र माण्डवी गाउँपालिका, दक्षिणमा दाङ जिल्लाको राप्ती गाउँपालिका सिमाना भित्र अवस्थित छ। यो गाउँपालिका सङघीय राजधानी काठमाडौबाट ४१२ किलोमिटर, प्रदेश राजधानी देउखुरी बाट ५३ किलोमिटर र जिल्ला सदरमुकाम बाट ४१ किलोमिटर दुरीमा रहेको छ। गाउँपालिका नेपालका Lesser Himalaya वर्गमा पर्दछ। यहाँ मुख्यतया पत्रे चट्टानबाट (Sedimentary Rocks) परिवर्तित भई बनेका निकै पुराना परिबर्तित चट्टानहरु (Metamorphic Rocks) पाइन्छन। मुख्य चट्टानहरुमा Phyllite, Schist / Quartzite पर्दछन। कतै कतै फलाम र तामा रहित चट्टानहरु पनि भेटिएको छ। यहाँ पाइने Phyllite, Schist जस्ता चट्टानहरु भएका क्षेत्रहरु साधारणतया पहिरोका लागी बढी जोखिममा हुने गर्छन।

सरुमारानी गाउँपालिकाको कूल १५७.९७ वर्ग कि.मि. भू–भाग मध्ये ११६.१३ वर्ग कि.मी (७३.५१ प्रतिशत) भू—भाग वनजंगलले ढाकिएको छ। यस गाउँपालिकामा वडा न. १, २, ३, ४, ५ र ६ मा गरी जम्मा ३६ वटा सामुदायिक वनहरु रहेका छन्। यस क्षेत्रमा सदावहार जातका धुपी, निगालो, गुराँस, बाँस, बेतवास, अँगेर, आदि वोट विरुवाहरू पाइन्छन्। गैर काष्ठ पैदावारको रूपमा व्यापारिक र आयुर्वेदिक महत्वका दृष्टिकोणले उपयुक्त देखिएका रिठ्ठा, टिमुर, सर्पगन्धा, सतावरी, वोझो, कुरीलो, दाल्चिनी, पावन, तेजपात, तितेपाती, गुराँस, चिउरी, वेल, हर्रो, वर्रो, राजवृक्ष, सजिवन, च्याउ, लहरेगुर्जो, खोटो, सुगन्धवाला (सोमायो), सुगन्धकोकिला (मालागेडी), मजिडो, चुत्रो, अमला आदि लोपोन्मुख अवस्थामा रहेका छन्।

२.१.२ गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या तथा सामाजिक संरचना सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को प्रारम्भिक नतिजा अनुसार सरुमारानी गाउँपालिकामा ४,४५३ घर धुरीको बसोबास रहेको छ। ती घर धुरी अन्तर्गतको कूल जनसङ्ख्या १९,७८३ रहेको छ। सरुमारानी गाउँपालिकाको राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस गाउँपालिकामा ३,९२९ घर धुरी र जनसङ्ख्या १८,६२७ रहेको थियो। २०७८ को जनसङ्ख्या अघिल्लो जनगणना २०६८ को तुलनामा १,१५६ ले र घरधुरी सङ्ख्या ५२४ ले बढेको देखिन्छ। गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या सम्बन्धी संक्षिप्त विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २ वडागत जनसंख्या, क्षेत्रफल र जनघनत्वको विवरण

वडा नं.	घरधुरी	महिला	पुरुष	जनसङ्ख्या	क्षेत्रफल	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि मि)
१	९०३	२०८१	१६७४	३७५५	२६.२५	१४३
२	८८६	२१०८	१६७१	३७७९	३२.०८	११८
३	७५५	१९६७	१४५८	३३२५	२६.३३	१२६
४	७१७	१७६१	१४७२	३२३५	२६.१५	१२३
५	५५६	१४०६	१११७	२५२३	२२.०३	११४
६	६३६	१७२८	१४४०	३१६८	२५.१३	१३१
जम्मा	**४,४५३**	**१०९५१**	**८८३२**	**१९७८३**	**१५७.९७**	**१२५**

स्रोतराष्ट्रिय : जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

यस गाउँपालिकामा विगत ५ वर्ष देखि सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाइरहेका नागरिकको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिकाः ३ सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्नेको बार्षिक विवरणः

सामाजिक सुरक्षाको प्रकार	२०७८ साल	२०७९ साल	२०८० साल	२०८१ साल	२०८२ साल	२०८३ साल
जेष्ठ नागरिक भत्ता	६७१	८७८	९२०	९४४	९४९	९१२
दलित जेष्ठ नागरिक	१३४	११८	१२३	१३४	१२१	१४२
एकल महिला	२३६	१६३	१४९	१४०	१३५	१९०
विधवा	३५७	३६२	३७४	३८७	३९९	३५४
पूर्ण अपाङ्गता भत्ता	२९	३०	३०	३१	२८	२९
अति अशक्त / आंशीक अपाङ्गता भत्ता	८७	९२	९३	९४	९३	९३
दलित बालबालिका	३३३	३१३	२७९	२६०	२४४	२४७
लोपन्मुख जातजाती	२०	२१	२३	२४	२४	२४
अनाथ बालबालिका	५९	६०	५१	२५	४६	४०
जम्मा	**१९२६**	**२०३७**	**२०४२**	**२०३९**	**२०३९**	**२०३१**

स्रोतः सरुमारानी गाउँपालिकाको तथ्याङ्क, २०८२/८३

२.१.३ गाउँपालिकाको अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्या

सरुमारानी गाउँपालिकामा निम्न रूपमा अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्या रहेको छ।

तालिकाः ४ अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू सम्बन्धी विवरण

अपाङ्गता प्रकार	कुल	पुरुष	महिला
शारीरिक अपाङ्गता	१७९	९०	८९
न्यून दृष्टियुक्त	६५	३४	३१
दृष्टिविहीन	३२	९	२३
बहिरोपन	६५	३८	२७
मनोसामाजिक अपाङ्गता	१४	१०	४
न्यून श्रवणशक्ति	१६	८	८
बहिरोपन एवं दृष्टिविहीन	७	३	४
मानसिक वा मनोसामाजिक	५६	२०	३६
बौद्धिक अपाङ्गता	१३	९	४
अनुवंशीय रक्तश्राव (हेमोफेलिया)	०	०	०
अटिजम्	२	०	२
बहुअपाङ्गता	२९	१४	१५
वोलाई अपांगता	९	५	४
जम्मा	**४८७**	**२४०**	**२४७**

स्रोत: महिला तथा बालबालिका शाखा सरुमारानी गाउँपालिका,२०८३।

२.१.४ गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख नदी ताल/ तलैया

सरुमारानी गाउँपालिकाको प्रमुख नदी राप्ती नदी हो। यस वाहेक यहाँका अन्य सहायक नदी माडी नदी, पुठाखोला, वाङ्गेसाल, गनाहा खोला, सुका खोला लगायतका खोला तथा नदीहरु पर्यावरण र जलाधार संरक्षणका हिसावले महत्वपुर्ण रहेका छन्। वडागत प्रमुख नदी तथा खोलानालाको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिकाः ५ वडागत प्रमुख खोलानाला र नदीको विवरण

वडा नं.	प्रमुख खोला	प्रभाव पार्ने समुदाय तथा बस्तीहरू
१	राप्ती नदी	झिलिवाङ्ग, कालीवन, फोर्सावाङ्ग, बाङ्गेसाल, औलेनी, तित्रिवाझ, रावलटोल, मिया टोल, खुन्जुने
	सुका खोला	१४ नं बगाले भित्री खेत, औलेनी, माझीलढिक, आटीटार
	सिम्ले खोला / छहरे खोला	कोलगाडे, खोलापारी, धामी समाज, प्याली बाँझ, छहरे चौपारी, खुन्जुने वस्ती
	बोदने खोला	खुन्जुने वस्ती, वोदने खोला, खोलापारी, औलेनी, खारपानी, सानीखोरिया
	हडबडे खोला	कालीवन, फोर्सावाङ, ताल, तित्रिवाझ
	धाद्र खोला	कालिवन, धाद्र, झिलिवाङ्ग
	बसेनी खोला	बगाले, आटीटार, भित्रिखेत, १४ नं.
	राइपाले खोला	झिलिवाङ्ग
	खारखोली खोला	साना किसान, धामी समाज
	चमारे खोला	
२	राप्ती नदी	दर्भान, रानीबगर
	सुखा खोला	दर्भानको तल्लो बस्ती, वगाले
	दर्भान खोला खार खोला	रत्ने, मसुरे, मिठी आँप
	खार खोला	खार खोली वस्ती
	ददेरी खोला	ददेरी, चिसापानी बस्ती
	घोस खोला	बाघे, छेक्वा, डुङ्गरुङ्गे, गनाह, बाघखोर, जोगीढुङ्गा
	चर्रिगे खोला	डुङ्गरुङ्गे, चकाहा
	गनाहा खोला	गनाह वस्ती, अदुवा बारी, भृकुटे, बिरेबगर, बुढिगरा
	ढाँड खोला	रातापहरा, गुरुङ्गटोल, गनाहाफाँटको आधा भाग
३	माडी नदी	बाङ्गेबेसी, पनाहा, बांगे, दुमही, पर्भु, नौघाट, दोभाने
	बड्खोला	बेउरे, असुरेनी, पनाहा
	बिराहा खोला	
	झाक्री खोला	सुजिनपुर, क्वाङ खोला, वोदाले
	बुढो खोला	पनाहा, कटौंजे
	वेवरे खोला	असुरेनी, सारुखर्क
	फलाटे खोला	फलाँटे खेत

४	तालपानी खोला	तालपानी, बैके, ओखरडाँडा
	साङ खोला	
	माडी नदी	कुडुले, सादन बगर
	हापुर खोला	
	सन्चर खोला	
५	गनाहा खोला	
	पुठा खोला	हातीखाल, कुथुर्के
	बुढी खोला	छविसे, सुहाखोला, करमबास
६	माडी नदी	मोतीपुर
	रिठे खोला	पाङकोट, पाङ्गवाङ्ग,
	बागे खोला	
	भिग्री खोला	साविक ५ र ६ वडा
	बेथि खोला	पाङ्गवाङ्ग, असारे
	झाँक्री खोला	साविक ६ र ७ वडा
	सानो भिंग्री	साविक ६ वडा

२.१.५ भौतिक पूर्वाधार र सेवा

विद्यालय:- यस गाउँपालिकामा सामुदायिक तथा संस्थागत गरी जम्मा ४२ वटा विद्यालय रहेका छन् । आपत्कालीन अवस्थामा जस्तै: बाढीपहिरो आउँदा गाउँ, टोलका परिवारले आश्रय लिन सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयका कक्षाकोठा र परिसर प्रयोग गर्नुपर्ने वाध्यता रहेको छ । कतिपय विद्यालयमा वा विद्यालय जाने सडकमा पहिरो वा ढुङ्गा लडेर आउन सक्ने जोखिम छ ।

वडा नं	१	२	३	४	५	६	जम्मा
सामुदायिक	२	३	७	६	४	४	२६
परम्परागत बिद्यालय	१		१				२
सिकाई केन्द्र	१				१		२
वाल विकास केन्द्र	१	१		१	२	३	८
संस्थागत	१	२	०	१	०	०	४
जम्मा	**५**	**६**	**८**	**८**	**७**	**७**	**४२**

स्वास्थ्य सेवा:- यस गाउँपालिकामा ११ स्वास्थ्य इकाइ रहेका छन् ।

वडा नं	१	२	३	४	५	६
स्वास्थ्य चौकी	१	०	१	०	१	०
आधारभूत स्वा.से.के.	०	१	०	१	०	१

सामुदायीक स्वा.ई.	०	२	०	१	०	१
गाउँघर क्लिनिक	१	०	३	३	३	२
खोप क्लिनिक	३	३	५	५	४	४
स्वास्थ्यकर्मी	७	५	७	४	६	४
आर. आर. टी.	१	१	१	१	१	१
स्वयमसेविका	५	४	८	८	४	५
आँखा स्वास्थ केन्द्र	०	१	०	०	०	०

सञ्चार सेवा र पूर्वसूचना:- यस गाउँपालिकामा मोवाइल टेलिफोन, एफ एम रेडियो, टेलिभिजन, सामाजिक सञ्जालका लगायतका स्थानीय उपकरण मार्फत् सूचना आदानप्रदान गर्न सकिन्छ । सुरक्षा निकायसँग वाकिटकी सेट समेत रहेका छन् । सामान्यतया नेपाल टेलिकम, एनसेलजस्ता दुरसञ्चार सेवा प्रदायक कम्पनीहरूले यस गाउँपालिकामा सेवा प्रदान गरेका छन् । मोबाइल फोनको प्रयोग मार्फत सूचना र खबर आदानप्रदानमा एक प्रकारको क्रान्ति नै भए तापनि यो गाउँपालिका विशेष गरी हुरी बतास र बर्षातको समयमा Network Coverage को हिसाबले कमजोर रहेको छ । इन्टरनेट प्रविधिको विस्तार र गुणस्तर सुधारमा थप लगानी गर्नुपर्ने देखिन्छ। गाउँपालिकामा एउटा पनि स्थानीय पत्रपत्रिका, रेडियो तथा टेलिभिजनको स्टेशन छैन । शितगंगा र रेसुंगा एफ.एम. गाउँपालिकामा कभरेज भएका रेडियोहरू हुन ।

उद्धार सामग्री, प्रविधि, औजार:- गाउँपालिका सँग न्यूनतम खोज तथा उद्धार सामग्री जस्तै: लाईफ ज्याकेट, सुरक्षा हेल्मेट, स्ट्रेचर, माईक, आगो निभाउने यन्त्र, आपत्कालीन बत्ती, डोरी, बेल्चा, खन्ती आदि छन् । हाल गाउँपालिकाले सामग्री प्रहरी चौकीमा हस्तान्तरण गरेको छ । मौज्दात रहेको सामग्री विवरण ***परिच्छेद ४*** मा समेटिएको छ ।

नजिकको बजार, पसलको विवरण:- गाउँपालिकाको मुख्य बजार दर्भान बजार हो । साथै गाउँगाउँमा पनि दैनिक उपभोगका सामान पाइने बजार, पसल छन् । मुख्य किनमेलको लागि भने दर्भान र बड्डाँडा बजार नै मुख्य गन्तव्य हो । गाउँका पसलमा दर्भान र बड्डाँडा बजारबाट सामग्री लगिन्छ । समुदायलाई कतिपय सुविधा गाउँमा उपलब्ध भए तापनि धैरै समुदायका लागि उपचार, शिक्षा तथा अन्य कामको लागि दाङ, बुटवल, नेपालगंज पुग्नुपर्ने हुन्छ । गम्भीर खालको बिरामी वा घाइतेको उपचार, उच्च शिक्षा, रोजगारी तथा अन्य सुविधाका लागि दाङ, बुटवल, नेपालगंज जाने गरिन्छ ।

२.१.६ वडा र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सम्बन्धी विवरण

सबै वडामा विपद् व्यवस्थापनमा कार्य गर्ने जिम्मेवारी सहित वडा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा बाढी तथा पहिरोको जोखिमयुक्त स्थानलाई समेटेर ४ वटा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति पनि गठन गरिएका छन् । वडा विपद् व्यवस्थापन समिति तथा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण ***अनुसुची ८*** मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.२ गाउँपालिकामा विद्यमान प्रमुख प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण

सरुमारानी गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्दा वडा/समुदायमा भएका विद्यमान प्रकोपको पहिचान हुन आवश्यक हुन्छ । वडा स्तरमा सहभागीतात्मक संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा गर्ने क्रममा विपद् प्रभावित समुदायका ज्येष्ठ नागरिक, महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती, सुत्केरी, यौनिक तथा विविध लैङ्गिक व्यक्ति, वुद्धिजिवी, समाजसेवी एवं वडा समिति सदस्य आदिको प्रत्यक्ष सहभागितालाई सुनिश्चित गरीएको थियो । सो क्रममा सामूहिक छलफल, व्यक्तिगत तथा सामूहिक अनुभव र ऐतिहासिक अभिलेखको अध्ययन र विश्लेषण गरेर समुदायमा विगत

३० वर्षदेखि हालसम्म विपद् निम्त्याउने प्रकोपको पहिचान गरी विद्यमान प्रकोपको सुची तयार गरिएको छ। यस सुचीमा बाढी, पहिरो, भूकम्प, महामारी, हावाहुरी, जनावर आतङ्क, आगलागी, खडेरी, चट्याङ, सडक दुर्घटना आदि परेका छन्।

तालिकाः१० वडागत विद्यमान प्रमुख प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण

प्रकोप/वडा	१	२	३	४	५	६
भूकम्प	८	१०	५	११	४	१२
बाढी	६	१	१	१		६
पहिरो	१२	२	२	३	१	१
हावाहुरी	३	३	६	५	७	७
चट्याङ्ग	९	११	७	६	६	३
आगलागी	२	४	३	२	३	२
असिनापानी	१०	५	८	१०	११	८
वन्यजन्तु आतंक	१	६	४	४	२	४
महामारी	७	९	११	७	८	५
सडक दुर्घट्ना	११	७	१२	८	५	१०
खडेरी	४	८	९	९	९	११
विद्युत करेन्ट	५	१२	१०	१२	१०	९

स्रोतः पालिका स्तरीय समुह छलफलको निष्कर्ष, २०८१

२.२.१ प्रकोपको स्तरिकरण

यस गाउँपालिकाका वडामा घटेका विपद्का घटनाको आधारमा सहभागितात्मक लेखाजोखा तथा छलफलको माध्यमबाट वडाका विभिन्न प्रकोपको स्तरीकरण गरिएको र वडागत प्रकोप स्तरीकरणबाट आएको सूचनालाई आधार मानि गाउँपालिकाको प्रकोप स्तर निम्नानुसार निर्धारण गरिएको छ।

तालिकाः११ गाउँपालिका/नगरपालिकाका विद्यमान प्रमुख प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण

मुख्य प्रकोप	पहिरो	सडक दुर्घट्ना	बाढी	आगलागी	वन्यजन्तु आतंक	चट्याङ्ग	हावाहुरी	खडेरी	विद्युत करेन्ट	भूकम्प	असिनापानी	महामारी
प्राप्ताङ्क	१२	११	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	प्रथम	दोस्रो	तेस्रो	चौंथो	पाचौं	छैठौं	सातौं	आठौं	नवौं	दशौं	एघारौं	बाहौं

स्रोतः पालिका स्तरीय समूह छलफलको निष्कर्ष, २०८१

२.२.२ गाउँपालिकामा विगतमा भएका विपद् प्रकोपहरु (ऐतिहासिक समयरेखा विश्लेषण)

यस गाउँपालिकामा विगतका विभिन्न समयमा घटेका प्राकृतिक, गैह्रप्राकृतिक, जलवायु जन्य विपद्का घटनाको ऐतिहासिक समयरेखा, सो को प्रभाव र प्रभावित क्षेत्र निम्नानुसार छः

तालिका:१२ विपद्को ऐतिहासिक क्षति विवरण

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा	विषय क्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
बाढी	२०७९	१	४०-४५ रोपनि जग्गा कटान भएको।	कालिबन (जगल्टे)	तटबन्धन गरिएको
	२०७९	२	कुलो खेत कटान	गेन्चेन	ग्याबिन निर्माण, कुलो पननिर्माण
	२०७९	२	५ घर आंशिक क्षति, कुलो बाँध पुरेको	चुकाहा	पालिका र प्रदेशबाट सहयोग भएको प्रदेश बाट २० लाख पालिका बाट ६४००० सहयोग भएको । मर्मत गरि सोहि घरमा बसेको। अहिले कुलो मर्मत गरि चलाएको।
	२०७९	२	६ रोपनी भेलबाढी पसेको, कुलो पुरेको, गोठ शौचालय पुरेको	बुढिघरा	
	२०७९	२	३ घर, चर्किएको	भुर्कुटे	उद्योग बाणिज्य संघ तथा लायन्स क्लब र पालिका बाट खाद्यान्य सहयोग
	२०७९	२	खेती योग्य जमिन नष्ट, कुलो बगाएको	अदुवाबारी	कुलो मर्मतको लागी पालिका बाट साढे ६ लाख सहयोग
	२०७९	२	बाँध बगाएको, कुलो बगाएको	जोगिढुङ्गा	बाँध मर्मत गरीइएको
	२०८१	२	बाँध बगाएको	बिरेबगर	पालिकाबाट ४ लाख ५० हजार र प्रदेशबाट १५ लाख सहयोग भएको
	२०८१	२	कुलोभत्काएको	दर्भान,रत्ने र मसुरे	
	२०७९	४	खेत कटान	साउने	
	२०७९	४	३० रोपनी खेत १५घरधुरीको खेतियोग्य जमिन कटान भएको,	तल्लो बैके	
	२०७९	४	५ घरपरिवारको ९ रोपनि खेत डुबान	बोक्से	
			८ घरधुरिको ८० रोपनि खेत बाढीले पुरेको	बुढीखोला बेसीगाउँ	राङ्गखोलामा बृक्षरोपणकार्यमा भुजेत्रो बिरुवा लगाएको
	२०७९	६	कुलो खेत कटान		

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा	विषय क्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
पहिरो	२०७९	२	घर गोठ खेतबारीमा क्षती	गनाहा, बुढीगरा, भुर्कुटे	राहत वितरण, अस्थायी वासस्थानको व्यवस्था, तथ्यांक संकलन गरी क्षतीपुर्ती विवरण
	२०७९	२	२५० कुखुराका चल्ला पुरेको, कुखुराको खोर तथा घरगोठ पुरेको, १० रोपनि जग्गा पुरेको, घरमा पानीको मुल निस्कएर घर बस्न नमिलको		पालिका बाट १५०००। सहयोग
	२०८१	२	बाटो पहिरोले बगाएको		
	२०८१	२	कुलाको जाली बगाएको	गनाहाफाँट	
	२०७९	३	खेत, बारीमा क्षती		राहत वितरण
	२०७९	३	६ रोपनी खेत पुरेको	जाबुने	
	२०७९	३	१८ रोपनि खेत पुरेको, खेत बगरमा परिणत भएको	दुमही, भनभने, पाङ्ग्रेघाट	
	२०७९	३	१७रोपनि खेत पुरेको	चाभा,लसुन बारि र कनखोला	
	२०७९	४	३ रोपनि जग्गा पुरेको	भन्ज्याङ्ग	
	२०७९	४	खेत, बारीमा क्षती		राहत वितरण
	२०७९	४	६रोपनि बारी पुरेको	बेलडाँडा	
	२०७९	४	कुलो क्षति	हपुर खोला	
	२०७९	४	खानेपानी पाईप र टैंकी लाई पुरेको	दानसिं मान्द्रे	समुदाय आफैले मर्मतकार्य गरि पानी लिई रहेको
	२०७९	४	घर धसिएको	ओखर डाँडा	
	२०८०	४	४ रोपनि खेतलाई असर, १८घरधुरिलाई असर	हपुर खोला	
	२०७९	५	घर, गोठ, खेत बारीमा क्षती भिरगाउँमा १३ घरधुरि पहिरोको जोखिममा रहेको पाखापानीमा २ घरपुर्ण क्षति १ घर आंशिक क्षति तारीकेमा ३ घर पुर्ण जोखिममा रहेका १६रोपनि जग्गा पुरेको	पाखापानी, भिरगाँउ, तल्लो तारीके, भासीकुटी, राङभाङ	राहत वितरण, अस्थायी वासस्थानको व्यवस्था, तथ्ङक संकलन गरी क्षतीपुर्ती वितरण ८९जना लाभग्राही कायम गरि सिफारिस गरेको तारीकेमा पालिका बाट त्रिपाल खाद्यान्न सहयोग भएको
पहिरो	२०७९	५	खेत बारीमा क्षती,	राङ्गभाङ्ग, हात्तिखाल पाखापानी,	पालिका बाट २५००० । सहयोग

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा	विषय क्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
	२०७९	५	खेत बारीमा क्षती,	लुकलुके,फापरडाँडा	
	२०८१	५	घरको पर्खाल भत्किएको	बिरिङ्गकोट	पालिका बाट २५००० । सहयोग
	२०८१	५	३ रोपनि जग्गा क्षति, घर क्षती,	फापरडाँडा	पालिका बाट २५००० । सहयोग
	२०८१	५	घर जग्गा पहिरोले क्षति	राङभाङ	पालिका बाट २५००० । सहयोग
	२०७९	६	वडा कार्यलय पुर्ण क्षती, घर भत्केको, गोठ, पशु चौपायको मृत्यु, खेत बारीमा क्षती बुढीचौरमा घर क्षती, घर भासिएको	माझटोल, बुढीचौर, पाङकोट पाङबाङ	राहत वितरण, अस्थायी वासस्थानको व्यवस्था, तथ्ङक संकलन गरी क्षतीपुर्ती वितरण पालिका बाट लाभग्राही कायम आफै घर निर्माण गरि बसेको
	२०८१	६	घर भासिएको, घर भत्किएर बसोबासलाई असर परेको	सिम्ले	पालिका बाट २५००० । सहयोग आफै घर निर्माण गरि बसेको
	२०८१	६	घरहरु चर्किएको	पाङकोट	आफै घर निर्माण गरि बसेको
महामारी	२०७७ देखी २०७९	१, २,३,४,५	१४ जनाको मृत्यु	पालिका	बिमा तथा क्षतीपुर्ती वितरण
	२०७८	१	डेङ्गु १ जनाको मृत्यु	वडा १	क्षतीपुर्ती वितरण
आगलागी	२०७५	६	१ जनाको मृत्यु	ठाँडी ओढार	
	२०८०	३	२ घर गोठमा आगलागी	हंसपुर	पालिका बाट रु १५००० र रु १०,००० आर्थीक सहयोग
	२०८०	३	१ घर गोठमा आगलागी	डाँडाबारी	पालिका बाट रु १५००० आर्थीक सहयोग
	२०८०	४	१ घर गोठमा आगलागी, वनमा आगलागी	सिरुबारी अम्मरे	पालिका बाट रु २५००० आर्थीक सहयोग,
	२०८०	६	१ घर गोठमा आगलागी, वनमा आगलागी		पालिका बाट रु २५००० आर्थीक सहयोग,
	२०८१	५	३ घर गोठमा आगलागी, वनमा आगलागी, पशुचौपायाको मृत्यु	बुढीचौर	पालिका बाट रु २५००० आर्थीक सहयोग,
हावाहुरी	२०८०	३	टिनको छानो उडाएको	सजिकोट	पालिका बाट रु २५००० आर्थीक सहयोग,
भुकम्प	२०७२	३	१२ रोपनि जग्गा धसिएको, धाँजा परेको, ४ घरलाई असर	ठानडाँडा, लाटाडि र राम पोखरी	

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा	विषय क्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
	२०७२	४	घर चर्किएको	धनकोट	पालिका बाट ३००००। सहयोग
विद्युत करेन्ट	२०७९	२	१ जना को मृत्यु	वर्णविर	
	२०८२।०६।०५	४	घरमा आगलागी लत्ता कपडा खाद्यान्न नगद जिन्सी जलेर नष्ट	हिलेखोला	प्रकोप व्यवस्थापन कोषवाट रु २५०००।
सडक दुर्घट्ना	२०७५	४	५ जनाको मृत्यु	अँधेरी	
सडक दुर्घट्ना	२०७८	२	१जनाको मृत्यु		
सडक दुर्घट्ना	२०७९	२	१जनाको मृत्यु		
सडक दुर्घट्ना	२०८१	२	१ जनाको मृत्यु		
चट्याङ्ग	२०६५	२	२ जना को मृत्यु	गनाह	
चट्याङ्ग	२०७१	२	२ जना को मृत्यु	रातापहरा	
आत्महत्या	०८२।०२।१६	६	१ जना(सुनिल घर्ति मगर)	भिङ्ग्रीखोला	प्रकोप व्यवस्थापन कोषवाट १,०००००।- सहयोग(पोष्टमार्टमको लागी)
खोलाले बगाएको	२०८२।०३।१५	३	१बालिकाको मृत्यु(अञ्जली चितौरे)	चाभा	प्रकोप व्यवस्थापन कोषवाट १,०००००।-सहयोग
घटना	२०८२।०३।३१	३	घटना	गोठरी	लास ब्यवस्थापन १६,५००।- तथा पोष्टमार्टम ६०००।– गरि २२,५००।-
पहिरो	२०८२।०४।२०	४	पहिरोले घरमा क्षति(मनिका घर्तिको घर)	ओखरडाँडा	प्रकोप व्यवस्थापन कोषवाट १०,०००।-सहयोग
बाढी	०८२।०४।३०	२	बेवारिसे लास राप्ति नदीको बिचमा	चिसा पानी स्थित	लास ब्यवस्थापन १७,०००।- तथा पोष्टमार्टम ५,६००।– गरि २२,६००।-
भिरबाट लडेर मृत्यु	०८२।०४।१६		भिरबाट लडेर मृत्यु	गोद्धारा	१५,०००।-एम्बुलेन्स भाडा।
आगलागी	०८२।०९।२५	३	घरगोठ (४वटा)	सिपाहीवारी	प्रकोप व्यवस्थापन कोषवाट १५,०००।-सहयोग
आगलागी	०८२।०९।३०	२	घरगोठ	ददेरी	प्रकोप व्यवस्थापन कोषवाट १०,०००।-सहयोग
आगलागी	०८२।०९।१६	१	घर	आटीटार	प्रकोप व्यवस्थापन कोषवाट १५,०००।-सहयोग

विपद्	घटनाको वर्ष	वडा	विषय क्षेत्रमा परेको प्रभाव	प्रभावित स्थानक्षेत्र/	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरु
आगलागी	२०८३।०१।०८	३	गोठ(शिवलाल सुनार)		प्रकोप व्यवस्थापन कोषवाट २०,०००।-सहयोग।
हावाहुरी सहित बर्षा	२०८३।०१।२०	४	घरगोठ(तिला बुढा मगर)	छत्तिवन दमार	प्रकोप व्यवस्थापन कोषवाट २०,०००।-सहयोग।
बेवारिसे लास भेटिएको	२०८२।१२।०६	६	बेवारिसे लास	सरुमारानी वडा नं.६	६०००।–पोष्टमार्टम तथा यातायात खर्च।
बेवारिसे लास भेटिएको		१	बेवारिसे लास	खारा	१७,०००।-बिविध खर्च बाट भुक्तानी

२.२.३ विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण

यस गाउँपालिकामा मा विगत तीस वर्षमा विभिन्न विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ:

तालिका:१३ विपद्बाट भएको मानवीय क्षतिको विवरण

विपद्	घटनाको वर्ष (वि सं)	मानवीय क्षति						स्रोत
		वडा	मृत्यु पुरुष	मृत्यु महिला	कुल मृत्यु सङ्ख्या	बेपत्ता	प्रभावित परिवार	
महामारी	२०७७ देखी २०७९	१			८			गा.पा.
	२०७७ देखी २०७९	२			३			गा.पा.
	२०७७ देखी २०७९	३			२			गा.पा.
	२०७७ देखी २०७९	४			१			गा.पा.
	२०७७ देखी २०७९	५			१			गा.पा.
	२०७८	१			१			गा.पा.
	२०७८	३			१			गा.पा.
सडक दुर्घट्ना	२०७५	४			५			गा.पा.
	२०७७	२			१			गा.पा.
	२०७७	६			२			गा.पा.
	२०७८	२			२			गा.पा.
	२०७८	१			१			गा.पा.
	२०७९	२			१			गा.पा.
	२०८१	२			१			गा.पा.
आगलागी	२०७५	६			१			गा.पा.

विद्युत करेन्ट	२०७९	२			१			गा.पा.

माथी उल्लेखीत बाहेक अन्य कुनै विपद् जस्तै भूकम्प, बाढी, पहिरो, हावाहुरी, चट्याङ्ग, आगलागी, असिनापानी, वन्यजन्तु आतंक ले भने मानवीय क्षती नभएको देखिन्छ ।

२.२.४ विपद्को आवृत्ति र गम्भिरता

यस गाउँपालिकामा विगत तीस वर्ष यताका विपद्हरुको आवृत्ति र गम्भिरताको संक्षिप्त विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ:

तालिका:१४ विपद्को आवृत्ति र गम्भिरता

क्र.सं.	विपद् विवरण	आवृत्ति (Frequency)	संकटासन्नता			कैफियत
			उच्च	मध्यम	न्यून	
१	भूकम्प	अनपेक्षित रुपमा जुनसुकै बेला	√			२ पटक
२	बाढी	मनसुनको समयमा वर्षेनी		√		३ पटक
३	पहिरो	मनसुनको समयमा वर्षेनी	√			४ पटक
४	हावाहुरी	फागुन देखी वैशाख सम्म		√		पटक पटक
५	चट्याङ्ग	चैत वैशाख		√		२ पटक
६	आगलागी	सुख्खायाममा पटक पटक	√			५ पटक
७	असिनापानी	चैत वैशाखमा वर्षेनी			√	० पटक
८	वन्यजन्तु आतंक	वर्षैभरी		√		५ पटक
९	महामारी	अनपेक्षित	√			२ पटक
१०	सडक दुर्घट्ना	समय समयमा			√	१ पटक
११	खडेरी	चैत देखी जेष्ठ		√		पटक पटक
१२	विद्युत करेन्ट	जुनसुकै बेला			√	० पटक

स्रोतः पालिकास्तरीय समुह छलफल

२.३. सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र

विगतमा भएको विपद्को प्रकारलाई मध्यनजर गर्दा पहिरो, बाढी र भूकम्प जस्ता विपद्लाई उच्च जोखिममा र चट्याङ, हावाहुरी, आगलागीलाई मध्यम स्तरमा लिईएको छ र उक्त जोखिमको सम्भावित बस्तीहरुको संकटासन्नता स्तर निम्न अनुसार रहेको छ। प्रतिबद्ध परियोजना भौगर्भिक अध्ययन प्रतिवेदन तथा वडास्तरिय संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणलाई मध्यनजर गरेर निम्नअनुसार सम्भाव्य जोखिम र यसको सम्भावित प्रभाव क्षेत्र कायम गरिएको छ:

तालिका:१५ जोखिम सम्भावित बस्तीहरुको सङ्कटासन्नता स्तर

प्रकोपको प्रकार	वडा	जोखिममा रहेका बस्ती		
		उच्च	मध्यम	न्यून
भूकम्प	सबै			
बाढी	१			फोर्सावाङ, कालीवन

	२	गनाहा फाँट, चुकाहा, विरेबगर, भुर्कुटे, बुढीगरा	गुरुङ टोल, अमिलढीक, विच ढाँड, तल्लो ढाँड	गेन्चेने, गोल्वाङ
	४	कुडुले		
पहिरो	२		चुकाहा, विच ढाँड	
	३	बड्खोला/ठूलो पहिरो		चाभा
	४	माथिल्लो बड्डाँडा	कुडुले, शिरखर्क	
	५	भिरगाउँ, पाखापानी, विरिङ्कोट, लुकलुके, तल्लो राङ्भाङ, तल्लो तारिके, फापरडाँडा	वाहुनडाँडा	सौराकोट
	६	बुढीचौर, पाङ्कोट, किमिचौर, सिम्ले	भिंग्री खोला	
हावाहुरी	सबै		सबै क्षेत्र	
चट्याङ्ग	२	रातापहरा		
	४	मान्द्रे		
	५			राङ्भाङ
	६			भिंग्री खोला
आगलागी	१		झिलिवाङ, कालिवन	
	२	बागेदमार	वर्णविर	
	३		पालुथान, ढाव	
असिनापानी	सबै			सबै क्षेत्र
वन्यजन्तु आतंक	१		कालिवन, डाँडागाउँ, तित्रिवाझ, ताल, आटीटार	
	२		बुढिगहरा, अदुवाबारी, विरेबगर, चरिङ्गे, डुङडुङे, रातापहरा, गनाहफाँट, ददेरी, ढाण, दर्भान, मैदान, बर्नविर, भुल्के, भोम्पाली, मिठीआँप	बागखोर, जोगिढुङ्गा, रत्ने
	३			जाबुने, दोमही, हुंपुर, पालुथान, चाभा, सुजिनपुर, सजेकोट, डाडाटोल, पनाहा, ढाव, कटौजे, गुरुङडाँडा,

				धुवाकोट, भकुण्डे, उदिनढुङ्गा
	४			सबै बस्तीमा
	५		पाखापानी, राङ्भाङ, लुकलुके, विरिङ्कोट, हत्तिखाल, छबिसे, जस्पुर, तारिके, सौराकोट, प्यालिमाटी	
	६			असारे, पाङ्कोट, कुटिचौर, मोतिपुर, ठाडिओडार, खुङ्खुट्टी, किमिचौर
महामारी	सबै			सबै क्षेत्र
सडक दुर्घट्ना	२		ददेरी देखी दर्भान, भोम्पाली देखी बड्डाँडा	
	४	बड्डाँडा देखी डुम्रीखोला		
	६	डुम्रीखोला देखी बागेखोला		
खडेरी	सबै			सबै क्षेत्र

तालिका १६ : तालिका भित्रका वाढी पहिरो आगलागी र चट्याङ्गका दृष्टिले जोखिम क्षेत्रहरु

प्यूठान जिल्ला सरुमारानी गाउँपालिका भित्र बाढी, पहिरो,चट्याङ्ग, आगलागी लगायतका दृष्टिले जोखिमयुक्त स्थानहरुको विवरण											
सि.न.	**वडा नं**	**जोखिमयुक्त स्थान**	**GPS (location)**	**विपद्को प्रकार**	**जोखिम स्तर**			**सम्मुखता (Exposure)/ सम्भावित प्रभाव/जोखिम आँकलन**	**पछिल्लो घटनाबाट भएको क्षेतिको विवरण**	**सम्भावित जोखिम न्यूनिकरण गर्न गर्नुपर्ने पूर्वतयारी कार्यहरु**	**कैफियत**
					न्यून	**मध्यम**	**उच्च**				
१	१	सिम्लेखोला ओद्राले		खेतियोग्य जमिन कटान		मध्यम				तटबन्धन	
२	१	खोलापारी		खेतियोग्य जमिन कटान		मध्यम				तटबन्धन	
३	१	झिलिवाङ्ग खोला		खेतियोग्य जमिन कटान		मध्यम				तटबन्धन	
४	१	कुडुले धाद्रा खेत		खेतियोग्य जमिन कटान		मध्यम				तटबन्धन	
५	१	बोदनेखोला		खेतियोग्य जमिन कटान		मध्यम				तटबन्धन	
६	१	औलेनी		खेतियोग्य जमिन कटान		मध्यम				तटबन्धन	
७	१	रातामाटा		आगलागी		मध्यम					जङ्गल छेउका बस्ती
८	१	झिलिवाङ्ग		आगलागी		मध्यम					जङ्गल छेउका बस्ती
९	१	कालिवन		आगलागी		मध्यम					जङ्गल छेउका बस्ती
१०	१	फोर्सावाङ्ग		आगलागी		मध्यम					जङ्गल छेउका बस्ती
११	१	कोल्गाडे		आगलागी		मध्यम					जङ्गल छेउका बस्ती

१२	१	बोदनेखोला		आगलागी		मध्यम					जङ्गल छेउका बस्ती
१३	२	चुकाह		वाढी				१५ घर	४ घर		
१४	२	भुर्कुटे		पहिरो				४ घर	४ घर		
१५	२	गनाहफाँट		वढी				७० घर	१४ घर		
१६	२	दर्भान		पहिरो वाढी				१० घर	०		
१७	२	खार		पहिरो				५ घर	०		
१८	२	सवै		चटयाङ्ग				१० घर	१ घर		
१९	२	सवै		आगोलागी				१५ घर	४ घर		
२०	३	जाबुने, दुमही , कोटाचौर,बड्खोला बुढीदेवी, कुल्केचौपारी, कोटघर, रानाचौपारी सजिकोट,लोङराङ, काँस्कोट,पालुथान गुरुङडाँडा,देउतिथान धुवाँकोट र भकुण्डे		आगलागी			उच्च	३२५ घरधुरी	घर गोठ गाइबस्तु जलेको	जनचेतना मुलक कार्यक्रम गर्ने, विपद सामग्री खरिद गर्ने र सा.व.उ.स को भेला राखी सचेतीकरण गराउने घरहरु जस्ता पाताले छाउने	
२१	3	बड्खोला,दुमही,सुजिन्पुर,चाभा,धुवाँकोट,बझाडी		पहिरो			उच्च	२१० घरधुरी	घर खेत बारी क्षती भएको	बस्ति स्थानान्तरण गर्ने र वृक्षरोपण	
२२	३	बाङ्गेवेसी,पनाहा,पर्भुनौघाट,सिस्ने,मछेडी, खरानीघाट,दुमही र जाबुने		नदिकटान र बाढी			उच्च	१८९ घर	खेत बारी कटान	तटबन्ध निर्माण	
२३	३	वडा भरी		हावाहुरी			उच्च		२५ घर क्षती र गोठ कटेरा तथा अन्य संरचना क्षती १३२ वटा		
२४	३	वडा भरी		चट्याङ		मध्यम			जन धन तथा अन्य		

									संरचनाको क्षती		
२५	३	वडा भरी		वन्यजन्तुहरु बाट वाली नालीमा क्षती तथा मानविय क्षति		मध्यम			खाद्य,फलफुल, तरकारी तथा अन्य बालीनालीमा क्षती		
२६	३	वडा भरी		असिना पानी		मध्यम			खाद्य,फलफुल, तरकारी तथा अन्य बालीनालीमा क्षती		
२७	३	वडा भरी		फौजिकिरा, सलह किरा तथा प्रकोपहरु		मध्यम			खाद्य,फलफुल, तरकारी तथा अन्य बालीनालीमा क्षती		
२८	५	पाखापनी,भिरगाउँ	lat.27.949lon-82.77762	पहिरो			उच्च	करिब १४ घरधुरी र करिब १कि.मि. सडक अबरुद्ध	मिति 2079असोजमा३घर पुर्णरुमा क्षति	जोखिम क्षेत्र पहिचान,वन संरक्षण र वृक्षारोपन,मौसम र सूचना प्रणाली,आपतकालीन तयारी	
२९	५	तल्लो तारिके	lat.27.944lon-82.78059	पहिरो			उच्च	3 घरधुरी जोखिममा	जमिन क्षति भएको	वृक्षारोपन,मौसम र सूचना प्रणाली,आपतकालीन तया	
३०	5	राङभाङ	lat-27.9348lon-82.8028	पहिरो		मध्यम		29 घरधुरी जोखिममा रहेको	मिति 2079असोजमा १ घर पुर्णरुमा क्षति	जोखिम क्षेत्र पहिचान,वन संरक्षण र वृक्षारोपन,मौसम	
३१	5	विरिङ्कोट,लुकलुके	lat-27.9411lon-82.78700	पहिरो		मध्यम			मिति 2079असोजमा 2 घर पुर्णरुमा क्षति	जोखिम क्षेत्र पहिचान,वन संरक्षण र वृक्षारोपन,मौसम र सूचना प्रणाली,आपतकालीन तयारी	

३२	5	सौराकोट,बुढिचौर, प्यालिमाटी	lat-27.954lon-82.7841न्यून	पहिरो	न्यून				जमिन क्षति भएको	जोखिम क्षेत्र पहिचान,वन संरक्षण र संरक्षण र वृक्षारोपन,	
३३	४	उपल्लो बड्डाँडा		पहिरो			उच्च			ग्याविन जाली भर्ने, वृक्षारोपण, वायोइन्जिनियरिङ्	
३४	४	डाङ्गसिङ्ग		पहिरो		मध्यम		क्र		ग्याविन जाली भर्ने, वृक्षारोपण	
३५	४	वेलहान		पहिरो		मध्यम				ग्याविन जाली भर्ने, वृक्षारोपण,	
३६	४	वेलडाँडा		पहिरो		मध्यम				ग्याविन जाली भर्ने, वृक्षारोपण,	
३७	४	हपुरवेशी		वाढी			उच्च			ग्याविन जाली भर्ने, तटवन्धन	
३८	४	कुडुले		वाढी		मध्यम				ग्याविन जाली भर्ने, तटवन्धन	
३९	४	बैके		वाढी		मध्यम				ग्याविन जाली भर्ने, तटवन्धन	
४०	४	वुढीखोला		वाढी		मध्यम				ग्याविन जाली भर्ने, तटवन्धन	
४१	४	उपल्लो बड्डाँडा/मान्द्रे		चट्याङ्ग		मध्यम				जनचेतना	
४२	४	छतिवनखोला		आगलागी			उच्च			जनचेतना	
४३	४	हपुरखोला		आगलागी			उच्च			जनचेतना	
४४	४	अम्मरे		आगलागी			उच्च			जनचेतना	
४५	४	सुवाखोला		आगलागी			उच्च			जनचेतना	
४६	४	संनचरखोला		आगलागी			उच्च			जनचेतना	
४७	४	घैयाखोरीया		आगलागी			उच्च			जनचेतना	

२.५ पूर्वसूचना प्रणालीको अवस्था

गाउँपालिकामा आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना गरी भारि वर्षा, हावाहुरी, चट्याङ जस्ता विषम मौसम र बाढी, पहिरो, डढेलो, आगलागी लगायतका प्रकोपको पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन गरिदैछ । जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा सम्पर्क गरी विषम मौसम तथा बाढी, पहिरो जस्तो विपद्को सूचना आदान प्रदान गर्ने तयारी गरिएको छ। प्रभावमा आधारित पूर्वानुमान र पूर्व सूचना प्रणालीको सहायतामा समुदाय, गाउँ, वडा तथा पहिरो जोखिममा रहेका समुदाय स्तरमा आवश्यक पूर्वतयारी एवं पूर्वकार्य गर्न कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

संस्थागत संरचना तथा समन्वय संयन्त्र:-

विपद् व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकामा गाउँपालिका अध्यक्षको अध्यक्षतामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ । साथै, वडा र समुदायमा विपद् विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदलहरू गठन भई क्रियाशील रहेका छन् । गाउँपालिकामा विपद् जोखिमसम्बन्धी पूर्वसूचना साथै आपत्कालीन अवस्थामा सूचना सम्प्रेषण संयन्त्र तलको चित्र क मा देखाए बमोजिम छ ।

चित्र: क. गाउँपालिका र समुदायस्तर सम्मको पूर्वसूचना संयन्त्र

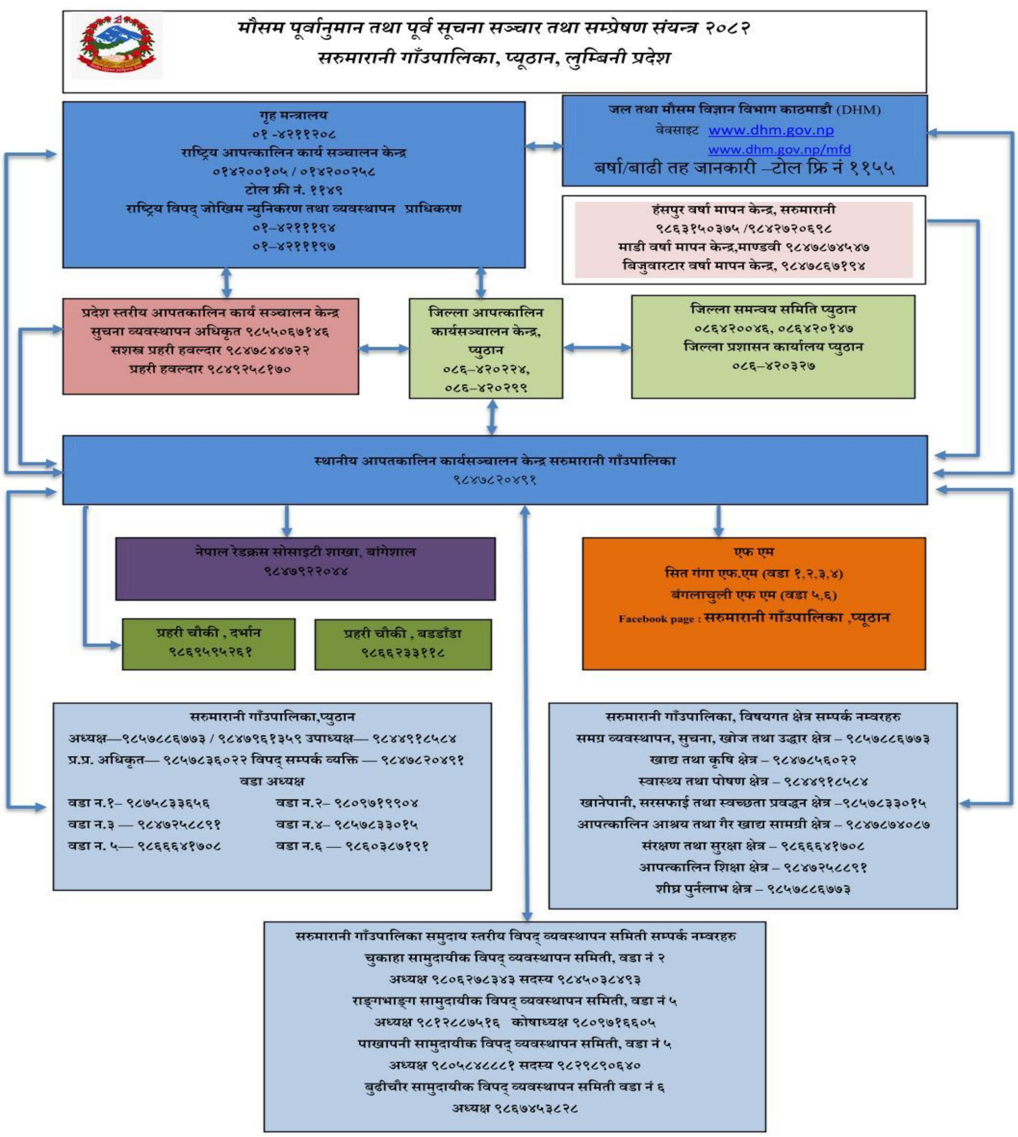

चित्रः ख. गाउँपालिकामा विपद् पूर्वसूचना सञ्चार संयन्त्र

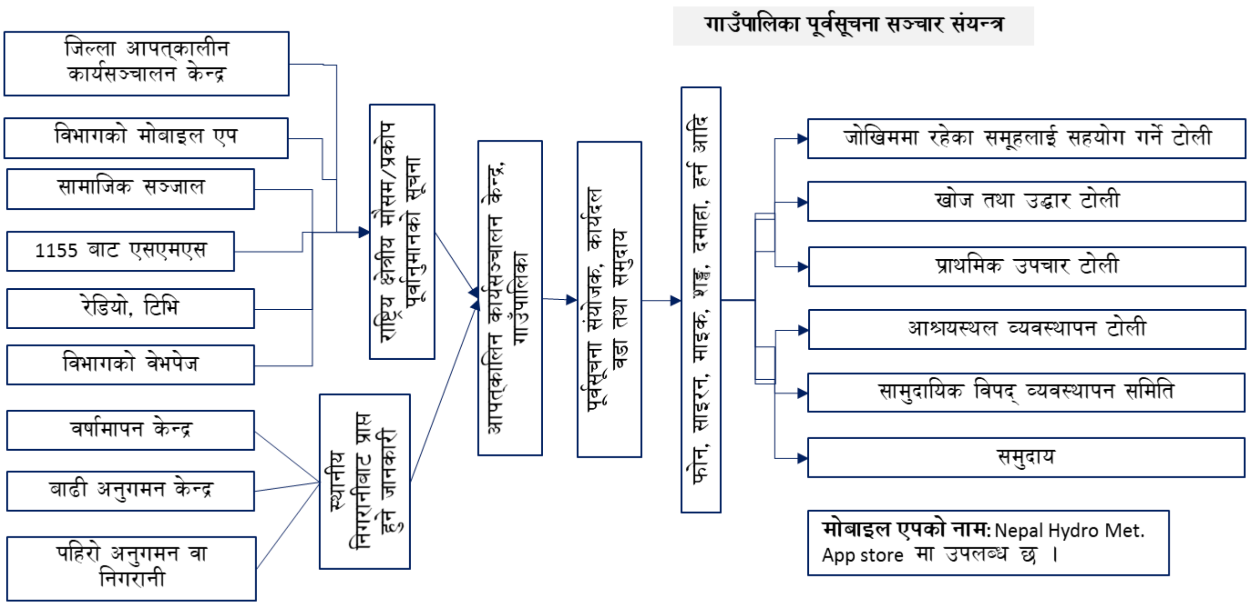

२.६ नीतिगत, कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था

गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०७५ तयार भएको छ र यसलाई दोश्रो पटक २०८३ मा संशोधन गरिएको छ। संघीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ तथा गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०७५ आधारमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ। समितिमा हाल रहेका पदाधिकारीहरूको विवरण ***अनुसूची-८*** मा उल्लेख गरिएको छ। स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत ८ वटा विषयगत क्षेत्र हेर्न व्यक्ति तथा सहयोगी संस्था तोकी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको योजना तर्जुमा र समन्वयको जिम्मेवारी प्रदान गरिएको छ। विषयगत क्षेत्रमा रहेका सहयोगी संस्था र तिनमा कार्यरत रहेका पदाधिकारीहरूको विवरण ***अनुसूची-१०*** मा संलग्न गरिएको छ।

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत गठित ८ वटा विषयगत क्षेत्रहरू

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र
	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र
	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रक्षेत्र
	आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र
	संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्र
	आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र
	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र

यस गाउँपालिकामा वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन इकाई स्थापना गरिएको छ । ६ वटा वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ । सो कोषमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा गाउँपालिकामा र अन्य श्रोतबाट गरी रकम रु. ५,००,००० बिनियोजन गरिएको थियो । त्यसै गरी चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को लागि गाउँपालिकाले वन, वतावरण तथा विपद व्यवस्थापन शिर्षकमा रु ८८,००,००० जस अन्तर्गत रु. १५,००,००० विपद् व्यवस्थापन कोष मा (बस्ती संरक्षण, पुनर्निमाण तथा पुनर्स्थापनाका लागी) बिनियोजन गरिनुका साथै विभिन्न विपद् सँग सम्बन्धीत कार्यक्रम जस्तै जलवायु सम्बन्धी कार्यक्रम मा रु १,००,०००, फोहोर मैला व्यवस्थापनमा रु ७,००,०००, चुरे क्षेत्र संरक्षण मा रु ४,००,००० र प्रकृतिमा आधारीत समाधानका उपायमा रु ३,००,००० बजेट विनियोजन गरेको छ । यस वाहेक गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी केहि नीति, ऐन, नियम, मार्गदर्शन बनेका छन र केहि बन्ने क्रममा रहेका छन् । यसका साथै गाउँपालिकाले आ.ब. २०८२।०८३ को लागि विपद ब्यबस्थापन कोषमा ३५ लाख, सडक मर्मतको लागी ४५ लाख, सडक हेरालुको लागि १० लाख, बायोईन्जिनियरिङ्गको लागि ४ लाख लगाएत अन्य विभिन्न क्षेत्रमा पनि बजेट विनियोजन गरेकोछ ।

२.७ विषयक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी

यस गाउँपालिकाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि देहाय बमोजिमका ८ वटा विषयक्षेत्र निर्धारण गरी देहाय बमोजिमका कार्य जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ:

२.७.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को समयमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूसँग समन्वय कायम गर्ने, विपद्को अवस्था आउनसक्ने पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना सम्प्रेषण गर्ने, प्रकोपको कारण समस्यामा परिरहेका वा घाईतेलाई उद्धार गर्ने, हराएकाहरूको खोजी गर्ने, मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत गरी शव व्यवस्थापन (वा हस्तान्तरण) को प्रवन्ध मिलाउने, पीडितहरूलाई राहत वितरण गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ । यसका साथै सरकार, दातृ निकायहरु, सहयोगी संघ–संस्थाहरु तथा नागरिक समाजबीच समन्वय कायम गर्ने, निर्धारित समय भित्र बहुक्षेत्र द्रुत लेखाजोखा विश्लेषण गर्ने तथा कार्यदललाई सहयोगको व्यवस्था मिलाउने, सुचना प्रवाहको वैकल्पिक उपाय पहिचान गरी सुचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्ने, प्रतिकार्य सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित क्षेत्र र केन्द्रहरुमा सम्पर्क तथा समन्वय गर्ने जिम्मेवारी पनि यस क्षेत्रको रहेको छ । **यस क्षेत्रको क्षेत्रगत अगुवाको रुपमा पालिका प्रमुख रहने व्यवस्था छ ।**

२.७.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्र

यो विषयक्षेत्रले विपद्को अवस्थामा पीडितहरूलाई तत्काल खानेकुरा, विस्थापित भई शिविरमा बसेकालाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, खानेकुरा पकाउनको लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने र कृषि क्षेत्रमा भएको क्षति विवरण तयार गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ। यसका साथै दिर्घकालीन रुपमा जीविकोपार्जनको सुरक्षामा सकारात्मक प्रभाव पार्ने रणनितिहरुको निर्माण गर्ने र विपद् प्रभावित समुदायलाई अल्पकालिन रुपमा आम्दानीको स्थानतरण अथवा प्रतिस्थापन गर्ने अवसर प्रदान गर्ने काम पनी यस क्षेत्रको रहेको छ । यस क्षेत्रको क्षेत्रगत **अगुवाको रुपमा पालिकाको कृषि शाखा प्रमुख रहने व्यवस्था रहेको छ** ।

२.७.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्मा घाईते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने, महामारी हुनबाट बचाउने विधिहरू अवलम्वन गर्ने, शिविरमा उपचार गर्न नसकिने प्रकृतिका स्वास्थ्य समस्या भएका विरामी वा घाईतेलाई अस्पतालसम्म पुऱ्याई स्वास्थ्य उपचारको सुनिश्चितता गर्ने, महिला तथा बालबालिकामा पोषणको कमी भएमा त्यसबाट हुनसक्ने समस्याबारे पीडित र

सरोकारवालालाई सचेत गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ। साथै यस विषयक्षेत्रले कोभिड-१९ लगायतका महामारीको संक्रमण, रोकथाम र व्यवस्थापनको कार्य समेत गर्नेछ। यसका साथै विपद् प्रभावित समुदायका निम्ति स्वास्थ्य शिविर तथा मानवसा्रेत परिचालन गर्ने छ। साथै यस विषयक्षेत्रले विपदमा परेका व्यक्तिलाई मनोसामाजिक तथा मानसिक स्वास्थ्य सम्वन्धि परामर्श समेत दिनेछ। यस क्षेत्रको क्षेत्रगत **अगुवाको रुपमा पालिकाको स्वास्थ शाखा प्रमुख रहने व्यवस्था रहेको छ।**

२.७.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को अवस्थामा खानेपानी आपूर्ति गर्ने, विपद्का कारण ढलेका बोटबिरूवाहरू हटाउने, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाई गर्ने, मरेका पशुपंक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्ने, व्यक्तिगत सरसफाईको लागि स्वच्छता सम्बन्धी सरसामानहरू (जस्तैः हाईजिन किट, पियुष, क्लोरिन, डस्टविन, किशोरी किट, डिग्निटि किट, स्नान गृह, शौचालय सामग्री आदि) उपलब्ध गराउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ। यस क्षेत्रको क्षेत्रगत अगुवाको रुपमा पालिकाको **पूर्वाधार विकास समिति संयोजक रहने व्यवस्था रहेको छ।**

२.७.५ आपत्कालिन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र

यो विषयक्षेत्रले विपद्को कारण घरमा क्षति पुगी बस्न नसक्ने अवस्थामा रहेका पीडितहरूलाई आपत्कालीन आश्रय वा बासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने, पीडितहरूलाई त्रिपाल, भाँडाकुँडा, लत्ताकपडा जस्ता गैर–खाद्य सामग्री वितरण गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ। यस क्षेत्रको क्षेत्रगत अगुवाको रुपमा पालिकाको **वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन समिति संयोजक रहने व्यवस्था रहेको छ।**

२.७.६ संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को समयमा महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, बृद्धबृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूको आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू जस्तैः सेनेटरी प्याड, खेलकुदका सामान आदि उपलब्ध गराउने, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने र हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ। राष्ट्रिय महिला आयोग, बाल कल्याण परिषद, नेपाल प्रहरी संग समन्वय गर्ने, आवश्यक सूचना आदानप्रदान गर्ने र सम्वन्धित विपद् सृजित हिंसा प्रभावितलाई सचेतिकरण गर्ने। **यस क्षेत्रको क्षेत्रगत अगुवाको रुपमा वडा नं. ५ को अध्यक्ष रहने व्यवस्था गरिएको छ।**

२.७.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को कारण विद्यालय **तीन दिनभन्दा बढी बन्द भएमा** विद्यार्थीहरूलाई अस्थायी सिकाई केन्द्रको व्यवस्था गरि सिकाई सहजिकरण गर्ने, प्रकोपले विद्यार्थीको पठनपाठनका शैक्षिक सामग्री हराए वा क्षति पुऱ्याएमा सोको व्यवस्था गर्ने र विद्यालयको शिक्षण सामग्रीहरू नष्ट भएमा पुनः व्यवस्था गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ। यस क्षेत्रको क्षेत्रगत **अगुवाको रुपमा पालिकाको सामाजिक विकास समिति संयोजक रहने व्यवस्था रहेको छ।**

२.७.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन) तत्काल सुचारू गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने, सामाजिक आर्थिक पूर्वाधार र अवस्थालाई चलायमान बनाई जनजीवनलाई सामान्य बनाउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ। यस क्षेत्रको क्षेत्रगत अगुवाको रुपमा **पालिकाको अध्यक्ष रहने व्यवस्था रहेको छ।**

परिच्छेद ३
पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद्को स्थितिमा प्रतिकार्य गतिविधिहरू समयमै कार्यान्वयन गर्न संस्थागत क्षमता लेखाजोखा गरी सोको तयारी आवधिक रुपमा अद्यावधिक गर्न जरुरी हुन्छ । सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुमा विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी र विपद् प्रतिकार्य गर्न संस्थागत तथा भौतिक संरचना, मेशिन र औजार, सीप विकास, जनचेतना, कृत्रिम घटना अभ्यास जस्ता क्रियाकलापहरु समावेश गरिएका छन् ।

गाउँपालिकामा बाढी पहिरोको विपद् न्यूनीकरण गर्न देहाय बमोजिम पूर्वतयारी योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

(क) विभिन्न प्रकारको जनशक्तिः- वर्षाको पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने र सम्प्रेषण गर्ने टोली, समुदायमा पहिरो, भल, ढुङ्गा खस्ने जोखिम निगरानी गर्ने टोली तयार गरी तालिम अभ्यास गरिएको छ ।

(ख) सामान्य खालको उद्धार र कुनै घाउचोट भएमा प्राथमिक उपचार गर्ने टोली (मापदण्ड अनुसार ६ जना) तयार गरी तालिम तथा प्राथमिक उपचार सामग्रीको व्यवस्था गरिएको छ । आपत्कालीन आश्रयमा गएकाहरूलाई आवश्यक सहयोग गर्न विषयक्षेत्र समितिले कार्यजिम्मेवारी बाँडफाँड गरेको छ ।

(ग) सुरक्षित स्थल र त्यहाँ जाने पहुँच मार्ग पहिचान गरिएको छ । त्यहाँ चाहिने आधारभुत सेवा खानेपानी, शौचालय, खाना पकाउने, सुत्ने आदिको व्यवस्था गर्नुपर्ने अवस्था छ ।

(घ) ८ वटा विषयगत क्षेत्र क्लष्टर गठन गरी परिचालन गरिएको छ ।

(ङ) गाउँपालिकामा आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना गरिएको छ ।

(च) पहिरोको जोखिममा रहेका समुदायमा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरी, क्षमता विकास र परिचालन गर्न शुरु गरिएको छ ।

सबै प्रकारका विपद् पूर्वतयारीका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन विषयगत क्षेत्र अवधारण अनुरूप सामान्य पूर्व तयारीको कार्य योजना देहाय बमोजिम हुने गरी तर्जुमा गरिएको छ:

३.१.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्ने।	प्रत्येक वर्ष चैत्र सम्म	गाउँपालिका	प्रत्येक आर्थिक वर्षमा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
२	विपद्को क्षति, नोक्सानी मूल्याङ्कनको लागि सर्वेक्षण टोली गठन र पुनर्गठन गर्ने र आवश्यकता बमोजिम सर्वेक्षणका लागि सहायक	प्रत्येक वर्ष मनसुन शुरु हुनु पूर्व वैशाख मसान्त सम्म	गाउँपालिका र हरेक वडामा	गाउँपालिकामा एक र हरेक वडामा एक एक वटा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति PEEDA-LoCAP Project

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
	टोलीहरू गठन गर्ने र तालिम आयोजना गर्ने				
३	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा, क्षति लेखाजोखा गर्न विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फाराम तयार गर्ने	प्रत्येक वर्ष बैशाख सम्म	गाउँपालिका	५० प्रति	सामाजिक विकास शाखा
४	राहत वितरणका लागि सिफारिस फाराम लगायतका कागजात तयारी तथा अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष बैशाख सम्म	गाउँपालिका	१२० प्रति	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
५	प्रकोपको प्रकृति अनुसार खोज तथा उद्धारका लागि टोली गठन गर्ने	प्रत्येक वर्ष फागुन सम्म	वडा तहमा	हरेक वडामा एक	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा,वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र
६	खोज तथा उद्धारका लागि गठित टोलीको निमित्त तालिम आयोजना गर्ने र परिचालन हुने प्रक्रिया निर्धारण गर्ने	प्रत्येक वर्ष चैत्र सम्म	वडा तहमा	हरेक वडामा एक	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, सूरक्षा निकाय, विषयक्षेत्र
७	खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू खरिद, भण्डारण, मर्मत र व्यवस्थापन गर्ने तथा जोखिम समुदायमा पठाउने।	निरन्तर	निरन्तर	हरेक वडामा कम्तिमा एक सेट	गाउँपालिका, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा PEEDA
८	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सूची र सम्पर्क व्यक्तिको विवरण तयार गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका	३ वटा एम्बुलेन्स (हंसपुर,बाङ्गेशाल,जसपुर तथा बड्डाँडामा)	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ शाखा
९	बाढी/पहिरो, भूकम्पबाट बच्न र बचाउन सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी अध्यावधिक सूची तयार गर्ने	निरन्तर	हरेक जोखिम समुदायमा।	आवश्यकता अनुसार हरेक वडामा	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
१०	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्ने स्थलहरूको सूची विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा समावेश गरी सार्वजनिक सूचना सम्प्रेषण गर्ने	तत्काल सुरु गरी निरन्तर	तोकिएको मापदण्ड अनुसार	प्रत्येक वडामा	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय र गाउँ कार्यपालिका

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
११	आपत्कालीन अवस्थामा आश्रय स्थलका रुपमा प्रयोग गर्ने स्थानको लागि चाहिने भौतिक पूर्वाधार र सेवाहरू निर्माण, बिस्तार गर्ने	तत्काल सुरु गरी निरन्तर	तोकिएको मापदण्ड अनुसार	प्रत्येक वडामा	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र
१२	प्रकोपबाट समुदायलाई बचाउन आपत्कालीन आश्रय भवनहरू पहिचान तथा निर्माण गर्ने साथै सामुदायिक भवनहरु प्रयोग गर्ने।	आवश्यक्ता अनुसार	हरेक वडामा जोखिममा रहेको समुदाय नजिक	१० वटा	पूर्वाधार विकास शाखा र सम्बन्धित वडा
१३	बाढी/पहिरो, हिमपात, हावाहुरी, भूकम्प, चट्याङ, आगलागी आदि प्रकोपबाट समुदायमा पर्नसक्ने असर र सोबाट बच्ने उपायका बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, सूचना दिनको लागि कम खर्चिलो, छिटो र प्रभावकारी उपायको लागि विद्यमान सामाजिक सुरक्षाको तथ्याङ्क र संयन्त्र प्रयोग गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिकामा सञ्चालित पत्रपत्रिका, एस एमएस, बल्क म्यासेज,फोन, माईकिङ्, सामाजिक सञ्जाल आदि	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै कम्तिमा २ पटक	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय
१४	खोज तथा उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउन प्रकोपमा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने / गराउने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै (वैशाख मसान्त सम्म)	गाउँपालिका तथा वडामा	प्रमुख प्रकोपको लागि वर्षमा कम्तिमा एक एक पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
१५	सरोकारवाला निकायहरुको सम्पर्क सूचीतयार गर्ने। सम्पर्क सूची तयार गर्दा अति जोखिममा रहेका समूहहरु जस्तै अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बालबालिका, जेष्ठ नागारिक, एकल महिला, बिधवा भएका घरलाइ संलग्न गर्ने सन्दर्भमा विद्यमान सामाजिक सुरक्षा प्रणालीको तथ्याङ्क प्रयोग गर्ने	प्रत्येक वर्ष कार्तिक सम्म	गाउँपालिका तथा वडामा	वर्षमा कम्तिमा एक एक पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र विपद् सम्पर्क व्यक्ति

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१६	छुट्टै कर्मचारीको ब्यवस्था गरि स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (LEOC) सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका तथा वडामा	एक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र विपद् सम्पर्क व्यक्ति
१७	संघ, प्रदेश र जिल्ला संग समन्वय गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका तथा वडामा	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका, विषयक्षेत्र
१८	बाढी जोखिम सङ्केतको लागि साइरन,माईकिङ्गको व्यवस्थापन गर्ने	निरन्तर	बाढी जोखिम समुदाय तहमा	कम्तिमा एक वटा	गाउँपालिका, विषयक्षेत्र
१९	पहिरो जोखिमयुक्त क्षेत्रमा बायोइन्जिनियरिङ (Bioengineering) तथा भिरालोपन स्थिरीकरण गर्ने	वर्खायाम अगावै	जोखिम क्षेत्रहरुमा	आवश्यकता अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा,वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र सघंसस्थाहरु
२०	सिमसार क्षेत्र, नदी किनार तथा जलाधार क्षेत्रहरूको संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने	नियमित	गाउ र समुदाय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा,वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र सघंसस्थाहरु
२१	भू–क्षय नियन्त्रणका लागि बाँस रोपण, घाँस रोपण गर्न सामुदायिक वन समितिहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने	जेठ अन्तिम असार	गाउ र समुदाय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा,वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र सघंसस्थाहरु
२२	नदी तथा बाढी जोखिमयुक्त बस्ती आसपास हरित संरक्षण क्षेत्र निर्माण गर्ने	निरन्तर	गाउ र समुदाय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा,वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र सघंसस्थाहरु
२३	जलवायु तथा वातावरणीय जोखिम नक्साङ्कन गर्ने	निरन्तर	गाउ र समुदाय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा,वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र सघंसस्थाहरु
२४	विपद् संग सम्वन्धित योजनाहरु स्थानीय तहको योजना प्रक्रियामा समायोजन कार्यशाला गोष्ठी गर्ने	निरन्तर	वडा र बस्ति स्तरमा	कम्तिमा एक वटा	Municipality, PEEDA-LoCAP Project सघंसस्थाहरु

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
२५	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् व्यवस्थापन सामग्री सहयोग र प्राथमिक उपचार तालीम		वडा र बस्ति स्तरमा	सामग्री सहयोग एक पटक तालीम वर्षको एक पटक	गाउपालिका PEEDA-LoCAP Project सघंसस्थाहरु
२६	बस्ति स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरुलाई निरन्तर चलायमान भैरहनकालागी कार्यात्मक सहयोग (Functional Support)	वर्षको एक पटक	उच्च जोखिम बस्तिमा	बर्षको एक पटक	गाउपालिका PEEDA-LoCAP Project सघंसस्थाहरु
२७	टोल विकास संस्थाहरुलाई विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धी अभिमूखिकरण कार्यक्रम	निरन्तर	जोखिम गाउ र समुदायहरुमा	वर्षको १ पटक	गाउँपालिका PRATIBADDHA PEEDA सघंसस्थाहरु

३.१.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ।

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद्को अवस्थामा खाद्यान्न खरिद तथा आपूर्तिका लागि सम्भाव्य उद्योग / व्यवसायहरू पहिचान गर्ने साथै सहयोग लिन सकिने कार्यालय, संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने। भण्डारण गर्ने सन्दर्भमा व्यक्तिको जोखिमता) बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, आदि लाइ फरक फरक प्रकारको खाद्य सामग्री उपयुक्त हुने हुँदा सो व्यक्तिहरुको तथ्याङ्क सामाजिक सुरक्षा प्रणालीबाट लिने	निरन्तर	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार वर्षको १ वा २ पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र
२	विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्याको आधारमा खाद्य सामग्री (चामल, दाल, तेल, नुन आदि) भण्डारण गर्ने र भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्रीको गुणस्तर कायम गर्न अनुगमन गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	गाउँस्तर	वर्षको २ पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र तथा जिन्सी शाखा
३	तयारी खानेकुराका लागि तत्काल खरिद गर्न सकिने गरी पसलहरू पहिचान गर्ने वा अनुवन्ध करार गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	गाउँस्तर	कम्तिमा २ वटा ठूला पसल वा उद्योग	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
४	विपद्को समयमा खाद्य सामग्री वितरण गर्ने तौरतरिका / प्रक्रिया बारे विषयक्षेत्रका	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	वडास्तर	मुख्य प्रकोपको सम्भावित समय	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
	सदस्यहरू बीच छलफल तथा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने			भन्दा पहिले कम्तिमा १ पटक	
५	विपद् क्षेत्रमा खाद्य सामग्रीहरू पुर्याउनका निम्ति सुरक्षा निकाय ,यातायात व्यवसायी तथा उद्धार कर्मीहरू सँग समन्वय गरी कार्य सम्पन्न गर्ने	विपद् पश्चात	पालिका स्तर	अवयस्कता अनुसार	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र
६	फुड बैंक स्थापना गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	पालिका स्तर	मुख्य प्रकोपको सम्भावित समय भन्दा पहिले कम्तिमा १ पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र
७	कृषि तथा पशु बिमा सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	निरन्तर	सबै वडाहरु	मुख्य प्रकोपको सम्भावित समय भन्दा पहिले आवस्यकतानुसार बर्षको कम्तिमा १ वा २ पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र

३.१.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने स्वास्थ्य तथा पोषण विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद् पश्चात तत्काल देखा पर्ने स्वास्थ्य समस्या समाधानका लागि चाहिने औषधीहरू भण्डारण गर्ने । यसको लागि व्यक्तिको जोखिमता (बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति , आदिको बिशेष प्रकारको आवश्यकता हुने हुनाले तत् तत् प्रकारका व्यक्तिको विवरणको लागि सामाजिक सुरक्षा प्रणालीको तथ्याङ्क प्रयोग गर्ने	हरेक महिना, औषधिको गुण अनुसार (म्याद समाप्ती अनुसार दुरुस्त राख्ने)	गाउँपालिका स्तर	१० परिवारको लागी	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
२	द्रुत्त प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team-RRT) गठन/पूनर्गठन गर्ने, क्षमता विकास र कार्यसूची तयार गर्ने	स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रोटोकल अनुसार	गाउँस्तर	वर्षमा १ पटक	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
३	प्रतिकार्यका लागि आवश्यक दक्ष मानव संसाधनको सूची तयार/अद्यावधिक गर्ने	वडा सङ्ख्या र जनसङ्ख्या अनुसार	गाउँस्तर	गाउँस्तर:३४ जना वडास्तर: १४ जना	स्वास्थ्य शाखा,
४	स्वास्थ्य सम्बन्धी शिक्षण सामग्रीको व्यवस्था तथा स्वास्थ्य शिक्षाको लागि स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने	नियमित	वडास्तर	हरेक वडामा १ पटक	स्वास्थ्य शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र
५	महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र परीक्षण तथा उपचार सम्बन्धी जनचेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, अति जोखिममा रहेका व्यक्तिहरुलाई सुचना सुनिश्चित गर्ने तथा कम खर्चिलो, छिटो र प्रभावकारी उपायको लागि विद्यमान सामाजिक सुरक्षाको तथ्याङ्क र संयन्त्र प्रयोग गर्ने	नियमित	जोखिमयुक्त वस्तिहरुमा	वर्षमा कम्तिमा ३ पटक	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
६	विपद् पश्चात महिला, सुत्केरी, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरुलाई सरसफाई सामग्री तथा पोषणयुक्त खानेकुराहरु सुनिश्चित गर्ने र यसको लागि व्यक्तिको जोखिमता (बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति , आदि लाइ विशिष्टीकृत प्रकारको सामग्री उपयुक्त हुने हुँदा सो व्यक्तिहरुको तथ्याङ्क सामाजिक सुरक्षा प्रणालीबाट लिने	विपद् पश्चात पहिलो प्राथिमिकता	जोखिम युक्त वस्तिमा	आवस्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
७	एम्बुलेन्स तयारी अवस्थामा राख्ने	निरन्तर	वडास्तर	आवस्यकतानुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
८	स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम अनिबार्य सञ्चालन गर्ने	निरन्तर	समुदाय स्तरमा	बर्षमा १पटक	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र

३.१.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद्को समयमा खानेपानी शुद्धिकरणको लागि आवश्यक पर्ने क्लोरीन, पियुष जस्ता औषधिको उचित भण्डारण गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	गाउँस्तर	५००/५०० चक्की	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा विषयक्षेत्र

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
२	सरसफाइका लागि आवश्यक पर्ने सामग्री तथा उपकरणहरू उपयुक्त ठाउँमा भण्डारण गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	गाउँस्तर	आवश्यकता अनुसार	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र
३	खानेपानी ओसार्ने, जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने साधनहरू मर्मत सम्भार गरी चालु अवस्थामा राख्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	गाउँस्तर	१ ओटा टयाङ्कर, १ ओटा बोलेरो	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र
४	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न सकिने खानेपानीको श्रोत पहिचान र संरक्षण गर्ने	निरन्तर	सबै वडा मा	आवश्यकता अनुसार	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यलय तथा स्थानीय समुदाय
५	लैङ्गिक मैत्री, बाल मैत्री र अपाङ्गता मैत्री अस्थायी शौचालय, खानेपानी धारा निर्माण तथा स्नान गृह निर्माणका लागि सामग्री तयार गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	वडा तथा समुदायस्तर मा	५ ओटा	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, पूर्वाधार विकास शाखा,
६	आपत्कालीन आवस्थाको लागि खानेपानी पाइप भण्डारण गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	पालिका स्तर	१००० मीटर	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र
७	आपत्कालिन आवस्थाको लागि पिउने पानीको आवश्यक बोतल तथा जार तयारी अवस्थामा भण्डारण गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	पालिका स्तर	१००० बोतल, १२० जार	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र
८	पिउने पानीको लागि ड्रमहरू खरीद गरीराख्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	पालिका स्तर	२० ओटा	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र

३.१.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने आपत्कालिन आश्रयस्थल र गैरखाद्य सामग्री विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद् प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय वा बासको व्यवस्था गर्न आवश्यक सरसामान तथा औजारहरूको बन्दोबस्ती गर्ने। व्यक्तिको जोखिमता (बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	सबै वडामा	५० घर परिवारका लागी	गाउँपालिका, प्रदेश, संघ, शहरी विकास तथा भवन र नेपाल रेडक्रस सोसाईटी

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
	, आदि लाइ बिशिष्ट प्रकारको सुबिधा आवश्यक हुने हुँदा सो व्यक्तिहरुको तथ्याङ्क सामाजिक सुरक्षा प्रणालीबाट लिई सो बमोजिमको आश्रय स्थल निर्माणको सुनिश्चिता गर्ने				
२	सम्भावित आपत्कालीन अवस्था तुरुन्त गैर गाद्य सामग्री खरिद गर्न को लागि सूची दर्ता गर्ने	आवश्यकतानुसार	थोक विक्रेता/ खुद्रा विक्रेता/ सहकारी/ ठूला कृषक/फार्मेसी	५० घर परिवारका लागि	गाउँपालिका, जिन्सी तथा कृषि शाखा
३	अस्थायी आश्रय स्थल बनाउन सुविधायुक्त खुला क्षेत्रको व्यवस्थापन र संरक्षण गर्ने तथा बालबालिका, महिला र अपाङ्गमैत्री बनाउने	निरन्तर	सबै वडामा	५० घर परिवारकालाई पुग्ने गरी	गाउँपालिका, पूर्वाधार विकास शाखा र वडा कार्यालय
४	गैर–खाद्य सामग्री सेटहरू भण्डारण गर्ने। यस्ता सामग्री भण्डारण गर्दा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्तिलाई आधार बनाउने।	निरन्तर	गाउँस्तर, गोदाम घरहरु (Warehouse)	कम्तिमा ५० घर परिवारका लागि	गाउँपालिका जिन्सी शाखावडा कार्यायल नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, विषयक्षेत्र
५	विपद् प्रभावित स्थान वा खुल्ला क्षेत्रमा शिविर सञ्चालन गर्ने स्थानमा सवारी साधनको प्रवन्ध गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	गाउँस्तर	आवश्यकता अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, विषयक्षेत्र
६	लैङ्गिक-मैत्री अस्थायी आश्रय वा बास निर्माणको लागि वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, युवा क्लब, आमा समूह, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र टोल सुधार समितिको दक्षता अभिवृद्धिका लागि कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने व्यवस्थापन गर्ने	मनसुन सुरुहुनु भन्दा अगाडी	वडास्तर	५० जना	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र

३.१.६ संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने संरक्षण तथा सूरक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको पहिचान सहितको तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने	निरन्तर	गाउँस्तर	मनसुनपूर्व १ पटक	महिला तथा बालबालिका शाखा
२	विपद्को समयमा अत्यावश्यक सेवाका लागि चाहिने सामग्रीहरू (जस्तैः डिग्निटि किट) खरिद गरी भण्डारण गर्ने। यसरी सामग्री खरिद गर्दा , अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बालबालिका, जेष्ठनागरिक जस्ता संकटासन्न व्यक्तिहरुको फरक फरक आवश्यकता हुने हुनाले सो अनुसारका सामग्री समेत भण्डारण गर्नको लागि आवश्यक तथ्याङ्क विद्यमान सामाजिक सुरक्षा प्रणालीबाट लिने ।	निरन्तर	गाउँका गोदाम घरहरू, गा.पा.को गोदाम, वडा, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, आदि	यस्तो जनसंख्याको कम्तिमा १० प्रतिशतलाई पुग्ने	गाउँपालिका , महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
३	सामाजिक सुरक्षा भत्ता नविकरण र भुक्तानीको लागि वैकल्पिक व्यवस्थापन गर्ने (जस्तै : घर दैलो तथा घुम्ती शिविर)	निरन्तर/ मासिक /त्रैमासिक	गाउँस्तर	लक्षित समुदाय सबैमा	गाउँपालिका , विषयक्षेत्र, वडा र बैंक संग समन्वय
४	लैङ्गिक तथा बाल हिंसा न्यूनीकरणका लागि सचेतनामूलक सन्देश प्रशारण गर्ने।	निरन्तर	वडा तथा समुदाय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र, सामाजिक संघ संस्था सँग समन्वय
५	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अन्य लक्षित समुहका लागि अनुकूल हुने भौतिक पूर्वाधार र सुरक्षित स्थान सम्म पुग्ने बाटो र साधनको सुनिश्चिता गर्ने।	निरन्तर	पालिका स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका, सरकारी र गैर सरकारी संघ संस्था सँग समन्वय
६	हिंसा रोकथाम तथा संरक्षण गर्न जेण्डर हेल्प डेक्सको स्थापना तथा सञ्चालन गर्ने।	निरन्तर	वडा तथा समुदाय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका, प्रहरी, सामाजिक संघ संस्था सँग समन्वय
७	समुदायस्तरमा जन जागरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	मंसिर - पौष	प्रति वडा २ स्थानमा	वार्षिक १ पटक	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
८	विपद पश्चात जोखिममा रहेका व्यक्तिहरुको मनोसामाजिक स्वास्थ्य सुधारका लागि परामर्श कक्षा संचालन गर्ने	विपद पूर्व र विपद पश्चात	प्रभावित क्षेत्रहरुमा	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य संस्था र सरोकारवाला संघ संस्था

३.१.७ आपत्कालीन शिक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने आपतकालिन शिक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्वन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	बाढी, पहिरो, हावाहुरी लगायत विपद्ले प्रभावित गर्नसक्ने विद्यालयको सूची अद्यावधिक गर्ने र संभावित क्षतिको आंकलन गर्ने।	वर्षको १ पटक	प्रत्येक वडा	प्रत्येक वडाका विद्यालयहरु	शिक्षा शाखा,
२	अत्याधिक चिसो समयमा विद्यार्थीहरूलाई आवश्यकता अनुसार न्यानो कपडा वितरण र गर्मीको लागि कक्षा कोठामा पंखा व्यवस्था गर्ने	जाड़ो र गर्मी (१ पटक)	विद्यालय स्तरमा	सबै वडाका विद्यालय	शिक्षा शाखा, गाउँपालिका, सम्बन्धित विद्यालय
३	विद्यालय व्यवस्थापन समितिं एवम् शिक्षक अभिभावक संघ, शिक्षक र विद्यार्थीहरूलाई विपद पूर्वतयारी तालिम र अभ्यास दिने	वर्षको १ पटक	वडास्तरमा	सबै वडाका विद्यालय	गाउँपालिका, विपद् व्यवस्थापन शाखा, शिक्षा शाखा
४	विपद भएमा विद्यालय सञ्चालन गर्ने वैकल्पिक स्थान पहिचान गर्ने	वर्षको १ पटक	वडास्तरमा	जोखिमयुक्त विद्यालय	गाउँपालिका, विपद व्यवस्थापन समिति, शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
५	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने।	निरन्तर	गाउँस्तर	५ वटा विद्यालयको लागि	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
६	सम्भावित विपद्बाट सुरक्षित हुने उपाय बारे विद्यालयमा चेतनामूलक कार्यक्रम र एफ.एम. रेडियोबाट सन्देशमूलक कार्यक्रम प्रशारण गर्ने। प्ले कार्ड सहित विद्यार्थी र आमा समूहबाट प्रभातफेरी सञ्चालन गर्ने	निरन्तर	गाउँस्तर,विद्यालयस्तर	सबै विद्यालय र एफ.एम.बाट कम्तिमा १५ दिन	विपद् व्यवस्थापन शाखा, शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
७	गर्मी र चिसोबाट हुनसक्ने असरबारे विद्यालयमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने	निरन्तर	विद्यालय स्तरमा	१/१ वटा सबै विद्यालयमा	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
८	विपद्का विषय जस्तै पुर्वतयारी कृत्रीम घटना अभ्यास गराउने, Murals, प्राथमिक उपचारको तालिम प्रदान गर्ने जस्ता कार्यक्रम गर्ने	निरन्तर	विद्यालय स्तरमा	मा. वि. स्तरका विद्यालयहरुमा	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
९	विद्यालयमा विपद् जोखिम व्यवस्थापन विषयमा विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	निरन्तर	माध्यमिक विद्यालयमा	प्रति विद्यालयमा वर्षको एक पटक ५ महिनासम्म	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय PRATIBADDHA PEEDA

३.१.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने शीघ्र पुनर्लाभ विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान,	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सुरक्षित स्थानमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि खानेपानी ट्याङ्की, अपाङ्गता मैत्री, जेष्ठनागरिक मैत्री, बालमैत्री, लैङ्गिक मैत्री शौचालय तथा बालमैत्री धाराको व्यवस्था गर्ने।	निरन्तर	वडास्तरमा	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र
२	विपद्बाट अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, खानेपानी, विजुली आदि) अवरूद्ध भएमा उक्त सेवा सुचारू गर्न तत्काल प्राविधिक टोली परिचालन गर्ने।	निरन्तर	गाउँस्तर, वडास्तरमा	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा र विषयक्षेत्र
३	सम्भावित विपद्बाट आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा पर्ने क्षतिको शिघ्र मूल्याङ्कनको लागि टोली गठन गरी प्रशिक्षण दिने।	प्रत्येक वर्ष एक पटक	गाउँस्तर	सबै वडामा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
४	सम्भावित विपद्बाट कृषि, पशु, रोजगारी, सेवा, उद्योग, पर्यटन, व्यापार लगायतका क्षेत्रमा पर्न सक्ने असरहरु न्यूनीकरण गर्ने क्रियाकलाप तय गरी कार्यन्वयन गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	गाउँस्तर	१ पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, उद्योग वाणिज्य संघ

३.२ मौसम पूर्वानूमानमा आधारित पुर्वतयारी तथा पूर्वकार्य योजना

मौसम पूर्वानूमानमा आधारित पूर्वकार्य योजनामा आधिकारीक पूर्वानुमान सुचना उपलब्ध हुने समयको आधारमा पूर्वकार्यहरू निर्धारण गर्नु पर्दछ। यसमा सामान्य सतर्क रहने देखि जोखिमयुक्त ठाउँमा रहेका समुदाय र स्थानान्तरण गर्न मिल्ने धन सम्पत्ति

अस्थायी रुपमा सुरक्षित ठाउँमा सार्ने सम्मका क्रियाकलाप हुन सक्छन्। यस्तो योजना प्रकोपको प्रकृति, समय र संभावित प्रभाव क्षेत्रको भरपर्दो आधिकारिक पूर्वसूचनाको आधारमा तय गरिनु पर्दछ।

पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वकार्य गर्दा अति जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूलाई सुचना सम्प्रेषण गर्ने, राहत (नगद तथा सामग्री वितरण) व्यवस्थापन गर्ने, सुरक्षित आश्रय स्थलमा स्थानान्तरण गर्ने , खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी गतिबिधि गर्ने, संरचना निर्माण गर्ने जस्ता विभिन्न विपद पूर्वकार्यहरू कार्यन्वयन गर्दा सामाजिक सुरक्षा प्रणालीमा आबद्ध लाभग्राहीहरूको संकटासंन्नतालाइ मध्यनजर गरि उक्त कार्यहरू कम खर्चिलो, छिटो र प्रभावकारी बनाउनका लागि बिध्यमान सामाजिक सुरक्षाको तथ्याङ्क र संयन्त्र पनी प्रयोग गर्न सकिन्छ।

गाउँपालिका क्षेत्रमा बाढी, पहिरोको जोखिम सम्बन्धी पूर्वसूचनाको आधारमा गरिने पूर्वकार्यहरू देहाय बमोजिम हुनेछन्।

(क) वर्षाको पूर्वानुमान र यसको सम्भावित प्रभावको आधारमा, साथै

(ख) समुदायले पहिरो, ढुङ्गा खस्ने र भल बाढीको जोखिम अवस्थाको निगरानी गरेर।

माथि (क) बमोजिमको वर्षाको पूर्वानुमान जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट प्राप्त गरिनेछ साथै विभागसँग समन्वय गरी नगरपालिका क्षेत्रमा वर्षामापन केन्द्रबाट वर्षाको तत्कालिक अनुगमनको व्यवस्था मिलाइने छ। (ख) बमोजिमको जोखिम अनुगमनका लागि सम्बन्धित समुदायको जोखिम क्षेत्र नजिक रहेका समुदायका विभिन्न समुह तथा समिति मार्फत स्थानीय समुदायलाई आ-आफ्नो क्षेत्रमा पहिरो तथा भलबाढीको जोखिम अनुगमन गर्न परिचालन गरिने छ। साथै आर्थिक, प्राविधिक हिसाबले सम्भव भएसम्म पहिरो जोखिम क्षेत्रमा जोखिम अनुगमन प्रविधि जडान गरिनेछ।

विभिन्न अवधिको मौसम पूर्वानुमानको सूचना र स्थानीय निगरानीको आधारमा विपद् जोखिम अवस्थाको जानकारी आदानप्रदान गर्न नगरपालिकाको विपद् सम्पर्क व्यक्तिको संयोजकत्वमा नगरपालिका स्तरमा जोखिम पूर्वसूचना संप्रेषण संयन्त्र निर्माण गरिएको छ। सूचना संप्रेषण संयन्त्र मार्फत सम्बन्धित समुदायमा पूर्वसूचना र सम्बन्धित जानकारी पुऱ्याइनेछ। विभिन्न प्रकारको अपाङ्गता भएका, वृद्धवृद्धा, बालबालिका लगायतका जोखिममा रहेका समुदायसम्म जानकारी पुऱ्याउन उपयुक्त माध्यम र रणनीति अपनाइनेछ। उपरोक्त अनुसार दुबै स्रोतबाट प्राप्त हुने सूचनाका आधारमा नगरपालिका अन्तर्गतका विपद् व्यवस्थापन समितिले आवश्यक कदम चाल्नेछन्।

गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्तिका साथै स्वास्थ्य, शिक्षा, योजना, कृषि, पशुसेवा, प्रशासन, सामाजिक विकास, महिला तथा बालबालिका लगायतका सम्बन्धित शाखाका कर्मचारी, विषयक्षेत्रका विज्ञ व्यक्ति रहेको विषयक्षेत्रगत समूह/क्लष्टर परिचालन गरिनेछ।

मौसम पूर्वानुमान तथा पहिरो जोखिमको स्थानीय निगरानीबाट प्राप्त पूर्वसूचनाका आधारमा देहाय बमोजिम पूर्वतयारी तथा पूर्वकार्य गरिनेछ।

३.२.१ मनसुन परिदृष्यको सूचना

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले सामान्यतया बैशाख महिनामा आगामी बर्खामा समग्र वर्षाको अवस्थाको मोटामोटी अनुमान (मनसुन आउटलुक) उपलब्ध गराउँछ। गाउँपालिकामा यसको खबर रेडियो, टिभि, अनलाइन मिडियाका साथै ईमेल तथा गाँउपालिकाको आधिकारीक फेसबुक पेज आदिका माध्यमबाट मनसुन सक्रिय हुनभन्दा करिब १ महिना अगावै प्राप्त गर्न सकिनेछ। यो जानकारी गाउँपालिकामा प्राप्त भएपछि सम्बन्धित विषयक्षेत्रका कर्मचारी तथा सरोकारवालासँग परामर्श गरी गाउँपालिकामा क्षेत्रमा मनसुन अवधिमा हुनसक्ने प्रभावको अनुमान गरिनेछ।

मनसुनी वर्षा शुरु भएपछि समुदायमा स्थानीय तवरमा बाढी तथा पहिरो जोखिमको निगरानी गर्न र निगरानीकर्ताले बाढी तथा पहिरोको जोखिम बढेको, वा अरु सूचकका आधारमा बाढी तथा पहिरो जाने सम्भावना छ भन्ने खबर ल्याउने व्यवस्था गर्न सम्बन्धित वडा तथा सम्बन्धित समुदायको जोखिम क्षेत्र नजिक रहेका समुदायका विभिन्न समुह तथा समितिहरू परिचालन गरिनेछ।

मनसुन परिदृष्य प्राप्त भएपछि गाउँपालिका स्तरमा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुले गर्ने पूर्वतयारी तथा पूर्वकार्य क्रियाकलापहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्। १ महिना समयावधिको मौसम विषेश बुलेटिन प्राप्त भएपछि गाउँपालिका स्तरमा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुले गर्ने पूर्वतयारी तथा पूर्वकार्य क्रियाकलापहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्।

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवारी	स्रोत
१	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने र पालिका क्षेत्रमा पर्नसक्ने सम्भावित प्रभावको विश्लेषण गर्ने	मनसुनको प्रक्षेपण सम्प्रेषण भए लगतै	गाउँपालिका	१ पटक	स्थानिय आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र, विपद् व्यवस्थापन समिति	गा.पा.
२	जल तथा मौसम विज्ञान विभागद्धारा जारी भएको मौसम पूर्वानुमान बारेमा विषयगत क्षेत्रगत प्रमुख तथा उपप्रमुखहरु तथा जोखिमको समुदाय लाई जानकारी दिने	मनसुनको प्रक्षेपण सम्प्रेषण भए लगतै	गाउँपालिका	१ पटक	स्थानिय आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र, समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गा.पा.
३	सबै विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु र सहयोगी निकायका मुख्य व्यक्तिहरुको, स्वयंसेवक (प्राथमिक उपचार, खोज तथा उद्धार), कार्यदल सहितका CDMC सदस्यहरुको सम्पर्क अद्यावधिक सूची तयार गर्ने।	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती	गा.पा.
४	आश्रय सामाग्रीहरु, खाद्य तथा गैरखाद्य पदार्थ, सामाग्रीहरु र औषधिहरुको लागी अनुबन्ध गरिएका पसल हरु सँग सम्पर्क गर्ने	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	खाद्य तथा कृषी क्षेत्र, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवद्धन क्षेत्र, आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र	गा.पा.
५	सुरक्षीत, खुला आश्रय स्थानको तयारी गर्ने र जोखिमको स्थितिमा ती स्थानको उपयोग गर्ने योजना बनाउने	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती, शीघ्र पुर्नलाभ क्षेत्र	गा.पा.

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवारी	स्रोत
६	सवारी साधन (डोजर, एमबुलेन्स) का साथै सम्पर्क नंबर तयारी अवस्थामा राख्ने	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती	गा.पा.
७	जोखिमयुक्त क्षेत्रमा सम्भावित विपद् बाट विस्थापित हुनसक्ने जनसंङख्याको पहिचान गरी त्यसको लिस्ट तयार गर्ने	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र, संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र, शीघ्र पुर्नलाभ क्षेत्र	गा.पा.
८	समुदायको सहज पहुँचको लागी झटपट झोला र पानी नछिर्ने कागजात थैली र त्यस्तै सामाग्री सामुदायिक विपद् व्यव्स्थापन समितिमा तयार गर्ने तथा वितरण गर्ने	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती	गा.पा.
९	आपतकालीन औषधि, प्राथमिक उपचार किट र स्वास्थ्य किट स्थानीय स्वास्थ्य केन्द्रलाई सहयोग उपलब्ध गराउने	१ महिना	गाउँपालिकामा हरेक स्वास्थ केन्द्र	१ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गा.पा.
१०	स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य टोली र दुरत प्रतिकार्य टोलीलाई आवश्यक पुर्नताजगी तालिम प्रदान गर्ने	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	विषयगत क्षेत्र प्रमुखहरु, स्थानी गै.स.स हरु	गा.पा.
११	खुला स्थानहरु पहिचान गर्ने , सुरक्षित मार्ग र जोखिमको स्थितिमा ती स्थानको उपयोग गर्ने योजना बनाउने	१ महिना	हरेक वडा तथा जोखिम समुदायहरुमा	१ पटक	स्थानिय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र, संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र,	गा.पा.
१२	मनसुनको ऋतुगत हावापानी आङ्कलन अनुसार समुदायका कृषकहरूलाई सोही अनुरूपका बालीहरूको छनौट गरी लगाउन अनुरोध गर्ने।	१ महिना	हरेक वडा	१ पटक	खाद्य तथा कृषी क्षेत्र,	गा.पा.
१३	सम्पूर्ण पूर्वतयारी गतिविधिहरु पहिले नै सम्पन्न भैसकेको सुनिश्चित गर्ने	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती	गा.पा.

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवारी	स्रोत
१४	विद्यालय परिसरका साथै विद्यालय आउने, जाने बाटोमा बाढी तथा पहिरोको जोखिमयुक्त ठाउँमा सतर्कता अपनाउन विद्यार्थीहरूलाई अनुरोध गर्ने	१ महिना	गाउँपालिका	पटक पटक	आपत्कालीन शिक्षा	गा.पा.
१५	खानेपानी शुद्धिकरणका विधि, व्यक्तिगत सरसफाइ र चर्पी प्रयोगको जानकारी दिने	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती, संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र, आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवद्धन क्षेत्र	गा.पा.
१६	स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रलाई सक्रिय बनाउने	१ महिना	गाउँपालिका	निरन्तर	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती	गा.पा.
१७	समुदाय स्तरमा बाढी तथा पहिरो जोखिम क्षेत्रको अवस्थाको अनुगमनका लागि स्वयंसेवक पहिचान गर्ने	१ महिना	जोखिम क्षेत्रहरुमा	मनसुन भरी	समग्र व्यवस्थापन, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती	गा.पा.
१८	गाउँपालिका स्तरमा रहेका सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने साथै सुत्केरी तथा गर्भवती महिलाहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी सूचना प्रवाहको व्यवस्था मिलाउने	जेष्ठ मसान्त	गाउँपालिका	१ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयक्षेत्र, पञ्जिकरण शाखा	गा.पा.
१९	मनसुनको समयमा सडको रेखदेख गर्न सडक हेरालुको व्यवस्था गर्ने	जेष्ठ मसान्त	प्रमुख सडकहरू	आवश्य कता अनुसार	विपद् व्यवस्थापन समिति, शिघ्र पुनर्लाभ	गा.पा.
२०	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्ने	जेष्ठ मसान्त	गाउँपालिका	१ पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गा.पा.
२१	मनसुन तथा विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि तयार गरीएको योजनालाई आधार मानी नमुना घटना अभ्यास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	मनसुन अगाबै	गाउँपालिका	१ पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका तथा सह सहयोगी संस्था

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवारी	स्रोत
२२	जोखिममा रहेका समुदाय तथा घरधुरीहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
२३	विपद् व्यवस्थापनमा काम गर्ने सरोकारवाला निकायहरूको पहिचान गरी सम्पर्क सुची स्थानीय आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा राख्ने	१ महिना	गाउँपालिका	१ पटक	आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	गाउँपालिका
२४	वडा तथा समुदाय स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति लगायत स्वयंसेवी कार्यदलका सदस्यहरूलाई सक्रिय बनाउने	१५ दिन भित्र	वडा र समुदाय	निरन्तर	आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	गाउँपालिका
२५	शव ब्यवस्थापनका लागि कार्यबिधि बनाएर लागु गर्ने।	घटना घटनु भन्दा अघि	पालिका	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती	गाउँपालिका
२६	खानेपानी स्रोत तथा जलाधारमा संरक्षण गर्ने, भेलबाढी नपस्ने गरी सुरक्षित बनाउने	मनसुन अगाबै	गाउँ र समुदायमा	आवश्य कता अनुसार	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	गाउँपालिका
२७	वर्षाको पानी संकलन तथा पुनर्भरण प्रणाली प्रवर्द्धन गर्ने	मनसुन अगावै	गाउँ र समुदायमा	२ पटक	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	गाउँपालिका
२८	जलाधार क्षयीकरण अनुगमन गर्ने र तत्कालै न्यूनीकरण गर्न सकिने उपायहरू अबलम्बन गर्ने	घटना हुनु अगावै	गाउँ र समुदायहरुमा	आवश्य कता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती	गाउँपालिका
२९	प्लास्टिक न्यूनीकरण तथा वातावरणमैत्री राहत व्यवस्थापन सम्बन्धी उपायबारे सार्वजनिक सञ्चार माध्यम /सामाजिक सञ्जाल मार्फत समुदायलाई जानकारी गराउने	नियमित	गाउ र समुदायहरुमा	निरन्तर	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	गाउँपालिका
३०	अस्थायी आश्रय व्यवस्थापनका क्रममा वातावरणीय तथा जनस्वास्थ्य प्रभाव न्यून गर्न फोहोर पानी व्यवस्थापन गर्ने तालिम प्रदान गर्ने	मनसुन अगावै	जोखिम समुदायहरुमा	आवश्य कता अनुसार	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	गाउँपालिका
३१	अस्थायी आश्रयस्थल व्यवस्थापनका क्रममा वन विनाश रोक्न आवश्यक व्यवस्था गर्ने	मनसुन अगावै	गाउँ र सवै समुदायहरुमा	निरनतर	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती	गाउँपालिका

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवारी	स्रोत
३२	पुनःप्रयोगयोग्य तथा स्थानीय सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने	नियमित	पालिकाभर	आवश्य कताअ नुसार	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती	गाउँपालिका

३.२.२ मौसम विषेश बुलेटिन

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले आगामी सात दिन (सामान्यतया आगामी तीन दिनदेखि सात दिनसम्म) मा ठूलो वर्षा हुन सक्छ र त्यसले पहिरो बाढी हुन सक्छ भन्ने मौसम विषेश बुलेटिन विषेश मौसमी प्रणाली सिर्जना हुने अवस्थामा मात्रै उपलब्ध गराउँछ । उक्त बुलेटिनमा जल तथा मौसम विज्ञान विभाग बाढी पूर्वानुमान तथा मौसम पूर्वानुमान महाशाखाबाट जिल्लामा हुनसक्ने वर्षा तथा बाढी र पहिरोको जोखिमलाई इंकित गरिएको हुन्छ ।

गाउँपालिकामा यसको खबर रेडियो, टिभि, अनलाइन मिडिया तथा ईमेल आदिका माध्यमका साथै विभागबाट सोझै पनि प्राप्त गर्न सकिनेछ । वर्षा लागेपछि यो खबर जुनसुकै दिनमा पनि आउन सक्छ । यो खबर पाएपछि आगामी सात दिन, पाँच दिन, तिन दिन तथा २४ घण्टा भित्रको जुनसुकै समयमा पनि भारि वर्षा शुरु हुन सक्छ । तसर्थ, अब अर्को सूचनाको बारेमा चनाखो रहन सम्बन्धित सबैलाई सजग गराइनेछ ।

अनुमानित मौसम तथा विपद् जोखिम अवस्थाको जानकारी गाउँपालिकाको आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र गाउँपालिका स्तरीय पूर्वसूचना संयन्त्र मार्फत सम्बन्धित समुदायमा पुऱ्याइनेछ । विभिन्न प्रकारको अपाङ्गता भएका, वृद्धवृद्धा, बालबालिका लगायतका जोखिममा रहेका समुदायसम्म जानकारी पुऱ्याउन उपयुक्त माध्यम र रणनीति अपनाइनेछ ।

स्थानीय तवरमा बाढी तथा पहिरो जोखिमको निगरानीबाट वा अरू सूचकका आधारमा बाढी तथा पहिरो जाने सम्भावना छ भन्ने जानकारी प्राप्त भएमा जोखिममा रहेका समुदायलाई सार्न सम्भव हुने धनमाल सहित सुरक्षित स्थानमा तत्कालै स्थानान्तरण गर्न पहल गरिनेछ । सामान्यतया निगरानीबाट यति समय भित्रै बाढी तथा पहिरो जान सक्छ वा ढुङ्गा खस्न सक्छ भन्ने निश्चित गर्न सम्भव हुँदैन । तसर्थ जोखिमको जानकारी प्राप्त भएपछि सम्भव भएसम्म जोखिम कम गर्ने, जोखिम रहेका ठाउँका बासिन्दालाई अन्यत्र सार्ने र जोखिम क्षेत्रमा आवतजावत बन्द गर्ने उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ ।

३ दिन देखि ७ दिन समयावधिको मौसम विषेश बुलेटिन प्राप्त भएपछि गाउँपालिका स्तरमा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुले गर्ने पूर्वतयारी तथा पूर्वकार्य क्रियाकलापहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
१	विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने । सूचना विश्लेषण गरी स्थानीय परिवेश अनुसार परिमार्जन गर्ने । सुझाव सहितको परिमार्जित सूचना जारी गर्ने, पूर्वसूचना संयन्त्र मार्फत सम्प्रेषण गर्ने ।	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	१ पटक	विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
२	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग कार्यालयद्धारा जारी भएको मौसम पूर्वानुमान बारेमा विषयगत	विशेष बुलेटिन	गाउँपालिका	१ पटक	स्थानिय आपत्कालिन कार्य	गाउँपालिका

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
	क्षेत्रगत प्रमुख तथा उपप्रमुखहरु तथा जोखिमको समुदाय लाई जानकारी दिने	जारी भए लगतै			सञ्चालन केन्द्र, समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	
३	कृषकहरुलाई बाली/तरकारी/पशुपंक्षी पालन फार्म सुरक्षित राख्न सुचित गर्ने	मनसुनको प्रक्षेपण सम्प्रेषण भए लगतै	गाउँपालिका	२ पटक	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती, खाद्य तथा कृषी क्षेत्र,	गाउँपालिका
४	तयारी खाद्य पदार्थको प्याकेजिङ्ग र पहिचान गरिएको संकटासन्न समुदायमा भण्डारण गर्ने	मनसुनको प्रक्षेपण सम्प्रेषण भए लगतै	हरेक वडा	१ पटक	खाद्य तथा कृषी क्षेत्र, उघोग वाणिज्य संघ	गाउँपालिका
५	महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, गर्भवती र सुत्केरीका लागि विशेष व्यवस्था गर्ने	एक हप्ता	हरेक वडा	१ पटक	आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र, संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र, शीघ्र पुर्नलाभ क्षेत्र	गाउँपालिका
६	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय बैठक बस्ने	एक हप्ता	जोखिम वडा	१ पटक	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
७	समुदायमा त्रास फैलन नदिन सचेतना तथा घरदैलो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	४८ घण्टा भित्र	वडा तथा समुदाय	निरन्तर	वडा र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
८	पूर्वकार्य तथा प्रतिकार्य गतिविधिमा परिचालित हुने जनशक्ति, स्वयंसेवकहरू परिचालनका लागि तयारी अवस्थामा राख्ने	२४ घण्टा भित्र	वडा तथा समुदाय	निरन्तर	गाउँ तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
९	संकटासन्न समुदायको नजिकै तयारी अवस्थामा बसेका खोज तथा उद्धार टोलीको पहुँच र स्रोतसाधनको अनुगमन गर्ने	एक हप्ता	हरेक वडा	१ पटक	स्थानिय आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र, समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका
१०	संकटासन्न समुदायलाई प्राथमिक उपचार किट र पानी निर्मलीकरण गर्ने क्लोरिन झोल वितरण गर्ने	एक हप्ता	हरेक वडा	१ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका
११	ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, गर्भवती र सुत्केरी महिला, बालबालिका तथा समस्यामा परेका	एक हप्ता	हरेक वडा	१ पटक	आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री	गाउँपालिका

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
	मानिसहरुलाई स्थानान्तरण प्रक्रिया शुरु गर्ने				क्षेत्र, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय	
१२	संकटासन्न समुदाय तथा परिवारसम्म पुग्ने सम्पूर्ण मौजूदा मार्गको पहिचान गर्ने		हरेक वडा	१ पटक	आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, स्वयंसेवक	गाउँपालिका
१३	गाउँपालिका स्थित मौज्दात औषधीजन्य सामाग्रीहरू माग र सम्भावित आवश्यकताको आधारमा स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा ढुवानी गर्ने	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका
१४	घुम्ती क्लिनिकको स्थापना र परिचालन लागि सम्पूर्ण आवश्यक प्रबन्ध मिलाउने	एक हप्ता	हरेक वडा	१ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका
१५	सामान्य पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु सुचारु रुपले कार्यान्वियन भए नभएको अनुगमन गर्ने	एक हप्ता	हरेक वडा	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र,	गाउँपालिका
१६	नियमित आवतजावत गर्ने सडक पानी परेर अवरुद्ध हुनसक्ने कुलो, गोरेटोबाटो अवरुद्ध भएका नालाहरू खुलाउने साथै भलपानी तर्काउने	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	समुदाय, पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका
१७	रबरको पञ्जा, बुट आदि जस्ता पानी नछिर्ने कपडा तथा सामाग्रीहरु वितरण गर्ने	एक हप्ता	हरेक वडा	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र,	गाउँपालिका
१८	सरसफाईका लागी परिचालन हुने जनशक्ती, सवारी साधन र उपकरण तयारी अवस्थामा राख्ने	एक हप्ता	हरेक वडा	१ पटक	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवद्धन क्षेत्र	गाउँपालिका
१९	समुदायको जोखिम क्षेत्र (वर्ग २ र ३) मा बसोबास गर्ने मानिसहरूका साथै गर्भवती, सुत्केरी, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई एफ एम र सामाजिक सञ्जाल मार्फत अपनाउनु पर्ने सतर्कता सन्देश प्रवाह गर्ने।	मनसुन भरी विशेष मौसम बुलेटिन प्राप्त भएपछी	पालिका भरी	मनसुन भरी	स्थानीय आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र	गाउँपालिका
२०	विद्यालय लगायतका सामुदायिक तथा सार्वजनिक भवनहरूलाई आवश्यक परेको खण्डमा प्रयोगमा ल्याउन सकिने गरि तयारी अवस्थामा राख्ने	७२ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	समुदाय, पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
२१	पाकी सकेका र भित्राउन मिल्ने कृषि उपज (बाली) हरु भित्राउने सूचना प्रवाह गर्ने ।	विशेष मौसम बुलेटिन प्राप्त भएपछी	पालिका भरी	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषी क्षेत्र	गाउँपालिका
२२	पहिचान भएका सुरक्षित तथा खुल्ला स्थानहरूको अवलोकन गरी उक्त ठाउँमा अस्थायी आवास निर्माणका लागि आवश्यक तयारी गर्ने ।	१ हप्ता	जोखिम बस्ती लक्षित गरी	आवश्यकता अनुसार	आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र	गाउँपालिका
२३	उच्च जोखिमयुक्त बस्तीहरू सुरक्षित स्थानमा नसरेको भए सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी थप सतर्कता अपनाउन अनुरोध गर्ने ।	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	गाउँ विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
२४	विपद्को जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै, आवश्यक परेको खण्डमा तत्काल परिचालीत हुन युवा क्लब, आमा समूह, स्वयंसेवक तथा समाजसेवीहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन सुझाव दिने ।	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	गाउँपालिका
२५	खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरूको चेक जाँच गरि तयारी अवस्थामा राख्ने ।	१ हप्ता	सामाग्री भण्डारण गरेको स्थलमा	पटक पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका
२६	विपद्को पूर्वतयारी, उद्धार र राहतका लागि प्रदेश तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग निरन्तर समन्वय गर्ने	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	२ पटक	गाउँ विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
२७	वितरणका लागि आवश्यक पर्न सक्ने खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्रीहरू रणनैतिक स्थानहरूमा ढुवानी गरी तयारी अवस्थामा राख्ने ।	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	कृषि तथा पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका
२८	समुदायका सबै घरमा झटपट झोला तयारी अवस्थामा राख्न र आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरूको बारेमा एफ एम र सामाजिक सञ्जाल मार्फत सूचना प्रवाह गर्ने ।	मनसुन भरी	पालिका भर	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका
२९	अस्थायी आश्रय स्थल निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने त्रिपाल, डोरी, बाँस, आदीको विवरण अद्यावधिक तथा चेक जाँच गर्ने	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका
३०	आपत्कालीन अवस्थामा गर्नुपर्ने र गर्न नहुने काम र जिम्मेवारीका बारेमा समुदायलाई सञ्चार माध्यम र सरोकारवाला निकायहरूमार्फत सचेतनाका गतिविधि सञ्चालन गर्ने	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	सुचना प्रविधि शाखा	गाउँपालिका

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
३१	आगामी दिनमा पर्न सक्ने असरहरूलाई मध्यनजर गरी परिवारहरूलाई १ हप्ताका लागि आवश्यक पर्ने खाद्यान्न तथा अन्य सामाग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्न रेडियो र सामाजिक सञ्जाल मार्फत अनुरोध गर्ने।	मनसुन भरी	पालिका भर	विशेष मौसम बुलेटिन प्राप्त भएपछी	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका र विकास साझेदार
३२	विपद् सूचना प्रवाहका लागि आवश्यक पर्ने एस एम एस प्रणाली र रकम, हातेमाईकको ब्याट्री तथा चार्ज, पूर्वसुचना प्रवाहका लागि स्वयंसेवकको उपलब्धता जाँच गर्ने।	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	गाउँपालिका
३३	विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयमा मौसम पूर्वसूचनाबारे जानकारी गराउनुका साथै विद्यार्थीहरू मार्फत अभिभावक र समुदायमा जोखिम सुचना र अपनाउनु पर्ने सतर्कताका बारेमा जानकारी गराउने	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	शिक्षा शाखा	गाउँपालिका
३४	जोखिम स्थानमै भएका विद्यालयहरू उक्त अवधिमा सञ्चालन गर्ने वा बन्द गर्ने विषयमा छलफल गरी विद्यालयहरूलाई जानकारी गराउने	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	शिक्षा शाखा	गाउँपालिका
३५	सडक सञ्जालहरू बन्द हुनसक्ने आङ्कलन गरी सडक सञ्जाल तत्काल सञ्चालनमा ल्याउनका लागि आवश्यक उपकरण तथा सामाग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका
३६	समुदायका व्यक्तिहरूलाई जोखिम क्षेत्रमा आवतजावत गर्दा समूहमा मात्र यात्रा गर्ने र एक्लै यात्रा नगर्न सचेत गराउने	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	गाउँपालिका
३७	सामाजिक सुरक्षा लाभग्राहीहरूलाई मोबाईल एसएमएस मार्फत विपद् पूर्वतयारी सूचनाका बारेमा सूचित गर्ने।	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	सुचना प्रविधि शाखा	गाउँपालिका
३८	अस्थायी आश्रय स्थलमा शौचालय, खानेपानी, बिजुली, टेन्ट, औषधि लगायतका न्यूनतम आधारभूत आवश्यकताको व्यवस्थापन गर्ने	४८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	खानेपानी तथा सरसफाई ईकाइ	गाउँपालिका

३.२.३ तिन दिने मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन र प्रभावमा आधारीत मौसम पूर्वानुमान

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले आगामी तीन दिनमा ठूलो वर्षा हुन सक्छ र त्यसले बाढी तथा पहिरो बढी हुन सक्छ भन्ने अनुमान उपलब्ध गराउँछ। जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, बाढी पूर्वानुमान तथा तथा मौसम पूर्वानुमान महाशाखाबाट जारी हुने ३ दिने बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान बुलेटिनले जिल्ला स्थित खोला तथा नदीलाई रातो रंगले इंकित गर्दै बाढी, पहिरो तथा वर्षाको उच्च जोखिममा रहेको प्रक्षेपण गर्नुका साथै जल तथा मौसम विज्ञान विभागको गणीतिय मौसम पूर्वानुमान मोडेल

(Numerical Weather Prediction-NWP) तिन दिने वर्षा पूर्वानुमानले आगामी २४ घण्टा देखि ७२ घण्टा अवधिमा अति भारी वर्षा (१५० मी.मी. भन्दा बढी) हुने प्रक्षेपण गर्ने गर्दछ।

गाउँपालिकामा यसको खबर रेडियो, टिभी, अनलाइन मिडिया, ईमेलका माध्यमबाट विभागको ३ दिने मौसम पूर्वानुमान सूचना प्राप्त गर्न सकिनेछ। वर्षा लागेपछि यो खबर जुनसुकै दिनमा पनि आउन सक्छ। यो खबर प्राप्त भएपछि आगामी तीन दिन भित्र जुनसुकै समयमा भारी वर्षा सुरु हुन सक्छ। तसर्थ, अब अर्को सूचनाको बारेमा चनाखो रहन सम्बन्धित सबैलाई सजग गराइनेछ।

अनुमानित मौसम तथा विपद् जोखिम अवस्थाको जानकारी गाउँपालिकाको आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट गाउँपालिका स्तरीय पूर्वसूचना तथा आपत्कालीन सञ्चार संयन्त्र मार्फत सम्बन्धित समुदायमा पुऱ्याइनेछ। विभिन्न प्रकारको अपाङ्गता भएका, वृद्धवृद्धा, बालबालिका लगायतका जोखिममा रहेका समुदायसम्म जानकारी पुऱ्याउन उपयुक्त माध्यम र रणनीति अपनाइनेछ।

अर्कोतर्फ, स्थानीय तवरमा बाढी तथा पहिरो जोखिमको निगरानी वा विभिन्न सूचकका आधारमा बाढी तथा पहिरो जाने सम्भावना छ भन्ने जानकारी प्राप्त गर्न सकिनेछ। यसमा यति समय भित्रै बाढी तथा पहिरो जान सक्छ वा ढुङ्गा खस्न सक्छ भन्ने ठोकुवा गर्न सकिने चाहिँ हुँदैन। तसर्थ जोखिमको जानकारी प्राप्त भएपछि सम्भव भएसम्म जोखिम कम गर्ने, जोखिम रहेका ठाउँका बासिन्दालाई अन्यत्र सार्ने र जोखिम क्षेत्रमा आवतजावत बन्द गर्ने उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ।

२४ घण्टा सहितको तिन दिने मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन प्राप्त भएपछि गाउँपालिका/नगरपालिका स्तरमा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुले गर्ने पूर्वकार्य क्रियाकलापहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्।

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
१	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग कार्यालयद्धारा जारी भएको मौसम पूर्वानुमान बारेमा विषयगत क्षेत्रगत प्रमुख तथा उपप्रमुखहरु तथा जोखिमको समुदायमा लाई जानकारी दिने	सोही दिन	गाउँपालिका	१ पटक	स्थानिय आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र, समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका
२	सामाजिक संजाल, साईरन तथा रेडियो मार्फत सूचना प्रसारण गरी सबैलाई सतर्क र तयारी रहन आग्रह गर्ने	सोही दिन	गाउँपालिका	निरन्तर	सुचना प्रविधि शाखा	गाउँपालिका
३	झटपट झोला तयारी अवस्थामा रहे नरहेको यकिन गरी तयारी गर्ने	१२ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	समुदाय तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
४	खोज तथा उद्धार, पूर्वसूचना र समन्वय बिषयगत क्षेत्रको आपतकालीन बैठक बस्ने	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	१ पटक	विपद् व्यवस्थापन समिति, सबै विषयगत क्षेत्रहरु	गाउँपालिका

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
५	विषयगत समितिहरूलाई सक्रिय बनाउनुका साथै परिचालन गर्ने	१८ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	गाउँ विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
६	अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक, स्तनपान गराइरहेका आमाहरु, बालबालिका, महिला आदिलाई विशेष ध्यान दिने	२४ घण्टा	सुरक्षीत स्थान	हरेक दिन	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	गाउँपालिका
७	प्रभावित क्षेत्रका रहेका व्यक्तिहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरणका लागि विभिन्न निकायसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	गाउँ विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
८	जोखिम क्षेत्रमा अवस्थित विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई आगामी दिनको मौसम पूर्वानुमानका साथै घर तथा समुदायमा अपनाउनु पर्ने सतर्कताका विषयमा जानकारी गराउने	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	शिक्षा शाखा	गाउँपालिका
९	सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाभग्राहीहरूको मोबाइल नम्बरमा एसएमएस मार्फत स्थानान्तरण बारे सूचना प्रवाह गर्ने	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	सुचना प्रविधि शाखा	गाउँपालिका
१०	विपद् प्रभावित जनसंख्यालाई गैरखाद्य, खाद्यन्न र अन्य आवश्यक राहत सामाग्रीहरुको वितरण प्रक्रियाको विकास गर्ने	२४ घण्टा	सुरक्षीत स्थान	१ पटक	विपद् व्यवस्थापन समिति, सबै विषयगत क्षेत्रहरु	गाउँपालिका
११	स्वयंसेवकहरू परिचालन गरी प्रथमिकताका आधारमा ज्येष्ठ नागरीक, अपाङ्गता, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, नवजात शिशुहरूलाई स्थानान्तरण गर्ने	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	महिला तथा बालबालिका शाखा	गाउँपालिका
१२	सम्भावित स्तरका लागी सम्पूर्ण गतिविधिहरु सम्बन्धित निकायहरुद्धारा सम्पन्न गरिएको सुनिश्चित गर्ने	२४ घण्टा	सुरक्षीत स्थान	१ पटक	विपद् व्यवस्थापन समिति, सबै विषयगत क्षेत्रहरु	गाउँपालिका
१३	प्रारम्भिक लेखाजोखा, मुल्याङ्कन घरधुरी सर्वेक्षण विवरण फारम र सामाग्रीको मुद्रण कार्य गर्ने	२४ घण्टा	सुरक्षीत स्थान	१ पटक	विपद् व्यवस्थापन समिति, सबै विषयगत क्षेत्रहरु	गाउँपालिका
१४	सुत्केरी हुने समय भएका तथा प्रस्तुति व्यथा लागेका महिलाहरूलाई समयमै स्वास्थ्य केन्द्रमा लैजान सल्लाह दिने	२४ घण्टा	समुदाय	निरन्तर	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका
१५	स्थानान्तरणका लागि अस्थायी टहरा निर्माण कार्य सम्पन्न नभएको भए थप जनशक्ति परिचालन गरि निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने	२४ घण्टा	सुरक्षीत स्थान	निरन्तर	आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र	गाउँपालिका

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
१६	समुदाय स्तरमा गठन गरीएका खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार, पूर्व सूचना सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्तिहरूका साथै टोल विकास समितिहरूलाई सक्रिय बनाई सबै मानिसहरूलाई सूचना पुऱ्याउन परिचालन गर्ने	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	वडा तथा गाउँ विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
१७	जोखिम क्षेत्रमा बसोबास गर्ने सबै परिवारहरु सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने	२४ घण्टा अगाबै	गाउँपालिका	निरन्तर	वडा तथा गाउँ विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
१८	माईकिंङ्ग मार्फत थप प्रभावित हुन सक्ने समुदायलाई सचेत रहन र विचलित नहुन आग्रह गर्ने	१२ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	समुदाय तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
१९	गर्भवती, सुत्केरी, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई खाद्यान्न व्यवस्था र वितरण गर्ने	२४ घण्टा	समुदाय	आवस्यकतानुसार	महिला तथा वालवालिका शाखा	गाउँपालिका
२०	आस्थायी आश्रय स्थलमा रहेका वा सरेका मानिसहरूलाई आवश्यक परेको खण्डमा खाद्य तथा गैर खाद्य बस्तुहरूको वितरण गर्ने	२४ घण्टा	समुदाय	आवस्यकतानुसार	कृषि शाखा÷जिन्सी शाखा	गाउँपालिका
२१	अस्थायी अवासमा सरेका घरधुरीहरूलाई लत्ताकपडा, खानेपानी, बत्ती, शौचालय, भाडाँकुडाँ, स्वास्थ्य तथा सरसफाइ सामग्रीहरूको सुनिश्चितता र वितरण गर्ने	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	गाउँ तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका
२२	जोखिम क्षेत्र आसपासमा एक्लै हिँडडुल नगर्न समुदायलाई रेडियो मार्फत जानकारी दिने	२४ घण्टा भित्र	गाउँपालिका	निरन्तर	सुचना प्रविधि शाखा	गाउँपालिका
२३	सुत्केरी हुने समय भएका तथा प्रस्तुति व्यथा लागेका महिलाहरूलाई समयमै स्वास्थ्य केन्द्रमा लैजान सल्लाह दिने	२४ घण्टा अगावै	गाउँपालिका	निरन्तर	स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका
२४	स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई औषधी सहित समुदायहरू स्थानान्तरण भएको स्थानमा परिचालन गर्ने	२४ घण्टा अगावै	गाउँपालिका	निरन्तर	स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका
२५	राहत वितरणका क्रममा प्लास्टिकजन्य फोहोर न्यून गर्ने	विपदको समयमा	जोखिम समुदाय	आवश्यकता अनुसार	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	गाउँपालिका

क्र.स	पूर्वकार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	विषयगत क्षेत्र	स्रोत
२६	अस्थाई आश्रयस्थल/राहत शिविरका लागि फोहोर व्यवस्थापन प्रणाली तयारी गर्ने	विपदको समयमा	जोखिम समुदाय	आवश्यकता अनुसार	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	गाउँपालिका

नोट:-

वर्षाको पूर्वानुमानको आधारमा पहिरोको जोखिममा रहेका समुदायलाई सामान्यतया ३ दिन अगाडि भारी वर्षाको सूचना पाएपछि वा कुनै पनि बखतमा ३ दिनभन्दा कम अवसर समय रहेको सूचना पाएपछि त्यस अवधिलाई अन्तिम बिन्दु)trigger) मानेर बाढी तथा पहिरोको जोखिममा रहेका समुदायलाई तत्कालै सुरक्षित ठाउँमा सर्न, सार्न आवश्यक पहल गरिनेछ। कतिपय अवस्थामा २४ वा अझ कम अवधिको मात्र जानकारी आउन पनि सक्छ। रातिको समयमा बाढी तथा पहिरोको उद्धार गर्न कठिन हुन्छ। तसर्थ २४ घण्टाको पूर्वसूचनामा वास्तविक उपलब्ध अवसर समय २ देखी ४ घण्टा मात्र हुन पनि सक्छ।

बाढी तथा पहिरो र ढुङ्गा खस्ने जोखिमको स्थानीय निगरानी गर्दा अनुगमनकर्ताले बाढी तथा पहिरो जाने प्रवल सम्भावना छ भनी खबर ल्याएमा समुदायमा रहेका समुह तथा समिति लगायत गाँउपालिकाको स्रोतसाधन परिचालन गरी सम्भव भएसम्म जोखिम कम गर्ने, जोखिम रहेका ठाउँका बासिन्दालाई अन्यत्र सार्ने र जोखिम क्षेत्रमा आवतजावत बन्द गर्ने उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ। अवस्थाको विचार गरी निगरानीकर्ताको खबरका आधारमा गाँउपालिकाबाट तत्कालै जाँचबुझ टोली खटाएर उक्त स्थानको निरीक्षण गरी आवश्यक निर्णय गर्न पनि सकिनेछ।

- जोखिममा रहेका समुदायलाई अस्थायी रूपमा सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न स्थानीय सरोकारवाला तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग छलफल र समन्वय गरिनेछ।
- अवसर समय तीन दिन वा सो भन्दा कम रहेको अवस्थामा गाउँपालिकाप्रमुख, उपप्रमुख वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा विपद् सम्पर्क व्यक्ति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय र स्थानीय सरोकारवालासँग परामर्श गरी तत्कालै आवश्यक निर्णय गरिनेछ।

बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धि जानकारी लिनु परेमाः

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, बाढी पूर्वानुमान महाशाखाले मनसुन सिजन अवधिभर हरेक दिन विहान ७ बजे तीन दिनपछि सम्मको बाढीको पूर्वानुमान गरी बाढी बुलेटिन जारी गर्दै आएको छ। उक्त बुलेटिन हेर्नको लागि विभागको वेवसाइट (www.hydrology.gov.np) लगअन गरी हेर्न सक्नुहुनेछ।

तपाईलाई देशको कुन ठाउंमा कती वर्षा भैरहेको छ ? तत्काल खतरा भन्दा माथिल्लो वर्षा भईरहेको छ वा छैन भन्ने जान्नका लागि विभागको वेवसाइट (यहाँ क्लिक गरी) मा गई Rainfall Watch बटन थिच्नुहोला।

त्यस्तै, कुन नदीमा कती मिटर बाढी छ ? बढ्दो छ कि घट्दो होला? खतरा होला की नहोला भन्ने जान्न चाहीं सोही वेवसाइट (यहाँ क्लिक गरी) मै गई River Watch बटन थिच्नुहोस।

- ❖ जारी भएको बाढी बुलेटिन वा बाढी संग संबन्धीत हरेक पूर्व सूचना यस विभागको आधिकारिक ट्विटर: Nepal Flood Alert! नेपाल बाढी सूचना। र फेसबुक: नेपाल बाढी सूचना - Nepal Flood Alert मा पनि हेर्न सक्नुहुनेछ।
- ❖ जारी भएको बुलेटिन वा बाढी संग संबन्धीत हरेक पूर्व सूचना यस विभागको आधिकारिक ट्विटर पेज : Nepal Flood Alert! नेपाल बाढी सूचना। र फेसबुक पेज: नेपाल बाढी सूचना - Nepal Flood Alert मा पनि हेर्न सक्नुहुनेछ।

❖ बाढी सतर्कता तह नजिक पुग्न लागेमा, सतर्कता तह पार गरेमा, खतरा तह पार गरेमा वा अन्य विषम अवस्थामा देशका मुख्य नदी जलाधारहरुमा नेपाल टेलिकम र एनसेल मार्फत बाढीबाट प्रभावित हुने सर्वसाधारणहरुलाई मोवाइलमा एसएमएस पठाइनेछ ।

❖ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग मौसम पूर्वानुमान महाशाखाले हरेक दिन विहान ६ बजे तीन दिन सम्मको मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन जारी गर्दै आएको छ। उक्त बुलेटिन हेर्नको लागि विभागको वेवसाइट (www.mfd.gov.np) लगअन गरी वा निम्न (लिंक) मा गई हेर्न सक्नुहुनेछ।

❖ विभागबाट जारी भएको मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन वा मौसम संग संबन्धीत हरेक सूचना तथा जानकारी यस विभागको आधिकारिक ट्विटर पेज : NepalDHM र फेसबुक पेज : Mfd Weather Forecast मा पनि हेर्न सक्नुहुनेछ।

❖ देशै भरका सर्वसाधारणको लागि ११५५ नम्वरको टोल फ्रि सेवा बाढी पूर्वसूचना तथा मौसम पूर्वानुमान प्रदान गर्ने उद्देश्यले मनसुनभर सञ्चालन गरिएको छ । जो कोहीले ११५५ डायल गरेर बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धि पूर्वसूचना लिन सक्नुहुनेछ ।

३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनामा विपद्को समय र विपद् पश्चात् तुरुन्तै चाल्नुपर्ने खोज, उद्धार, उपचार एवम् जोखिम क्षेत्रबाट प्रभावितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण, राहत वितरण र विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन र संप्रेषणका क्रियाकलापहरू सहित प्रत्येक विषयगत क्षेत्र परिचालनको समय तालिका सहितको कार्यविधि समावेश गरिएको छ । प्रतिकार्यको लागि देहाय बमोजिमका विषयगत क्षेत्रका क्रियाकलापहरू तर्जुमा गरिएको छ ।

३.३.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी योजनाहरु देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद्जन्य घटना घटेमा वा घट्ने यकिन भएमा विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने।	तत्काल	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सम्पूर्ण विषयक्षेत्र
२	विपद्ले प्रभाव पारेको तथा जोखिममा रहेका व्यक्ति तथा समुदाय र महत्वपूर्ण सम्पत्ति सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न सूरक्षा निकाय र खोज तथा उद्धार टोली/कार्यदल परिचालन गर्ने।	तत्काल	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय समिति
३	विपद्मा परी घाईते भएकालाई उद्धार गर्ने र हराई रहेका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क तयार गरी खोजी गर्ने।	तत्काल २४) घण्टा भित्र)	सूरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार टोली र स्वयंसेवक
४	तत्कालै घटनाको अवलोकन, निरिक्षण गर्ने र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष पेश गर्ने।	विपद् पश्चात ७२ घण्टा भित्र	सर्वेक्षण टोली वडास्तरीय विपद् , व्यवस्थापन समिति
५	विपद्बाट मृत्यु भएमा सोको तथ्याङ्क र लगत तयार गरी सनाखत गर्ने व्यवस्था मिलाउने र शवहस्तान्तरण/व्यवस्थापन गर्ने।	विपद्को समयमा	सूरक्षा निकाय, उद्धार टोली, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, स्वयम् सेवक , सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
६	पीडित समुदायलाई थप जोखिमबाट बचाउन र सहयोग पुऱ्याउन अन्य विषयक्षेत्र र सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने।	विपद् पश्चात	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयक्षेत्र
७	बहुक्षेत्रगत सर्वेक्षण गरी क्षति, प्रभावित अवस्था र तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरू समेटी सुझाव सहितको विषयक्षेत्र केन्द्रित प्रतिवेदन (प्रारम्भिक द्रुत्त लेखाजोखा) स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने।	विपद् पश्चात ७ दिन भित्र	सर्वेक्षण टोली, सम्बन्धित शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, सुरक्षा निकाय , वडास्तरीय समिति, विषयक्षेत्र
८	समीक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक बस्ने र तर्जुमा गरिएको योजना कार्यान्वयन गर्ने/गराउने।	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सम्बन्धित शाखा तथा विषयक्षेत्र
९	विस्थापित भई शिविरमा बसेका, छरछिमेक वा आफन्तको घरमा आश्रय लिएका, घरगोठ पूर्ण रूपमा नष्ट भएका, आफन्त गुमाएका, घाइते भएकाहरूलाई स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत रकम उपलब्ध गराउने।	विपद् पश्चात तत्काल	गाउँपालिका, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय समिति, वडा कार्यालय
१०	विपद्‌को सङ्कटकाल घोषणा गर्नु पर्ने अवस्था भएमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष सिफारिश गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
११	विपद विवरण सङ्कलन पश्चात आवश्यक सहयोगको लागि संघ, प्रदेश, तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा अनुरोध गर्ने	तथ्याङ्क यकिन पश्चात	गाउँपालिका/स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
१२	वातावरणमैत्री निर्माण सामग्री प्रयोग गर्ने।	विपद् अघि र पश्चात	गाउँपालिका/स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
१३	पुनःस्थापनाका क्रममा क्षतिग्रस्त पारिस्थितिक प्रणाली पुनर्स्थापना गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	गाउँपालिका/स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

३.३.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

प्रकोपबाट सिर्जित विपद्‌मा प्रतिकार्य गर्न खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचानमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	कृषि शाखा र विषयक्षेत्रका सदस्यहरु
२	विपद्‌बाट प्रभावित भएकालाई खाद्यान्न वितरण गर्ने।	विपद्‌को पहिलो दिन	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय
३	सर्वेक्षण टोलीको सिफारिसको आधारमा आवश्यक खाद्य सामग्रीको व्यवस्था गरी निर्धारित मापदण्ड बमोजिम वितरण गर्ने।	दोस्रो दिन देखि निरन्तर	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, कृषि शाखा, वडास्तरीय समिति
४	भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्री अपुग हुने देखिएमा तत्काल खरिद गरी आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने।	आवश्यकता अनुसार	विषयक्षेत्र तथा जिन्सी शाखा
५	प्रतिकार्यका लागि गाउँपालिकाको क्षमताले नभ्याउने भएमा थप सहयोगका लागि छिमेकी पालिका, जिल्ला तथा प्रदेश	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका अध्यक्ष वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
	विपद् व्यवस्थापन समितिमा थप सहयोग उपलब्ध गराउन अनुरोध गर्ने।		
६	थप खाद्य सामग्री आवश्यक भएमा स्थानीय तहमा क्रियाशील मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकायहरूसँग समन्वय तथा अनुरोध गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयक्षेत्र
७	खाद्य सामग्री वितरणमा आईपरेका समस्या तथा चुनौतीहरूको विषयमा विषयक्षेत्रको समिक्षा बैठक गर्ने र निष्कर्ष सहितको प्रतिवेदन स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने।	प्रतिकार्यको आधारमा कम्तिमा एक पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र
८	प्रभावित परिवारका महिला जेष्ठ ,सुत्केरी ,बालबालिका , तथा अन्य लक्षित समुदायका नागरिकलाई ,नागरिक आवश्यकताका आधारमा पोषिलो आहार उपलब्ध गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्यको सन्दर्भमा स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
२	विपद्को घटनामा घाईते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
३	स्थानीय स्तरमा उपचार हुन नसक्ने घाईते तथा विरामीलाई नजिककोस्वास्थ्य केन्द्र वा अस्पताल लैजान व्यवस्था मिलाउने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
४	महामारी रोकथाम र व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्न स्वास्थ्य शिक्षा प्रदान गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
५	विपद् प्रभावित स्थानमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
६	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने तथा पोषणयुक्त खानेकुरा वितरणको व्यवस्था मिलाउन खाद्य तथा पोषण क्षेत्रलाई सिफारिस गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
७	औषधी, सूरक्षाका सामग्री (पिपिइ सेट, सर्जिकल मास्क, स्यानीटाइजर, साबुन) तथा उपकरण (थर्मल गन,भेन्टिलेटर,फ्रिज, टेष्टिङ्किट कन्सनट्रेटर) लगायतका सामग्रीहरु पहिचान गरी सोको व्यवस्था गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
८	विपद् प्रभावित स्थानमा एम्बुलेन्स सेवा प्रवाह गर्ने	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
९	आपत्कालिन आश्रय स्थल भएको स्थानमा स्वास्थ्य कार्य दैनिक ड्रेसिंग), औषदी बितरण(को व्यवस्था गर्ने	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
१०	गर्भवती महिला र सुत्केरीलाई स्तनपान तथा आकस्मिक कक्षको व्यवस्था गर्ने	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा
२	विपद् प्रभावित क्षेत्र वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा शुद्ध खानेपानीको प्रवन्ध गर्ने। नजिकको पानीको स्रोतबाट बस्तीमा) पाइपबाट आपूर्ति गर्ने खाने पानी ट्याकि ,जार वितरण/बोतल , (राख्ने	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी एकाई, विषयक्षेत्र
३	विपद्का कारण सिर्जित फोहोर व्यवस्थापनको कार्य गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सरसफाई एकाई, विषयक्षेत्र
४	पियुस, क्लोरीन जस्ता खानेपानी शुद्धिकरणका औषधी तथा व्यक्तिगत सरसफाईका लागि डिग्निटि किट वितरण गर्ने र सरसफाई तथा स्वच्छता कायम गर्न चेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी र सरसफाई एकाई, शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
५	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र
६	प्रभावित परिवारहरुलाई अपाङ्ग मैत्री ,लैङ्गिक मैत्री , बालबालिका मैत्री अस्थायी शौचालय र स्नान गृहको व्यवस्था गर्ने	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र, विषयक्षेत्र
७	विपद् बाट उत्पन्न भग्नावशेष तथा जोखिमयुक्त फोहोरको सुरक्षित व्यवस्थापन गर्ने।	विपद पश्चात तत्काल	खानेपानी र सरसफाई एकाई, शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
८	आपतकालीन प्रतिकार्य कार्यबाट दीर्घकालीन वातावरणीय क्षति हुन नदिने सुनिश्चित गर्ने	विपद पश्चात तत्काल	खानेपानी र सरसफाई एकाई, शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
९	अस्थाई आश्रयस्थल / राहत शिविरमा फोहोर व्यवस्थापन प्रणाली सञ्चालन गर्ने।	विपद पश्चात तत्काल	खानेपानी र सरसफाई एकाई, शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१०	राहत वितरण तथा शिविर सञ्चालनका क्रममा प्लास्टिकजन्य फोहोर न्यून गर्ने।	विपद पश्चात तत्काल	खानेपानी र सरसफाई एकाई, शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
११	प्रभावित क्षेत्रका खानेपानी स्रोतहरू दूषित वा क्षतिग्रस्त भए/नभएको तत्काल निरीक्षण गरी संरक्षण गर्ने।	विपद पश्चात तत्काल	खानेपानी र सरसफाई एकाई, शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
१२	पानी शुद्धिकरण गर्ने उपकरण खरिद तथा व्यवस्थापन	नियमित	खानेपानी र सरसफाई एकाई

३.३.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर–खाद्य सामग्री क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपतकालिन आश्रय, सिविर समन्वय तथा व्यवस्थापन, संरक्षण र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको आपत्कालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	**विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू**	**समय**	**मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था**
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	गाउँपालिका, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
२	पहिचान भएको सुरक्षित स्थानमा आश्रय वा वासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने। आश्रय स्थल एवं बासस्थानको संरचना तयार गर्दा जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, बालबालिका मैत्री हुने तरिकाले निर्माण गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
३	प्रभावित परिवारलाई आवश्यक गैरखाद्य सामग्री जस्तै त्रिपाल भाडाकुडा आदि उपलब्ध ,कम्बल , गराउने। सो कार्य गर्दा जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला तथा बालबालिका मैत्री हुने तरिकाले सामग्री वितरण गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
४	आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	निरन्तर	विषयक्षेत्रका समूह सदस्यहरू
५	नगद सहयोग गर्ने योजना भएमा द्रुत प्रतिकार्यका लागी सामाजिक सूरक्षाको तथ्याङ्क र बैंक खाता प्रयोग गर्ने	विपद् पश्चात तत्काल	सामाजिक विकास शाखा, आर्थिक तथा लेखा शाखा
६	गैर खाद्य सामग्री वितरण गर्दा पोषण युक्त एवं महिला, बाल बालिकाका लागि उपयुक्त हुने खालको सामग्री वितरण गर्ने	विपद् पश्चात तत्काल	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखाकृषि शाखा ,

३.३.६ संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई अपाङ्ग जेष्ठ ,महिला , बालबालिका लगायत लक्षित समूहको ,नागरिक क्षति ,तथ्याङ्क सङ्कलन सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
२	पहिचान भएका आवश्यकता बमोजिम गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकलाई सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात् तत्कालै र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
३	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको दैनिक सूची तयार गरी सामग्री जुटाउने र वितरण गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
४	विशिष्ट आवश्यकता अनुसारका सामग्री जस्तैः डिग्निटी किट वितरण गर्ने।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
५	विपद्को घटनाबाट मानसिक रूपमा प्रभावित व्यक्ति र परिवारका सदस्य गुमाएका व्यक्तिहरूलाई परिस्थितीको आंकलन गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
६	सुरक्षित स्थानमा आवश्यक भौतिक सामग्रीको प्रबन्ध गर्ने तथा सुरक्षित स्थानसम्म लक्षित वर्ग सजिलै पुग्न सकिने गरी आवागमन मार्ग तथा अत्यावश्यक भौतिक सामग्रीको व्यवस्था गर्ने	आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र तथा पूर्वाधार विकास शाखा
७	प्रभावित क्षेत्रमा हुनसक्ने हिंसा नियन्त्रणका लागि स्वयंसेवक परिचालन गर्ने र यौन हिंसा तथा दुर्व्यवहार तथा बेचबिखनबाट बच्ने उपायका बारेमा प्रभावितहरुलाई जानकारी दिने ,अनुगमन गर्ने ,गुनासो सुनवाई गर्ने र आवश्यक परे प्रहरीको सहयोग लिने ।	निरन्तर र विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र ,प्रहरी , गैर सरकारी संस्था
८	प्रतिकार्यमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी गैर ,स्काउट , प्रतिबेदन ,समन्वय गर्ने ,सरकारी संस्थाको सहयोग लिने निर्माण गर्ने र आगामी योजनामा सहयोगका निम्ति अभिलेखीकरण गर्ने ।	विपद् पश्चात्	गाउँपालिकामहिला , तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र गैर सरकारी ,प्रहरी , संस्था
९	संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपतकालिन शिक्षा क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र
२	प्रकोपबाट प्रभावित विद्यालयहरूको सूची तयार गरी सम्बन्धित विद्यालयका विद्यार्थीहरूले गुमाएका पठनपाठनका सामग्रीहरूको विवरण तयार गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
३	विद्यालय ३ (तीन) दिन भन्दा बढी बन्द हुने अवस्था भएमा आपत्कालीन शिक्षाका लागि प्रवन्ध मिलाउने	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
४	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक सरसामानको व्यवस्था गरी पठनपाठन सुचारू गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
५	शिक्षा क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र
६	विपदबाट विद्यालय क्षति भई विद्यालय बन्द हुने अवस्था भएमा वैकल्पिक स्थानमा विद्यालय सञ्चालन व्यवस्था मिलाउने।	५ दिन भित्र	शिक्षा शाखा, विद्यालय, आपत्कालिन आश्रय क्षेत्र
७	विपदबाट प्रभावित र त्रास रहेका विद्यार्थी र अभिभावकलाई आवश्यक मनोसामाजीक परामर्श सेवा सञ्चालन गर्ने।	विपद पश्चात	शिक्षा शाखा, विद्यालय, संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्र

३.३.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपतकालिन शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छ:

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
२	भौतिक संरचनाहरू नोक्सान भई सेवा अवरूद्ध भएको स्थान पहिचान गरी तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने र तत्काल सुचारू गर्नुपर्ने सेवाहरूको प्राथमिकिकरण गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
३	सार्वजनिक सेवा अवरूद्ध भएका भौतिक संरचनाहरूको मर्मत सम्भारका लागि टोली परिचालन गरी सेवा सूचारु गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
४	विपद्बाट आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा परेको प्रभाव लेखाजोखा गरी शिघ्र पुनर्लाभका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	विपद् पश्चात तीन महिना भित्र	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
५	शिघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
६	भौतिक संरचनाको क्षतिको प्राथमिकीकरण पछि थप सहयोगको लागि माथिल्लो निकायसँग सहकार्य गर्ने ।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र

परिच्छेद ४

बन्दोबस्ती सामग्रीको उपलब्धता तथा आवश्यकताको लेखाजोखा

४.१ स्रोत-साधनको वर्तमान अवस्थाका साथै थप स्रोत साधनको आवश्यकता र अनुमानित लागत विवरण

बन्दोबस्तीका सामग्रीहरुको उपलब्धताको लेखाजोखा विषयक्षेत्रका आधारमा गरिएको छ। यस गाउँपालिकामा विपद्जन्य घटनाहरूमा सम्बन्धित विषयक्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध श्रोत साधन तथा सामग्रीहरूको विद्यमान अवस्थाका साथै भावी दिनमा गरिने विपद् प्रतिकार्यका लागि विषय क्षेत्रहरूलाई आवश्यक पर्ने थप स्रोत, साधन र उपकरणको विवरण तथा सोको अनुमानित लागत देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छः

क) कार्यालय तथा प्रहरी चौकीमा रहेका विपद् तथा खोज उद्धार सामग्रीहरु

क्र स	उद्धार सामाग्री को नाम	परिमाण	ईकाई	कैफियत
१	Shovel with Handle	१	पिस	गाउँपालिकाको स्थानीय आपतकालिन संचालन केन्द्रमा
२	Oxygen Mask Medical	२	पिस	
३	Pick 1.5 kg	१	पिस	
४	Bold Cutter	१	पिस	
५	Multifunctional Hammer	१	पिस	
६	Fire Blanket	१	पिस	
७	Throw Bag with 15 m Rope	१	पिस	
८	Blanket 2 kg	२०	पिस	
९	Vechicle cutter with oxygen	१	पिस	
१०	Harsiya Khurpa Type	१	पिस	
११	Rain Coat Reflecting	१	सेट	
१२	Full Body Harness Beal	१	पिस	
१३	First Aid Kit Bag with Item	१	पिस	
१४	Swatter	२	पिस	
१५	त्रिपाल	४०	थान	
१६	उड कटर	१	सेट	

क्र स	उद्धार सामाग्री को नाम	परिमाण	ईकाई	कैफियत
१७	सर्चिङ्ग लाइट	३	थान	
१८	एच.डी.पि.ई पाइप	६००	मिटर	
१९	एच.डी.पि.ई पाइप	४५०	मिटर	
२०	एच.डी.पि.ई पाइप	८९२	मिटर	
२१	हाते आरा	३	थान	
२२	Rescue ladder	२	थान	
२३	टेन्ट	३	सेट	
२४	Bucket	६	थान	
२५	Bold Cutter	६	सेट	
२६	Safety Helmet	३	थान	प्रहरी चौकी बड्डाँडा प्युठान
२७	Safety Jacket	३	थान	
२८	Shovel with Handle	२	पिस	
२९	Hook with Chain Pully	१	पिस	
३०	Pick 1.5 kg	२	पिस	
३१	Faruwa with handle	१	पिस	
३२	Rescue ladder	१	पिस	
३३	Hand Saw	१	पिस	
३४	Crow Bar Door opening	१	पिस	
३५	Hammer	१	पिस	
३६	Cutton Tape	१	पिस	
३७	Multifunctional Hammer	१	पिस	
३८	Carabiner	१	पिस	
३९	Life Boury Ring	२	पिस	
४०	Wood cutter Neptune	१	सेट	
४१	Meghaphone	१	पिस	
४२	Traingular Bandage	७	पिस	
४३	Foot Pump	१	पिस	
४४	Head Lamp	३	पिस	
४५	Daraj	२	पिस	
४६	Fire Blanket	१	पिस	
४७	Throw Bag with 15 m Rope	२	पिस	

क्र स	उद्धार सामाग्री को नाम	परिमाण	ईकाई	कैफियत
४८	Steel Bucket	३	पिस	
४९	Safety Boot steel Toe	३	जोडा	
५०	Life Jacket	३	पिस	
५१	Strecture Folding	१	पिस	
५२	Searching Light	१	पिस	
५३	Safety Gloves	३	पिस	
५४	Dead Body Bag	५	पिस	
५५	Whistel Steel	५	पिस	
५६	Rescue Rope	१	रोल	
५७	Harsiya Khurpa Type	२	पिस	
५८	Safety Bell	१	पिस	
५९	Rain Coat Reflecting	२	सेट	
६०	Full Body Harness Beal	१	पिस	
६१	First Aid Kit Bag with Item	४	पिस	
६२	Swatter	२	पिस	
६३	Back Pack	३	पिस	
६४	Fire Extinguisher	२	थान	
६५	Safety Helmet	३	थान	
६६	Safety Jacket	३	थान	
६७	Shovel with Handle	२	पिस	
६८	Hack Saw	१	पिस	
६९	Pick 1.5 kg	२	पिस	
७०	Faruwa with handle	१	पिस	
७१	Rescue ladder	१	पिस	
७२	Hand Saw	१	पिस	
७३	Crow Bar Door opening	१	पिस	
७४	Hammer	१	पिस	
७५	Cutton Tape	१	पिस	
७६	Carabiner	१	पिस	
७७	Life Boury Ring	३	पिस	
७८	Traingular Bandage	७	पिस	
७९	Head Lamp	३	पिस	७१ ढुंगागढी प्रहरी चौकी दमौन प्युठान

क्र स	उद्धार सामाग्री को नाम	परिमाण	ईकाई	कैफियत
८०	Daraj	२	पिस	
८१	Fire Blanket	१	पिस	
८२	Throw Bag with 15 m Rope	२	पिस	
८३	Steel Bucket	३	पिस	
८४	Safety Boot steel Toe	३	जोडा	
८५	Life Jacket	३	पिस	
८६	Strecture Folding	१	पिस	
८७	Searching Light	१	पिस	
८८	Safety Gloves	३	पिस	
८९	Dead Body Bag	५	पिस	
९०	Whistel Steel	५	पिस	
९१	Rescue Rope	१	रोल	
९२	Harsiya Khurpa Type	२	पिस	
९३	Safety Bell	१	पिस	
९४	Rain Coat Reflecting	२	सेट	
९५	First Aid Kit Bag with Item	४	पिस	
९६	Swatter	२	पिस	
९७	Back Pack	३	पिस	
९८	Fire Extinguisher	२	थान	

ख) सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिहरुहरुलाई प्रतिवद्ध परियोजना मार्फत उपलव्ध सामाग्रीहरु

क्र स	सामाग्रीहको नाम	परिमाण	ईकाई	समितिको नाम
१	गैटी	२	थान	एकाइ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति
२	क्रोवार	२	थान	
३	Rescue Rope	२	रोल	
४	सिट्ठी	६	थान	
५	टल्कने ज्याकेट	६	थान	
६	म्याट	२	थान	
७	सेफ्टी हेल्मेट	६	थान	
८	सावेल	२	थान	
९	स्ट्रेचर	२	थान	
१०	सर्च लाईट	२	थान	
११	गमवुट	६	जोर	
१२	त्रिपाल	१	थान	

१३	व्याकप्याक	१	थान	
१४	मेगा फोन	२	थान	

क्र स	**सामाग्रीहरुको नाम**	**परिमाण**	**ईकाई**	**समितिको नाम**
१	गैटी	२	थान	राङ्भाङ्क सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति
२	क्रोवार	२	थान	
३	Rescue Rope	२	रोल	
४	सिठ्ठी	६	थान	
५	टल्कने ज्याकेट	६	थान	
६	म्याट	२	थान	
७	सेफ्टी हेल्मेट	६	थान	
८	सावेल	२	थान	
९	स्ट्रेचर	२	थान	
१०	सर्च लाईट	२	थान	
११	गमवुट	६	जोर	
१२	त्रिपाल	१	थान	
१३	व्याकप्याक	१	थान	
१४	मेगा फोन	२	थान	

क्र स	**सामाग्रीहको नाम**	**परिमाण**	**ईकाई**	**समितिको नाम**
१	गैटी	२	थान	पाखापानी सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति
२	क्रोवार	२	थान	
३	Rescue Rope	२	रोल	
४	सिठ्ठी	६	थान	
५	टल्कने ज्याकेट	६	थान	
६	म्याट	२	थान	
७	सेफ्टी हेल्मेट	६	थान	
८	सावेल	२	थान	
९	स्ट्रेचर	२	थान	
१०	सर्च लाईट	२	थान	
११	गमवुट	६	जोर	
१२	त्रिपाल	१	थान	
१३	व्याकप्याक	१	थान	
१४	मेगा फोन	१	थान	

क्र स	**सामाग्रीहको नाम**	**परिमाण**	**ईकाई**	**समितिको नाम**
१	गैटी	२	थान	[illegible]
२	क्रोवार	२	थान	

३	Rescue Rope	२	रोल	
४	सिट्ठी	६	थान	
५	टल्कने ज्याकेट	६	थान	
६	म्याट	२	थान	
७	सेफ्टी हेल्मेट	६	थान	
८	सावेल	२	थान	
९	स्ट्रेचर	२	थान	
१०	सर्च लाईट	२	थान	
११	गमवुट	६	जोर	
१२	त्रिपाल	१	थान	
१३	व्याकप्याक	१	थान	
१४	मेगा फोन	१	थान	

ग) जनताको लागि उर्जा तथा वातावारण विकास संस्था (PEEDA) वाट वडा न २, ३, ४ र ६ मा उपलव्ध सामाग्रीहरुको विवरण

सिन	सामाग्रीको विवरण	ईकाई	मूल्य
1	बेल्चा (Shovel)	३	१५००
2	क्रोबार (Crowbar)	३	३६००
3	फोल्डिङ भर्याङ (Folding Ladder)	१	११५००
4	त्रिपाल (Tarpaulin)	४	८०००
5	प्लास्टिक चटाई (Plastic Mat)	१०	४५००
6	कम्बल (Blankets)	५	५५००
7	अग्नि निभाउने यन्त्र (Fire Extinguisher)	२	५०००
8	वर्षाती(Rain Coat)	५	८०००
9	l6gsf] बाल्टिन (Metal Buckets)	१	१०००
10	धुवाँ मास्क (Smoke Mask)	२	५६००
11	सामान्य मास्क (Normal Mask)	१०	३०००
12	हाते माइक (Hand Mike)	१	५०००
13	टर्च लाइट (Torch Light)	५	४५००
14	पानीको बोतल(Water Bottle)	५	३७५०
15	बन्चरो (Axe)	१	१२००
16	ठूलो हथौडा (स्लेज ह्यामर) Sledge Hammer	१	८००
17	हाते आरा (Hand Saw)	१	३५०
18	दृष्यात्मक (Reflective Jackets)	१०	३०००
19	सुरक्षा पञ्जा (Safety Gloves)	५	२०००
20	पानी बोक्ने झोला (Water Backpack)	२	१९०००
21	हँसिया Hasiya (Sickle)	३	१२००
22	चस्मा (Spectacles)	३	६००

23	जम्पसुट (Jump Suit)	२	५६००
24	सुरक्षा जुत्ता (Safety Shoe)	२	५२००
25	आगो निभाउने फटकारा (Fire Swatter)	४	८०००
26	जीवनरक्षक ज्याकेट(Life Jackets)	२	४०००
27	गमबुट (Gumboots)	५	३७५०
28	सुती डोरी (Cotton Rope)	१	११५०
29	फोल्डिङ स्ट्रेचर (Folding Stretcher)	२	६६००
30	टाउकोमा लगाउने बत्ती (Head Lamp)	५	४५००
31	सिठी (Whistle)	१०	३००
32	प्राथमिक उपचार सामग्री (First Aid Kits)	१	३५००
33	सुरक्षा हेल्मेट (Safety Helmet)	१०	३५००
34	Spade	३	१९५०
	सामाग्रीको कुल रकम भ्याट सहित		१,६५,७१४

घ) आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रको लागि प्राप्त थप समाग्रीहरु

क्र स	उद्धार सामाग्री को नाम	परिमाण	ईकाई	कैफियत
१	Desktop Computer	१	PC	९८०००
२	Smart Tv	१	PC	५८०००
३	Projector	१	PC	५५५००
४	Conference Camera	१	PC	३९०००
५	Tablet - Samsung Tab	१	PC	४१०००
६	Multiplug	१	PC	२७००
७	Solar System - 150Ah Batte	१	PC	९३०००
८	Fire Ball (ABC) Active within 3 second	३	PC	३७५०
९	Fire Extinguisher (ABC)	२	PC	४३००
१०	Stretcher	२	PC	९३००
११	Megaphone	२	PC	४२००
१२	LED Scrolling Board	१	PC	५३०००
	कूल रकम भ्याट सहित			**५,२०,५६९**

ङ) आवश्यक रहेको विपद् तथा खोज उद्धार सामाग्रीहरु

क्र स	उद्धार सामाग्रीको नाम	परिमाण	ईकाई	कैफियत

१	Oxygen Mask Medical	२	सेट	
२	Vehicle cutter with oxygen	१	सेट	
३	Full Body Harness Belt	२०	थान	
४	उड कटर	१	सेट	
५	Crow Bar Door opening	२	पिस	
६	Wood cutter Neptune	१	सेट	
७	Dead Body Bag	५	पिस	
८	Full Body Harness Beal	१	पिस	
९	Fire Blanket	१०	पिस	
१०	Throw Bag with 15 m Rope	५	पिस	
११	Back Pack	१०	पिस	
१२	Fire Extinguishter	१०	पिस	
१३	ढलान काट्ने मेसिन	२	सेट	
१३	ढलान काट्ने मेसिन	२	सेट	
१४	Tractor and Tanker खानेपानी फोहोमैला व्यवस्थापन र आगलागी नियन्त्रणको लागि	१	थान	

नोट: यस्ता सामग्रीहरुको विषयक्षेत्रबाट प्राप्त विवरण अनुसार अभिलेख अद्यावधिक गर्ने कार्य विपद् व्यवस्थापन शाखाले नियमित रुपमा गर्नेछ।

४.२ विपद् प्रतिकार्यका लागि जनशक्तिको उपलब्धता

यस गाउँपालिकामा खोज तथा उद्धार तालिम लिएका २४ जना र प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम लिएका २४ जना, महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका ३४ जना र ३१ जना स्वास्थ्यकर्मी गरी जम्मा ६५ जना दक्ष व्यक्तिहरु रहेका छन्। विपद् प्रतिकार्यका लागि उपलब्ध जनशक्तिको अद्यावधिक विवरण ***अनुसूची-११*** मा संलग्न गरिएको छ। जनशक्ति सम्बन्धी विवरण हेरफेर भईरहन सक्ने हुँदा सबै विषयक्षेत्रले विपद् प्रतिकार्यका लागि विद्यमान जनशक्तिको तथ्याङ्क नियमित रुपमा अद्यावधिक गरी एकीकृत अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि विपद् व्यवस्थापन शाखामा पठाउनु पर्नेछ।

सिनं.	विवरण	इकाई							
			१	२	३	४	५	६	जम्मा
१	महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका	जना	५	४	८	८	४	५	३४
२	स्वास्थ्यकर्मी	जना	७	६	५	४	५	४	३१
३	प्राथमिक उपचार)FA) सम्बन्धि तालिम प्राप्त	जना	२	६	२	२	६	६	२४
४	खोज उद्धार तालिम प्राप्त	जना	२	६	२	२	६	६	२४

५	नेपाल प्रहरी	जना		९		५			१४

४.३ बन्दोबस्ती सामग्रीको आंकलन

विपद्जन्य घटनाहरुमा प्रतिकार्यका लागि गैरखाद्य सामाग्रीहरु र सोको भण्डारण स्थल र मानवीय सहायता स्थलको लागि देहाय अनुसारको व्यवस्था गरिएको छः

४.३.१ गैर–खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल

विपद्का घटनाहरुमा प्रतिकार्यका लागि गैह्र खाद्य सामग्रीहरुको गोदाम घर (भण्डारण स्थल) विभिन्न स्थानहरूमा रहेका छन्। भण्डारण स्थल सम्बन्धी विवरण देहायअनुसार रहेको छः

क्र.स.	विवरण	स्थान	क्षमता	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्वर
१	गोदाम घर	वडा नं ४, रानीकुवा	२० टन	वडा अध्यक्ष	९८५७८३३०१५
२	गोदाम घर	वडा नं १ पुरानो, हेल्थ पोस्ट	४० टन	वडा अध्यक्ष	९८५७८३३६५६
३	बसेनी दमार सामुदायीक भवन	वडा नं १ ,बसेनी दमार	१० टन	वडा अध्यक्ष	९८५७८३३६५६
४	झिलीबाङ सामुदायीक भवन	वडा नं १ ,झिली	१० टन	वडा अध्यक्ष	९८५७८३३६५६
५	झाँक्री दमार सामुदायीक भवन	वडा नं १झाँक्री , दमार	१० टन	वडा अध्यक्ष	९८५७८३३६५६
६	धुलेखार साभवन .व.	वडा नं २	५० टन	वडा अध्यक्ष	९८१०८५६२३०

४.३.२ मानवीय सहायता स्थल

गाउँपालिका भित्र आपतकालिन मानवीय सहायताको लागि निम्न हेलिप्याड रहेका छन्। यि हेलिप्याड मानवीय सहायताको लागी गाउँपालिकाले विपद् प्रतिकार्यको निमित्त उपयोग गर्नेछ।

तालिकाः ४४ वडागत मानवीय सहायता स्थल विवरण

सिनं.	विवरण	इकाई	विवरण वडागत						
			१	२	३	४	५	६	जम्मा
१	हेली प्याडको रुपमा प्रयोग गर्न सकिने	वटा	साना किसान सहकारी नजिक रहेको माथिल्लो डाँडो (१)	पालिका स्तरिय खेलकुद मैदान, रानी वास रातो पहरा, डुंडुगे ढिकामाथि रात (२)	गुरुङ्ग डाडा, हंसपुर दुर्गा भगवती मन्दिर (२)	वड्डाडाँ टुडिखेल, रानीकुवा गढी, कुडुले माडीको पुल नजिक (३)	सौराकोट पाडोका ट्ने डाडा, (१)	वुढीचौर पुरानो सामुदायिक स्वास्थ्य चौकी, श्रमरानी मावि माथिको डाडो २	११

२	खेल मैदान खुल्ला स्थल	वटा	३	३	३	२	१	१	१३

४.३.३ सुरक्षित आवास तथा खुला स्थल

बाढी पहिरोको जोखिमबाट बच्न समुदायले आपत्कालीन आश्रय लिन पहिचान गरिएका सुरक्षित स्थलहरूको संक्षिप्त विवरण तालिकामा छ । सम्पूर्ण गाउँपालिकामा रहेको जोखिम वर्ग जस्तै अपाङ्गता भएका, बालबालिका, वृद्धवृद्धाको विवरण पनि तालिकामा राखिएको छ । हरेक सुरक्षित स्थलको विस्तृत विवरण गाउँपालिकाको डाटाबेसमा सूचीकृत र सम्बन्धित वडा कार्यालयमा सूचीकृत गरी राखिएको छ । साथै, सम्बन्धित समुदायको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा संलग्न रहेको छ ।

वडा नं.	सुरक्षित स्थल नाम
१	सरस्वती मा.वि.
१	गौमुखी बोर्डीङ्ग स्कुल
१	खड्ग ने.वि.प्रा .रा.
२	बाल बिकास आ.भु., राता दोडा सत्य मा.वि.
२	ददेरी खेल मैदान खड्गेश्वरी मा.वि.
२	रत्ने सामुदायीक भवन
२	सत्य मा.वि.
३	बसेनी दमार सामुदायीक भवन
३	सरस्वती मा.वि.चाभा ,
३	ने.वि.मा .रा., हंसपुर
३	सत्य गोरखनाथ प्रा.वि., सुजिनपुर
३	वालकल्याण प्रा.वि., सजिकोट
३	सुर्योदय ने.वि.प्रा .रा., ढाव
३	राप्ती प्रा.वि., दुमही
३	संगम प्रा.वि., बाङ्गेबेशी
४	झिलीबाङ सामुदायीक भवन
४	जनता मा.वि., बड्डाँडा
४	कालिका प्रा.वि., सुरबारी
४	बुद्ध प्रा.वि., छत्तिवन
४	ज्वालादेवी प्रा.वि., डुम्रुङे
४	श्रमरानी प्रा.वि., मान्द्रे
४	शिवशक्ति प्रा.वि., धनकोट
५	झाँक्री दमार सामुदायीक भवन
५	भिमसेन मा.वि., जस्पुर
५	ने.वि.प्रा .रा., पाखापानी

५	नमूना प्रा.वि., सौराकोट
६	धुलेखार साभवन .व.
६	श्रमरानी मा.वि., बुढीचौर
६	एश्वर्य प्रा.वि., भिङ्ग्रिखोला
६	भुवनेश्वरी प्रा.वि., पाङबाङ
६	ने.वि.प्रा .रा., पाङ्कोट
जम्मा	

परिच्छेद ५
विविध

५.१ स्रोत साधनको व्यवस्थापन

विपद् व्यवस्थापनका लागि यस गाउँपालिकामा मा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ । यस विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनामा स्वीकृत क्रियाकलापका लागि उक्त कोषमा उपलब्ध बजेट पर्याप्त भएमा विषयगत क्षेत्रलाई बजेटको आवश्यकता र उपलब्धताका आधारमा रकम निकासा गरिनेछ । कोषमा पर्याप्त बजेट उपलब्ध नभएको अवस्थामा स्वीकृत बार्षिक बजेटबाट यस्तो रकम उपलब्ध गराईनेछ । स्वीकृत क्रियाकलाप कार्यान्वियन गर्ने कार्य वडा कार्यालय मार्फत् हुन सक्ने अवस्थामा यस्तो रकम सम्बन्धित वडा कार्यालयलाई उपलब्ध गराइनेछ ।

गाउँपालिकाको आफ्नो स्रोत साधनले कार्यान्वयन सम्भव नहुने क्रियाकलापको लागि प्रदेश सरकार वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय मार्फत् सङ्घीय सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ । साथै थप आवश्यक सहयोगका लागि मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा विकास साझेदार संस्था, स्थानीय सामाजिक संघ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरिनेछ । यस व्यवस्थापन सम्बन्धी थप विस्तृत विवरण निम्न अनुसार छन्:

- यस सरुमारानी गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, नियमावली २०७६, स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यस्थापन ऐन २०७५, वातावरण तथा प्राकृतिक श्रोत संरक्षण ऐन २०७८ मा प्रवन्ध भए बमोजिमका आवश्यक संस्थागत संरचना र नीतिगत प्रवन्ध गरिनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि यस गाउँपालिकामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष २०७४ (पहिलो संशोधन २०८१), मर्मत संभार कोष २०७४ कोष स्थापना गरिएको छ । यस विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनामा स्वीकृत क्रियाकलापका लागि उक्त कोषमा उपलब्ध बजेटबाट परिचालन गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको स्वीकृत बार्षिक बजेट विपद् व्यवस्थापन शिर्षकको बजेटबाट रकम उपलब्ध गराई प्राथमिकताका आधारमा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूको कार्यान्वयनको शुरूवात गरिनेछ । क्रमश: आगामी वर्षको वार्षिक कार्यक्रममा यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक श्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका विपद् जोखिम न्यूनिकरण र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई जोखिम तह दृष्टिकोण (Risk Layering Approach) को अवधारणालाई प्रयोग गरी कम हानी गर्ने तथा बर्षेनि दोहोरिरहने जोखिम आफै बहन गर्ने, मध्यम हानी गर्ने मध्यम खालका जोखिमको लागि बित्तिय व्यवस्था गर्ने र उच्च

हानी गर्ने जोखिमहरुको बिमा गर्ने र जोखिम हस्तान्तरण गरिनेछ । साथसाथै यी गतिविधिहरूलाई गाँउपालिका/नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने आवधिक योजना, विषयगत योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग समायोजन तथा एकिकरण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।

- गाँउपालिकाको आफ्नो स्रोत साधनले कार्यान्वयनमा अपुग हुने तथा प्रदेश र संघीय सरकारको समेत प्राथमिकतामा पर्ने क्रियाकलापहरूको लागि प्रदेश सरकार वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय मार्फत् सङ्घीय सरकारसँग अनुरोध गरी स्रोत जुटाइनेछ।
- विकास साझेदार संस्थाहरू (दुईपक्षीय, बहुपक्षीय, संयुक्त राष्ट्रसंघ अन्तर्गतका निकायहरू र रेडक्रस अभियान) बाट प्राप्त हुने सहायतालाई यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि परिचालन गरिनेछ।
- निजी तथा व्यावसायिक क्षेत्रको व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व, र अन्य पहल मार्फत निजी क्षेत्रको सहभागिता र सहायता विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि परिचालन गरिनेछ।
- गाँउपालिकामा रहेका सामाजिक तथा सामुदायिक संस्थासँग भएको भौतिक, सामाजिक, आर्थिक तथा मानवीय श्रोतलाई यस योजनाको कार्यन्वयनको लागि एकिकृत रूपमा परिचालन गरिनेछ।
- यस योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गाँउपालिकाका उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा रहेको अनुगमन समितिले गर्नेछ। उक्त अनुगमन समितिले अनुगमन गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नेछ।
- विपद् पोर्टल तयार गरी विपद्बाट भएको क्षति तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भएका गाउँपालिकाको वेवसाइटमा गतिविधिहरू नियमित रूपमा अद्यावधिक गरिनेछ।
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले वर्षभरिको विपद्को अवस्था र गतिविधिलाई समेटेर गाउँ विपद् प्रतिवेदन सामान्य अवस्थामा वार्षिक रूपमा प्रकाशन गर्नेछ भने कुनै ठूलो विपद्को अवस्था आएमा आवश्यकता अनुसार प्रतिवेदनहरू प्रकाशित गरिनेछ।
- यस योजनाको कार्यन्वयनबाट प्राप्त सिकाई तथा तत्कालीन आवश्यकताका आधारमा यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ।

५.२ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि छिमेकी गाउँ, गाँउपालिका, तथा नगरपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा तथा उपशाख, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा विकास साझेदार संस्था, स्थानीय सामाजिक सङ्घ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग सहयोग र सहकार्य गरिनेछ। विपद् परेको समयमा खोज उद्धार तथा आगलागीको नियन्त्रणमा दमकल, एम्बुलेन्स शव बाहन, तथा जनशक्ति परिचालनमा सुरक्षा निकाय र छिमेकी स्थानीय तहसँग समन्वय गरिनेछ । अन्य किसिमका थप सहयोग आदानप्रदान गर्न गाँउ/नगर कार्यपालिकाले अन्य स्थानीय तहहरुसँग आवश्यक समझदारी वा सम्झौता गर्नेछ।

गाँउपालिकाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको लागि प्रमुख रूपमा गाउँपालिका/नगरपालिका भित्र र बाह्य गरी दुई प्रकारको समन्वय गर्नु पर्दछ । गाँउपालिका भित्र पनि गाँउपालिका मातहतका निकाय वा समितिबीच र अन्य सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी संस्थाहरूबीच समन्वय र सहकार्य गर्नुपर्ने हुन्छ। बाह्य समन्वयमा जिल्ला, प्रदेश र संघीय

तहका सुरक्षा निकाय तथा सरकारी निकायहरूसँग र अन्य गैर सरकारी तथा सहयोगी निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय गर्नु पर्दछ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला स्थित अन्य गैह सरकारी संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी थप स्रोत परिचालन गरिनेछ । जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र र प्रदेश आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग विपद् सम्बन्धी सूचना र प्रतिवेदनहरू आदानप्रदान गर्न स्थानय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रले आवश्यक समन्वय गर्नेछ ।

विपद् प्रतिकार्यको दौरानमा कार्यहरू निम्न थप कार्यहरू गरिने छ :

- विषयगत क्षेत्रको अवधारणा अनुसार गाँउपालिका भित्रका सम्पूर्ण विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित संस्था तथा निकायहरू सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन र उक्त संस्था तथा निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यको जिम्मेवारी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने विषयगत समिति र यसका संयोजक तथा सम्बन्धित शाखाको हुनेछ ।
- जिल्ला, प्रदेश तथा संघीय तहका निकायहरूसँगको समन्वय, सुरक्षा निकायहरूसँगको समन्वय तथा गाँउपालिका बाहिरका सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु र सहयोगी निकायहरूसँगको समन्वयको जिम्मेवारी गाँउपालिका प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुनेछ ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी क्षेत्रको स्रोत परिचालन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुरूप गाँउपालिकाको प्राथमिकता अनुसार एकद्धार नीति बमोजिम हुनेछ । संस्थागत समन्वय र सहकार्यको ढाँचा निम्न बमोजिम हुनेछ ।

५.३ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई

यस योजनाले गाँउपालिकामा विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने परिवार, मृत्यु हुन सक्ने तथा घाइते हुन सक्नेको सङ्ख्या एवम् आर्थिक क्षतिको न्यूनीकरण गर्ने लक्ष्य लिएको छ ।

योजना कार्यान्वयनको वार्षिक अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने कार्य गाँउपालिकाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गर्नेछ। योजना कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन (चौमासिक रुपमा: भाद्र, पौस, बैशाख) स्थानीय आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रको सहयोगमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नेछ ।

वार्षिक अनुगमन र मूल्याङ्कन

यस योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन र समीक्षाको लागि देहाय बमोजिमको लक्ष्य सूचकहरू निर्धारण गरीएको छ:

५.३.१ लक्ष्य र सूचकहरू

यस योजनामा गाँउपालिकामा विपद्बाट प्रभावित हुने परिवार, मृत्यु हुने तथा घाईतेको सङ्ख्या एवम् आर्थिक क्षतिको न्यूनीकरण गर्ने लक्ष्य लिईएको छ। यस योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन र समीक्षाको लागि देहाय बमोजिमको लक्ष्य सूचकहरु निर्धारण गरिएको छ:

क्र.सं.	सूचक	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
			२०८१/८२	२०८२/८३	२०८३/८४
१.	गाउँ क्षेत्रमा विपद्बाट हुने मानवीय क्षतिको दर कम भएको हुनेछ।				
११.	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत सङ्ख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)	०	०	०	०
१२.	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत सङ्ख्या	२	०	०	०
२.	विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको सङ्ख्या उल्लेख्य मात्रामा कम भएको हुनेछ।				

क्र.सं.	सूचक	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
			२०८१/८२	२०८२/८३	२०८३/८४
२१.	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत सङ्ख्या	१	०	०	०
२२.	विपद्बाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत सङ्ख्या	०	०	०	०
२३.	सडक दुर्घटनाबाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत सङ्ख्या	०	०	०	०
२४.	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत सङ्ख्या	१	०	०	०
३.	विपद्को कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षतिमा कमी आएको हुनेछ।				
४.	गाउँपालिका र सरोकारवालाहरू बीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्ने संयन्त्र सङ्ख्या				
५.	बहु–प्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना आंकलन उपलब्धता र पहुँचमा उल्लेख्य बृद्धि भएको हुनेछ। ,				
५१.	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहु–प्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन भएको क्षेत्रफलको प्रतिशत	२%	२%	२०%	४०%
५२.	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसङ्ख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसङ्ख्याको प्रतिशत	१०%	१०%	२०%	३०%
५३.	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागू भएका वडाहरूको सङ्ख्या	०	०	४	१०
५४.	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिम सम्बन्धी सूचना तथा जानकारी जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने समुदाय	०	०	१६	४०
५५.	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएका जनसङ्ख्या	०	०	५०	८०

५.३.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन

यस योजना कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन कार्य गर्न गाँउपालिकामा अधीकार प्राप्त अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गर्नेछ। उक्त समितिले माथि उल्लिखित सूचकहरुको आधारमा नियमित रुपमा योजना कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नेछ । यस्तो प्रतिवेदनमा औँल्याइएका सुधार गर्नुपर्ने विषयलाई सम्बन्धित विषयक्षेत्रले सुधार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ र योजनामा नै सुधार गर्नुपर्ने अवस्थामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिमार्जन गर्दा समावेश गरिनेछ । योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था, प्रभावकारिता र सिकाई संश्लेषण कार्यसूचीको प्रारुप **अनुसूची- ...** मा संलग्न गरिएको छ। यस योजनाको पूनरावलोकन तथा पृष्ठपोषण सङ्कलन तलको तालिका बमोजिम हुनेछः

विवरण	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य	समय
योजना कार्यान्वयनको समिक्षा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आवधिक रुपमा सिजन अनुरूप समिक्षा बैठक गर्ने	बैशाख महिना
			भाद्र महिना
			पौष महिना
योजनाको पुनरावलोकन	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विषयक्षेत्र अनुसारका क्रियाकलापहरुको पुनरावलोकन गरी योजना अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष चैत्र मसान्त

५.४ क्षमता विकास रणनीति र योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि दक्ष स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाहरूको सहयोगमा देहायका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ:

क्र.सं.	क्षमता विकास क्रियाकलापहरु	जिम्मेवारी	समयतालिका
१	विषयगत क्षेत्रका जनशक्तिलाई उक्त क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा अभिमुखिकरण, तालिम र अभ्यासको व्यवस्था गर्ने ।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
२	वडास्तरका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अभिमुखिकरण, तालिम प्रदान गर्ने ।	विपद् व्यवस्थापन शाखा	विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
३	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आगामी आ. व. योजना तर्जुमा प्रक्रिया शुरु हुनु भन्दा अगावै
४	विपद् प्रभावित स्थानमा रहेका विद्यालयहरू र स्थानीय स्वयंसेवकहरूलाई विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्न विषयक्षेत्रको क्षमता विकास गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि
५	बन्दोबस्तीका सामान तथा औजारहरू व्यवस्थापनका लागि विषयक्षेत्रहरूको क्षमता विकास गर्ने। सबै क्षमता विकास तालिमहरू लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका दृष्टिकोणबाट संवेदनशील र समावेशी हुने कुरा सुनिश्चित गरिने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि

अनुसूची-१

प्राविधिक कार्यसमूहको प्रथम बैठकको कार्यसूची

सरुमारानी गाउँपालिका, प्युठान, लुम्बिनी प्रदेश

स्थानः सरुमारानी गाउँपालिका सभाहल मिति/समयः ....

छलफलका विषयहरू:

१. गत वर्षका विपद्का घटनाहरू र व्यवस्थापन सम्बन्धी समीक्षा,
२. यस वर्षको पूर्वानुमान (वर्षा, बाढी र पहिरो सम्बन्धि पूर्वानुमानहरू जल तथा मौसम विज्ञान बिभागबाट उपलब्ध हुन्छ, अन्य प्रकोपहरूको सम्बन्धित निकायबाट उपलब्ध हुन्छ),
३. सङ्कटासन्नता र जोखिमको बस्तुस्थिति (भौगोलिक कार्यक्षेत्रः गाउँपालिका)
४. विषयक्षेत्रहरू (गाउँपालिकामा रहने क्लष्टरहरू) र तिनको योजना
५. योजना तर्जुमा वा अद्यावधिक गर्ने प्रक्रिया,

६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमामा प्राविधिक सहयोग गर्नका लागि (आवश्यक भएमा) अनुभव प्राप्त विज्ञ सम्मिलित) कार्यटोलीको गठन गर्ने र कार्यशर्तहरू छलफल गरी स्वीकृत गर्ने,

७. पूर्वतयारी योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सहयोग र समन्वय (अन्य गाउँ/नगरपालिका,नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका जिल्ला स्थित निकायहरु),

८. अन्य (जस्तैः समितिको आगामी बैठक सम्बन्धमा)।

अनुसूची-२

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्राविधिक कार्यसमूहलाई प्रदान गरीएको कार्यादेश

१. उपलब्ध तथ्याङ्क, दस्तावेज, प्रकाशन तथा अभिलेखहरुको अध्ययन तथा विश्लेषण गर्ने,
२. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मौजुदा योजनाहरू, कम्तिमा विगत १० वर्षको विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशनहरू, प्रकोप नक्शा, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम आंकलन, पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली लगायत अन्य सान्दर्भिक सामग्रीको पुनरावलोकन र समीक्षा गर्ने,
३. सम्बन्धित तहका आवधिक विकास योजनाहरू, विषयक्षेत्रगत योजनाहरू, प्रतिवेदनहरू,
४. आधारभूत अध्ययन लगायतका कार्य गर्ने,
५. विपद् व्यवस्थापनको विगतको अभ्यास अनुभव तथा सिकाई सम्बन्धी अध्ययन तथा समीक्षा गर्ने,
६. विगतको विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना तथा विषयक्षेत्रगत आकस्मिक योजनाहरूको अध्ययन र समीक्षा गर्ने,
७. स्थानीय मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान र पूर्वसूचना प्रणाली, महामारी निगरानी प्रणाली, सडक सूरक्षा कार्ययोजना अध्ययन र प्रवृत्ति विश्लेषण गर्ने,
८. स्थानीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला तथा साझेदार संस्थाको पहिचान गरी सूची तयारी गर्ने,
९. कार्यशाला गोष्ठीको सञ्चालन विधि, समय, स्थान, कार्यसूचीको छनौट तथा स्रोत साधन जस्ता विषयमा सहयोग र परामर्श प्रदान गर्ने,
१०. सबै विषयक्षेत्रका योजनाहरू एकत्रित गरी मस्यौदा तयार गर्ने,
११. अनुसूचीमा उल्लिखित नमूना बमोजिम स्थानीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला तथा साझेदार संस्थाको पहिचान गरी सूची तयार गर्ने।

अनुसूची-३

सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका

क्र. सं.	निकाय	विषयक्षेत्र	कार्यरत प्रदेश/जिल्ला/गाउँपालिका	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन, इमेल)	कैफियत
१	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय, विपद व्यवस्थापन शाखा	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	लुम्बिनी प्रदेश का सम्पुर्ण जिल्ला	गंगाधर पाण्डेय, वरिष्ठ शाखा अधिकृत	९८४९०००७६७ Gangadharpandey77@gmail.com	

२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	सरद गौतम, प्रशासकिय अधिकृत	९८५७८६८००१ sarad.g321@gmail.com	
३	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	केसब योगी	०८६४२०२२४ deocpyuthan@gmail.com	
४	जिल्ला समन्वय समिती	आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	धर्म बहादुर जि.सी., समन्वय प्रमुख	९८४७८३८२९३	
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्युठान	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र, संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	दिपेश बस्याल, प्र.ना.उ.	९८५७८१५५५५ ९८५१२८३९८३	
६	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय प्युठान	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र, समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	सरोज के.सी., प्र.ना.नि.	९८६९५९५२५६ ९८५११५५४७२	
७	जिल्ला शसस्त्र प्रहरी बल कार्यालय प्युठान	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	रोहित घिमिरे, प्रमुख	९८५१२५८२४०	
८	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी ,प्यूठान	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	गुमानराज पुलामी, सभापती	९८५७८३३६५५	
९	रेडक्रस एम्बुलेन्स सेवा	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	चालक	९८५७८३३८२२	

१०	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी ब्लड बैँक	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	ईन्चार्ज	९८४७९२३३३६	
११	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	नारायण प्रसाद पौडेल, प्रदेश कमिटी सदस्य	९८४७८२११६६	
१२	प्युठान अस्पताल	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	विजय राज विष्ट, अध्यक्ष	९८४११८७४०९	
१३	होटल व्यवसायी संघ प्युठान	खाद्य तथा कृषी क्षेत्र	प्युठान जिल्लाका सबै स्थानीय तह	लिलाधर न्यौपाने, अध्यक्ष	९८५७८३३२९१	
१४	प्रहरी चौकी बड्डाँडा	आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	सरुमारानी गाँउपालिका		९८६६२३३११८	
१५	प्रहरी चौकी दर्भान	आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	सरुमारानी गाँउपालिका		९८६९५९५२६१	
१६	वर्षा मापन केन्द्र,	समग्र व्यवस्थापन, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	सरुमारानी गाँउपालिका माण्डवी गाँउपालिका प्युठान	हंसपुर माडी बिजुवाटार	९८६३१५०३७५ ९८४७८७४५४७ ९८४७८६७१९४	

अनुसूची-४

विषयक्षेत्रको प्रथम बैठकको कार्यसूची

सरमारानी गाँउपालिका, प्युठान जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश

विषयक्षेत्र ....

स्थानः मिति/समयः

छलफलका विषयहरूः

१. विषयक्षेत्रको परिचय,
२. बिषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सदस्य संस्थाको नामावली,
३. प्रमुख विपद् र प्रभावित क्षेत्रको छनौट,
४. पहिचान भएको विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा सम्बन्धित विषयक्षेत्रको भूमिका,
५. विपद्को घटना हुनु अगाडि गरिने पूर्वतयारी र विपद् पश्चात् गरिने प्रतिकार्यको समयसीमा निर्धारण,
६. विद्यमान कमीकमजोरीहरूको पहिचान,
७. प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा आपत्कालीन प्रतिकार्य क्रियाकलापहरूको पहिचान,
८. प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि विषयक्षेत्रको कार्ययोजना तर्जुमा,
९. विपद्को घटना अगावै गरिने पूर्वतयारी तथा विपद्को समयमा गरिने आपत्कालीन कार्यका लागि मुख्य जिम्मेवार निकायको पहिचान,
१०. बिषयगत क्षेत्रको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना तर्जुमा,
११. पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रियाकलापका लागि लागत अनुमान (सम्भव भए सम्म),
१२. अन्य (जस्तैः आगामी बैठक सम्बन्धमा)।

नोटः

प्रत्येक विषयक्षेत्रका अन्य बैठक र तिनका कार्यसूची पहिलो बैठकका निर्णयहरू, तिनको कार्यान्वयन अवस्था र अन्य आन्तरिक सवालहरूमा निर्भर हुन्छ।

अनुसूची-५

विषयक्षेत्र सदस्य संस्थाको कार्यशर्त (नमूना)

कुनै विषयक्षेत्रमा परेको समस्या समाधानमा सहयोग गर्न सम्बन्धित तहमा तोकिएको प्राविधिक क्षमता भएको तथा अधिकार प्राप्त व्यक्ति, संस्था वा निकायलाई विषयक्षेत्र सदस्य संस्था भनिन्छ। विषयक्षेत्र सदस्य संस्थाको काम कर्तव्य देहाय अनुसार हुनेछन्ः-

१. विषयगत सदस्य संस्था (सरकारी निकाय, राष्ट्र संघीय निकाय, रेडक्रस अभियानका सदस्य, राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गैसस, निजी क्षेत्र आदि) का बीचमा उपयुक्त विषयगत समन्वय संयन्त्र स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्न विषयगत अगुवा संस्था तोकि आवश्यकता अनुसार सहयोग गर्ने,

२. नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका जिल्ला स्थित निकाय, स्थानीय तह, नागरीक समाज तथा अन्य सरोकारवाला निकायबीच समन्वय गर्न विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने,

३. आफ्नो विषयक्षेत्रमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने (यस अन्तर्गत विपद्को प्रकृति तथा योजना मान्यता, प्राथमिकता प्राप्त आपत्कालीन कार्य तयारी, आपत्कालीन कार्य संवोधन गर्न प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यका लागि विद्यमान कमीकमजोरी पहिचान, विषयगत कार्ययोजना आदि पर्दछन्),

४. आपत्कालीन अवस्थाका लागि प्रर्याप्त आकस्मिक योजना तथा पूर्वतयारीको प्रत्याभूति गराउने,

५. विषयक्षेत्रका सहभागीहरू सम्बन्धित नीतिगत मार्गदर्शन तथा प्राविधिक मापदण्डका वारेमा जानकारी राख्दछन् र सोही मापदण्डका आधारमा प्रतिकार्य गर्दछन् भन्ने कुराको प्रत्याभूति गराउन विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने,

६. विषयक्षेत्रको प्रभाव र कार्यान्वयन योजनाको प्रगतिको समीक्षा गर्न तथा पर्याप्त प्रतिवदेन र प्रभावकारी सूचना पव्राहको प्रत्याभूति दिन र प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र स्थापना गर्न विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने,

७. सूचना सङ्कलन तथा प्रचारप्रसारमा योगदान गर्न स्रोत साधनको आवश्यकता पहिचान गर्ने,

८. विषयक्षेत्रका प्राथमिकता प्राप्त कार्य सञ्चालन गर्न दातृ समुदायलाई मानवीय सहायता कार्यमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्ने साथै, विषयक्षेत्रका सहभागीहरूलाई स्रोत साधन परिचालन गर्न प्रोत्साहित गर्ने,

९. मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार संस्थाका कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि तालिम सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने,

१०. पूर्वनिर्धारीत प्राथमिकता प्राप्त विषयगत संस्थाहरूलाईअन्तिम सेवा प्रदायककारुपमा जिम्मेवार बनाउने,

११. कार्यक्षेत्र र कार्यक्रमको प्राथमिकताका आधारमा विषयक्षेत्रका मुख्य साझेदारलाई समावेश गराउने।

अनुसूची-६

अगुवा सहयोगी संस्थाको कार्यशर्त

अगुवा सहयोगी संस्थाको मुख्य भूमिका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलाप तय गर्नका लागि सबै निकायहरुबीच छलफल गर्न साझा मञ्च प्रदान गरी सहजकर्ताको रुपमा विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्नु हो। यसको अन्य भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

१. सबै निकायहरूको सहकार्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा कार्यमा सहयोग गर्ने,

२. विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी बैठकहरू सञ्चालन गर्ने,

३. विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रकोप जोखिम विश्लेषण आदि कार्यमा समन्वय गर्ने र प्राविधिक तथा वित्तिय सहयोग प्रदान गर्ने,
४. प्रभावकारी प्रतिकार्य र पूर्वतयारीको लागि मुख्य सिद्धान्त वा न्यूनतम मापदण्डका वारेमा समन्वय गर्ने,
५. विगतका अनुभवको आधारमा सफलता, सिकाई, चुनौति तथा कमीकमजोरी पहिचान गर्ने,
६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सवै विषयक्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य संस्थाहरू लगायत अन्य सरोकारवालाहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,
७. कार्यशालाको नतिजा तयार गर्ने र सम्बन्धित तहमा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरूलाई जानकारी गराउने तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विषयक्षेत्रको योजना मस्यौदा पेश गर्ने,

अनुसूची-७
कार्यशाला गोष्ठीको कार्यसूची

कार्यशाला गोष्ठीका विषयबस्तु देहाय अनुसार रहेका छन्:

१. सन्दर्भ सामग्रीको पुनरावलोकनबाट प्राप्त निचोड,
२. निकायगत श्रोत, साधन तथा क्षमताहरू,
३. सम्भावित प्रकोप तथा सोको प्रभाव क्षेत्र,
४. विषयक्षेत्र केन्द्रित योजना र समूहगत छलफल,
५. तीनै चरणका योजनावद्ध कार्यहरूको पहिचान र प्राथमिकीकरण,
६. योजना गरिएका कार्यहरूमा सम्बन्धित निकायको दायित्व तथा भूमिका,
७. आवश्यकता तथा क्षमता विश्लेषण र क्षमता अभिबृद्धि गर्ने रणनीति,
८. अन्तर सम्बन्धित सवालहरुको सम्बोधन,
९. सहकार्य र समन्वयका क्षेत्रहरु र सरोकारवालाहरू,
१०.अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना,

माथि उल्लिखित छलफलका विषयको संक्षिप्त चिनारी देहाय अनुसार छः-

१. **सन्दर्भ सामग्रीको पुनरावलोकनबाट प्राप्त निचोडः** विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सदस्यले सम्भावित प्रकोप, सङ्कटासन्नता तथा जोखिमको अवस्थाको बारेमा गरिएको पुनरावलोकन र जोखिम विश्लेषण गोष्ठीको मुख्य सत्रमा प्रस्तुत गर्नेछन्। सहभागीहरूले यसमा छलफल गरी आवश्यकता भए परिमार्जन गर्न सुझाव दिन सक्छन्। यस्तो सुझाव गोष्ठी समाप्त भएपछि पनि लिन सकिनेछ। गाउँ/नगरपालिकाको प्रकोप, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषणको निचोडमा छलफल गरीन्छ।
२. **निकायगत उपलब्ध स्रोत साधन तथा क्षमताहरू:** पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमताका बारेमा विश्लेषण गर्दा विषयक्षेत्रका अगुवा र अन्य सम्बन्धित निकायसँग छलफल गरी निक्यौल गर्नु पर्दछ। यसको संश्लेषण कार्यशालामा प्रस्तुत गरिनेछ। हरेक निकायले पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गर्नका लागि आफुसँग भएका स्रोत र साधनको सूची तयार गर्नुपर्दछ।

३. **सम्भावित प्रकोप र सोको प्रभाव क्षेत्रः** आधारभूत अध्ययनमा सम्बन्धित तहका प्रकोहरूको पहिचान, सङ्कटासन्न क्षेत्र तथा पर्नसक्ने प्रभावको मूल्याङ्कन र लेखाजोखा गर्नुपर्दछ। यसको प्रतिवेदन कार्यशालामा प्रस्तुत गर्नुपर्दछ। जोखिम विश्लेषण गर्दा दुईवटा आयाममा ध्यान दिनुपर्दछः

   क) प्रकोपको घटना घट्न सक्ने सम्भावना,

   ख) सो प्रकोपबाट जनताको जीउधन, पूर्वाधार तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा पर्नसक्ने असर र प्रभाव सामान्यतया विपद् जोखिम विश्लेषणका आधारमा प्रकोपहरू छनौट गरी योजना तयार गरिन्छ। प्रकोपको छनौट गर्दा प्रकृति, सम्भावित मात्रा र सम्भावित आपत्कालीन अवस्थालाई आधार मान्न सकिन्छ। कहिलेकाँही मात्र हुने भएता पनि भूकम्प जस्ता प्रकोपले ठूलो जनधनको क्षति पुग्न सक्दछ।

४. **विषयक्षेत्र केन्द्रीत योजना र समूहगत छलफलः** सहभागीहरूलाई आफ्नो संस्थाको कामसँग सम्बन्धित विषयक्षेत्र छनौट गर्न लगाउनु पर्दछ। यदि एउटै संस्था एकभन्दा वढी विषयक्षेत्रसँग सम्बन्धित भएमा संस्थाका तर्फबाट अन्य सदस्य समेत सहभागी गराउन वा सबैभन्दा वढी योगदान गर्न सकिने विषयक्षेत्र छनौट गरी समूह निर्माण गर्न सकिन्छ।

५. **तीनै चरणका योजनावद्ध कार्यहरूको पहिचान र प्राथमिकीकरणः** पूर्वतयारीका कार्यहरूमा सामान्य पूर्वतयारी र पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी र आपतकालीन अवस्थाका कार्यहरू हुन सक्नेछन्। उदाहरणका लागि केही पूर्वतयारी कार्यहरू निम्न हुन सक्नेछन्:

   क) सम्बन्धित तहका प्रत्येक विषयक्षेत्रमा पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गतिविधिहरूमा संलग्न एक सक्रिय सूचना व्यवस्थापन संयन्त्र सुनिश्चित गर्ने,

   ख) विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको लागि स्वयंसेवकहरू र प्रशिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,

   ग) स्थानीय समुदायलाई पूर्वानुमानका साथै पूर्वसूचना प्रणाली, सूरक्षा तथा उद्धार सामग्री र उपकरणले सबल बनाउने,

   घ) प्रारम्भिक लेखाजोखा, मूल्याङ्कन र विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फारम तथा प्रारूप तयार गर्ने,

   ङ) तथ्याङ्क सङ्कलनका लागि आवश्यक फाराम तयार गर्ने,

   च) पूर्वानुमान सूचना तथा सतर्कता सन्देशहरूका लागि सञ्चारको माध्यमहरूको विस्तृत अभिलेख राख्ने,

   छ) पूर्वतयारी र प्रतिकार्य क्रियाकलापहरूका लागि आवश्यक मानवीय, भौतिक तथा वित्तीय स्रोतहरू पहिचान गर्ने,

   ज) जनसंख्या, सङ्कटासन्न समुदाय, सामाजिक सेवा, क्षमता प्रणाली, सूरक्षा स्थिति, जीविकोपार्जन, बसोबासको अवस्था, खुल्ला ठाउँहरू, यातायात र पूर्वाधार सम्बन्धी सूचना प्राप्त गर्ने,

   झ) सुरक्षित मार्गहरू, खोज तथा उद्धार मार्गहरू, सङ्कटासन्न समुदायमा हेलिप्याड, अवतरण र ड्रप जोन पहिचान गर्ने,

   ञ) सम्बन्धित तहमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य टोली गठन गर्ने र उनीहरूलाई तालिम प्रदान गर्ने,

   ट) अस्थायी आपत्कालीन आश्रय स्थल, खाद्य तथा गैर-खाद्य वस्तुहरूका लागि भण्डारण गृह र भण्डारण स्थलको पहिचान गर्ने, श्रोत सामाग्रीको आंकलन र नपुग सामाग्रीको जोहो गर्ने,

   ठ) आपत्कालीन राहतको लागि आवश्यक पर्ने खाद्य तथा गैर खाद्य बस्तुहरूको बजार सर्वेक्षण गर्ने,

   ड) स्वास्थ्य सूरक्षा योजना तयार गर्ने, अस्थायी स्वास्थ्य केन्द्र पहिचान गर्ने,

   ढ) विद्यालयहरूको जोखिमको आधारमा वर्गिकरण गर्दै सूरक्षा योजना तयार गर्ने, आकस्मिक योजना बनाउने,

   ण) जीविकोपार्जनका उपायहरु (गाईपालन, बाख्रापालन, सुँगुर र कखुरा फर्महरू, माछा पोखरी, तरकारी खेती लगायत अन्य पेशा तथा व्यवसाय) र सूरक्षाका अन्य उपायहरू बारे योजना बनाउने,

त) बाढी निकास र नहरहरू सफा रहेका सुनिश्चित गर्ने, संवेदनशील संरचनाको मजबुतीपना लेखाजोखा गर्ने,

थ) सूरक्षा निकाय र स्वयम् स्वकलाई खोज तथा उद्धार तालिम प्रदान गर्ने,

द) पूर्वतयारी वारेमा राजनैतिक दल र नागरीक समाजका लागि संयुक्त अभिमुखीकरण गर्ने,

ध) कार्यसञ्चालन विधि सहितको आपत्कालीन प्रतिकार्य कोषको विकास गर्ने

केही प्रतिकार्यका कार्यहरू निम्न हुन सक्नेछन्:

क) विपद् व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक गर्ने,

ख) खोज तथा उद्धार टोली र द्रुत प्रतिकार्य टोलीको परिचालन गर्ने,

ग) घाइते तथा विरामीलाई घुम्ती क्लिनिकहरू मार्फत प्राथमिक उपचार गर्ने,

घ) मानिसहरू र घरपालुवा जनावरहरू स्थानान्तरण गर्ने,

ङ) सूचना सङ्कलन गर्न, व्याख्या गर्न र पुष्टि गर्न आपत्कालीन सूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन गर्ने,

च) आपत्कालीन प्रतिकार्यका लागि स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई सक्रिय बनाउने,

छ) आपत्कालीन आश्रयस्थल तथा राहत सामग्रीको व्यवस्था गर्ने,

ज) बाढीको खतरा क्षेत्रमा नदीको सतह सतर्कता तहभन्दा तल नझरेसम्म प्रतिघण्टाको अद्यावधिक सूचना प्रवाह जारी राख्ने,

झ) सम्बद्ध आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनाहरूलाई सक्रिय बनाउने,

ञ) विषयगतक्षेत्र (Cluster (र कार्यदल समुहले आफ्ना सम्बधित आपत्कालीन योजनाहरू सक्रिय बनाउन नेतृत्व गर्ने ।

नोटः

(१) पूर्वतयारी र प्रतिकार्य क्रियाकलापहरू सम्बन्धी थप जानकारी राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७५ बाट पनि लिन सकिनेछ।

(२) प्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली सम्बन्धी जानकारी राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र वा सम्बन्धित जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र मार्फत लिन सकिनेछ।

६. **योजना गरिएका कार्यहरूमा सम्बन्धित निकायको दायित्व तथा भूमिकाः** बिभिन्न निकायहरूको जिम्मेवारी ऐन, नियम, राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा तथा सम्बन्धित निकायको कार्यक्षेत्र, कार्यशर्तहरूमा उल्लेख भए अनुसार हुन्छन्। कार्यशालामा सम्बन्धित विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू, विषयक्षेत्रका सदस्यहरू, मानवीय कार्यमा संलग्न संस्थाहरूको भूमिकाको वारेमा छलफल गर्नुपर्छ। यस्ता कार्यक्षेत्र तथा कार्यशर्तहरूलाई स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले आवश्यकता अनुसार थप स्पष्ट गर्न सक्नेछ।

७. **आवश्यकता तथा क्षमता विश्लेषण र क्षमता अभिबृद्धि गर्ने रणनीतिः** योजना तर्जुमा गर्दा यसको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने सामग्री, उपकरण, जनशक्ति, आर्थिक श्रोत र योजना कार्यान्वयनमा संलग्न संस्थाहरूको क्षमता विश्लेषण गरी नपुग क्षमता परिपूर्ति गर्न आवश्यक रणनीति बनाउनु पर्छ। विश्लेषणमा विपद् घटना पश्चात् प्रभावितहरूको मानवीय आवश्यकताको पूर्वानुमान (जस्तै आश्रय स्थलमा आवश्यक पर्ने खाद्यान्न, स्वास्थ्य तथा सरसफाई सामग्री आदि), जनसङ्ख्याको विशेषता (जस्तैः लिङ्ग, उमेर, आर्थिक तथा सामाजिक स्तर आदि), प्रभावित समुदाय एवम्

सम्बन्धित तहको प्रतिकार्य क्षमताका साथै सम्भावित भौतिक तथा वातावरणीय अवस्था (पहूँच मार्ग, बजार, सेवा प्रवाह आदिका अवस्था) लाई पनि समावेश गर्नुपर्दछ।

८. **अन्तर सम्बन्धित विषय, सवालहरूको सम्बोधन:** विपद्‌बाट महिला/पुरुष, वालवालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अशक्त वा बिभिन्न कारणले भिन्न शारीरिक तथा मानसिक अवस्था भएका व्यक्तिहरूमा फरक–फरक प्रभाव पर्दछ। विपद् हुनु अगावैको अवस्थामा समेत समाजका केही समूह तथा व्यक्तिहरु आर्थिक तथा सामाजिक हिसावले सीमान्तकृत भएका हुन्छन्। यसैले सङ्‌कटासन्नता लेखाजोखा, क्षमता विकास र स्रोत परिचालन गर्दा महिला, पुरुष, वालवालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अशक्त वा बिभिन्न कारणले भिन्न शारीरिक तथा मानसिक अवस्था भएका व्यक्तिको आवश्यकता र क्षमतालाई मध्यनजर राख्नुपर्दछ। यी मुद्दालाई विशेष ध्यान पुऱ्याई उनीहरूको फरक आवश्यकता, योगदान र क्षमतालाई सम्वोधन गर्नुपर्दछ। विपद्‌को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमनका हरेक चरणमा सबैले महिला/पुरुष, वालवालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्‌गता भएका व्यक्ति सहित सामाजिक तथा आर्थिक रुपमा पिछडिएका समुदायको पहूँच, प्रतिनीधित्व र सक्रिय सहभागीताको सुनिश्चितता गर्नु पर्दछ।

९. **सहकार्य र समन्वयका क्षेत्रहरु र सरोकारवालाहरू:** योजना कार्यान्वियनका लागि परस्पर सहकार्य र समन्वयका क्षेत्रहरू पहिचान गरी योजनामा समावेश गरिन्छ। अन्य तह र निकायसँगको समन्वय र सहयोगको संयन्त्र तथा सहकार्यका क्षेत्रहरु निर्धारण गरिनु पर्दछ। अन्य तह र निकायबाट आवश्यक पर्ने सहयोग स्पष्ट गरी समयमै जानकारी गराएमा उनीहरूले आफ्ना योजनामा राख्न सक्छन्।

१०. **अनुगमन, मूल्याङ्‌कन तथा सिकाई योजना**: विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका कार्यहरूको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्‌कन गर्न लक्ष्य र सूचकहरू परिभाषित गरी अनुगमन, मूल्याङ्‌कन योजना तयार गर्नु पर्दछ।

प्रकोप अनुसार पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको अनुगमन तथा मूल्याङ्‌कन सामान्यतया दुई पटक गर्नु उपयुक्त हुन्छ (जस्तैः बाढी, पहिरो जस्ता प्रकोपका लागि मनसुन पूर्व र पश्चात, शीतलहर पूर्व र पश्चात, अन्य प्रकोपको हकमा विपद् पश्चात्)। योजना कार्यान्वयनको अवस्था र प्रभावकारिताको अनुगमन आवश्यकता अनुसार त्रैमासिक, चौमासिक, अर्धबार्षिक गर्न सकिन्छ। योजनाको कार्यान्वयनको बार्षिक मूल्याङ्‌कन र समसामयिक परिमार्जन गर्न सकिन्छ। प्रत्येक विषयक्षेत्रले पूर्वतयारी अवस्था र प्रतिकार्यको मूल्याङ्‌कनको लागि आ–आफ्नो योजना बनाउनु पर्दछ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको समग्र प्रभावकारिता र कमजोरी तथा सिकाईहरू मूल्याङ्‌कन गर्ने कार्य गाउँ/नगरपालिकाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गर्नु पर्नेछ। यस समितिले स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग प्रत्यक्ष समन्वयमा कार्य गर्नेछ।

अनुसूची-८

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	गाउँपालिका अध्यक्ष श्री झगबहादुर विश्वकर्मा	-संयोजक	सरुमारानी गाउँपालिका	९८५७८८६७७३ ९८४७९६१३५९

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
२	गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री बसन्ता खड्का	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८४४९१८५८४
३	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री त्रिविक्रम खड्का	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८५७८३६०२२
४	टिकाराम पल्ली	सदस्य	ने.क.पा.एमाले प्रतिनिधि	९८४७९३८१७६
५	लक्ष्मण जि.सी.	-सदस्य	नेपाली कांग्रेस प्रतिनिधि	९८४७९७४५२५
६	गुप्त राना	-सदस्य	नेपाली कम्युनिष्ट पार्टि प्रतिनिधि	९८०६२३१८०२
७	कृष्ण प्रसाद आचार्य	-सदस्य	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पाटी प्रतिनिधि	९८४७९६८९००
८	पुर्वाधार विकास समिति संयोजक श्री चिन्त बहादुर सोमै मगर	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८५७८३३०१५
९	सामाजिक विकास समिति संयोजक श्री भिम बहादुर मर्साङ्गी	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८४७२५८८९१
१०	आर्थिक विकास समिति संयोजक श्री मोहम्मद हलिम हलुवाई	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८४७८५६०५२
११	वन तथा वातावरण समिति संयोजक श्री पुर्ख सिंह सुनार	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८४७८७४०८७
१२	वडा नं .२ का वडा अध्यक्ष श्री भानुभक्त भुसाल	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९७४४३१९६९८ ९८०९७१९९०४
१३	वडा नं .५ का वडा अध्यक्ष श्री लक्ष्मी पल्ली मगर	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८६६६४१७०८
१४	वडा नं .१ का वडा अध्यक्ष श्री नर बहादुर घर्ती	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८७५८३३६५६
१५	वडा नं .६ का वडा अध्यक्ष श्री तिल बहादुर बुढा	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८६०३८७१९१
१६	पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख/प्रतिनिधि -दिपेन्द्र घर्ति मगर	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८५७०३५७५२
१७	ढुंगेगढी प्रहरी चौकी – ईन्चार्ज दिलिप चौधरी	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८४१९७०५५५
१८	बड्डाँडा प्रहरी चौकी– कुल बहादुर .सि.	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८४७८२५९२६
१९	नगर प्रहरी – खोपिराम सोमै	-सदस्य	सरुमारानी गाउँपालिका	९८४८१४९५७८
२०	द्रोण अधिकारी	-सदस्य	ने.रे.सोसाईटी बांगेशाल उपशाखाको प्रतिनिधि	९८४७९२२०४४
२१	भरत एम.सी.	-सदस्य	उ.वा.संघ बड्डाडा वजार केन्द्रको प्रतिनिधि	९८५७०७५५४५

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
२२	वेदराज पाण्डे	-सदस्य	गै.स.स.महासंघकाका स्थानीय प्रतिनिधि	९८५७८३१९६०
२३		-सदस्य	नेपाल पत्रकार महासंघको प्रतिनिधि	
२४	शुसिला के.एम.	-सदस्य	महिला बिकास अध्यक्ष	९८४७९८६४५८
२५	रमा वाकवाल	-सदस्य	अपांगता संजाल समितिको प्रतिनिधि	९८४७९९१४१८
२६	लक्ष्मण आचार्य	-सदस्य सचिव	सरुमारानी गाउँपालिका विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८४७८२०४९१

वडा विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	वडा नं १ वडा अध्यक्ष नर बहादुर घर्ती	-संयोजक	वडा नं १ ,बांगेशाल	९८५७८३३६५६
२	शारदा राना पल्लि	-सदस्य	वडा नं १ ,बांगेशाल	९८४७९७६७८७
३	मिना विश्वकर्मा	-सदस्य	वडा नं १ ,बांगेशाल	९८२२८६०६५८
४	द्रोण बहादुर धामी	-सदस्य	वडा नं १ ,बांगेशाल	९८०९७१२०४०
५	रिखराम पुन	-सदस्य	स्वास्थ्य	९८५७८५३८६७
६	बेलनन्द बेलबासे	-सदस्य	मावोवादी	९८४७९३०६७९
७	डेमलाल शर्मा	-सदस्य	रा.ज.मो.	९८४७५४८५५४
८	जितमान मियाँ	-सदस्य	एमाले	९८४७९२६३१७
९	राम नारायण चौधरी	-सदस्य	प्रहरी चौकी ढुङ्गेगढी	९८६९५९५२६१
१०	लक्ष्मी कुम्भकर	-सदस्य	सा. सिकाई केन्द्र	९८०९५८३२७०
११	मैनुदिन मियाँ	-सदस्य	ने.का.	९८४४१८२९२६
१२	रिखाराम पुन	सदस्य सचिव	वडा नं १ सचिव	९८५७८५३८६७
१३	वडा नं २ वडा अध्यक्ष भानुभक्त भुसाल	-संयोजक	वडा नं २, दर्भान	९८०९७१९९०४
१४	चन्द्रिमा थापा	-सदस्य	वडा नं २, दर्भान	९८४७९५३६०६
१५	रुद्रलाल पन्थी	-सदस्य	वडा नं २, दर्भान	९८०९७३८५४८
१६	मनकला सुनार	-सदस्य	वडा नं २, दर्भान	९८४७९६८०६३
१७	राम नारायण चौधरी	-सदस्य	प्रहरी चौकी ढुङ्गेगढी	९८६९५९५२६१
१८	जनकुमारी थापा(गिरी)	-सदस्य	स्वास्थ्य	९८४१४००११५
१९	यम बहादुर कुमाल	-सदस्य	मावोवादी	९८१२८५२८९९
२०	दामोदर रीजाल	-सदस्य	रेडक्रस	९८४७८५८०७७
२१	रीता सुनार	-सदस्य	वडा नं २, दर्भान	९८६७५६९८४३
२२	मिन्टु कुमार गुरुङ्ग	-सदस्य	वडा नं २, दर्भान	९७४८७१७०१९
२३	अमर कुमार गुरुङ	-सदस्य	एमाले	९८०९५२०९३०

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
२४	मोहन बहादुर जि.सी.	-सदस्य	रा.ज.मो.	९८०६२२१०७५
२५	वासुदेव पोख्रेल	-सदस्य	ने.का.	९८५७८३३२७३
२६	निर्मला पौडेल	-सदस्य	वडा नं २, दर्भान	९८४३०१३८८५
२७	यम बहादुर रायमाझी	सदस्य सचिव	वडा नं २ सचिव	९८४७८७४९०६
२८	वडा नं ३ वडा अध्यक्ष भिम बहादुर मर्साङ्गी	-संयोजक	वडा नं ३ हंसपुर	९८४७२५८८९१
२९		-सदस्य	नेपाली कम्युनिष्ट पार्टो	
३०	आशा बि.क.	-सदस्य	वडा नं ३ हंसपुर	९७६३९८३९५९
३१	बेद बहादुर पुन	-सदस्य	वडा नं ३ हंसपुर	९८४७८५३५६५
३२	खलिम मियाँ	-सदस्य	वडा नं ३ हंसपुर	९७४५२२७४३६
३३	मनिशा गरुङ्ग	-सदस्य	वडा नं ३ हंसपुर	९८६४९५५६२२
३४	प्रतिभा जि.सी.	-सदस्य	पशु शाखा	९८६२५२०६००
३५	एक बहादुर मर्साङ्गी	-सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८६३१३३३४०
३६	यमराज खनाल	-सदस्य	रेडक्रस	९८४७९२५२००
३७	सरोज कुमार भट्ट	-सदस्य	स्वास्थ्य	९८४८५३५३०७
३८	मुक्तिराम शर्मा	-सदस्य	एमाले	९८४७९२८८०७
३९	लिला बहादुर गाहा	-सदस्य	मावोवादी	९८४७९५८२८६
४०	बिसमिल्ला मिया	-सदस्य	ने.का.	९८४४९७०७२७
४१	नमराज राना	-सदस्य	रा.ज.मो.	९८६४८२१०९१
४२	लक्ष्मी राना	-सदस्य	वडा नं ३ हंसपुर	९८४७९०४९८६
४३	प्रेम बहादुर सोमै	-सदस्य	क्रा.क. पार्टी	९८६९५९५३६४
४४	लोक बहादुर राना	सदस्य सचिव	वडा नं ३ हंसपुर	९८४७९२३५२८
४५	वडा नं ४ वडा अध्यक्ष चिन्त बहादुर सोमै	-संयोजक	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८५७८३३०१५
४६	कल्पना बि.क.	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८४७९९१६४४
४७	भोज बहादुर सारु	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८६०००४६४३
४८	धन बहादुर थापा	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८६३११९८०६
४९	पार्वती पुन	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९७६५८६६८४९
५०	देवीराम रेश्मी	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८४४७३१४९२
५१	अतिउल्ला हलुवाई	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८४७८४६६३८
५२	गजेन्द्र भण्डारी	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८६६२३३११८
५३	हिरा सिं राना	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८०९७६६१३३
५४	टिकाराम पल्ली	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८४७९३८१७६
५५	रेवत प्रसाद खनाल	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८५७८३३४६०
५६	शिव एम.सि.	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८६६२६३१५५
५७	पुष्पा बि.क.	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८१२८३२२१९
५८	बुध कुमारी सौमै	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९७६२२४३८२६

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
५९	भावना सारु	-सदस्य	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८६६६०१४७७
६०	जनक सुनार	सदस्य सचिव	वडा नं ४ बड्डाँडा	९८४७९८५५३३
६१	वडा नं ५ वडा अध्यक्ष लक्ष्मी पल्ली मगर	-संयोजक	वडा नं ५ जस्पुर	९८६६६४१७०८
६२	धन बहादुर दर्लामी	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८४४९९१६२४
६३	गणेश सुनार	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८१०८९६६६४
६४	मात्रीका सुनार	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८०२२९७५२८
६५	जितेन्द्र सुनार	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८४३७४५८२३
६६	कुल बहादुर दर्लामी	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९७४४३१९६९१
६७	राधिका सुनार	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८०९७१६६०५
६८	केशर दर्लामी	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८०९५२९४४९
६९	दुर्गा बहादुर बराल	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८४०६९२८८७
७०	कलेन्द्र बोहरा	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८६९८४६०३४
७१	माला तामाङ्ग	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९७४२२८६३३७
७२	सावित्रा के. सी.	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८४७८२११५५
७३	विन बहादुर सोमै	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८०६२८७२१९
७४	गौमती खाम्चा	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८६९९४९९६
७५	गरिमा दर्लामी	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८०६२४८२४८
७६	नमी वि.क.	-सदस्य	वडा नं ५ जस्पुर	९८१२८२८००८
७७	रचना बुढा	सदस्य सचिव	वडा नं ५ जस्पुर	९८६६८७१७५९
७८	वडा नं ६ वडा अध्यक्ष तिल बहादुर बुढा	-संयोजक	वडा नं ६ बुढीचौर	९८६०३८७१९१
७९	आशीष शाही	-सदस्य	वडा नं ६ बुढीचौर	९८६५७४६५४९
८०	खड्क बहादुर महरा	-सदस्य	वडा नं ६ बुढीचौर	९८६४३३१०५०
८१	एनुका देवी कामी	-सदस्य	वडा नं ६ बुढीचौर	९७४५७१८२९९
८२	प्रशन्न गुरुङ्ग	-सदस्य	वडा नं ६ बुढीचौर	
८३	विरेन्द्र रोका	-सदस्य	वडा नं ६ बुढीचौर	९८४८५६७१८९
८४	मुना के. सी.	-सदस्य	वडा नं ६ बुढीचौर	९७६५८४५६६७
८५	एनुका राहु	-सदस्य	वडा नं ६ बुढीचौर	९८६७११९८३३
८६	नम बहादुर उलुङ्गे	-सदस्य	वडा नं ६ बुढीचौर	९८६४८०६४९०
८७	नगेन्द्र पुन मगर	-सदस्य	वडा नं ६ बुढीचौर	९८६७४४४२३२
८८	तुल बहादुर उलुङ्गे	-सदस्य	वडा नं ६ बुढीचौर	९७६४३३४६७१
८९	आषिश शाहि	सदस्य सचिव	वडा नं ६ बुढीचौर	9865746549

साम्‌दायिक विपद् व्यबस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	खड्क बहादुर खाम्चा	अध्यक्ष	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	९८०६२७८३४३
२	चिन्त बहादुर दर्लामी	कोषाध्यक्ष	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	९८१२८१६४६८
३	मुना चर्ती	सचिव	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	९८२२९०९४६६
४	सिता सुनार	सदस्य	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	
५	चिन्त बहादुर लोहार	सदस्य	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	९८४५०३८४९३ ९७०६६४०५७०
६	यम बहादुर सुनार	सदस्य	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	
७	अनुपा सुनार	सदस्य	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	९८१०७८४०५९ ९८१०११०३४५
८	मोतीलाल कुमाल	सदस्य	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	९८४७५०७८१०
९	अस्मिता सुनार	सदस्य	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	
१०	जापान दर्लामी	खोज तथा उद्धार कार्यदल, संयोजक	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	९८०९५२६२६४
११	टिका सुनार	पुर्वसुचना कार्यदल, संयोजक	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	
१२	सिता सुनार	प्राथमीक उपचार कार्यदल, संयोजक	चुकाहा सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं २	९८६९९८५२४१
१३	बेली बराल	अध्यक्ष	पाखापानी सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८०५८४८८८१
१४	कल्पना मर्साङ्गी	सचिव	पाखापानी सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९७०७१३६८७७
१५	भुमी बराल	कोषाध्यक्ष	पाखापानी सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८१४०५९२१४
१६	डम्मर बहादुर दमई	सदस्य	पाखापानी सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	
१७	एली बराल	सदस्य	पाखापानी सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	
१८	पुना घर्ती	सदस्य	पाखापानी सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८६९९८५४५९
१९	बसन्ती रास्कोटी	सदस्य	पाखापानी सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८२९८९०६४०
२०		खोज तथा उद्धार कार्यदल, संयोजक	पाखापानी सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	
२१	पुना घर्ती	प्राथमीक उपचार कार्यदल, संयोजक	पाखापानी सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८६९९८४५४५९
२२	हस्ता घर्ती	पुर्वसुचना कार्यदल, संयोजक	पाखापानी सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८१२८६७५०२

२३	राम बहादुर सुनार	अध्यक्ष	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८१२८८७५१६
२४	रधिका सुनार	कोषाध्यक्ष	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८०९७१६६०५
२५	बुद्धिसरा बराल मगर	सचिव	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८६६२४५५६१
२६	मनिकला सिंजाली मगर	सदस्य	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८१८४८२७४३
२७	टोपराम राना	सदस्य	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८०६२२३०६६५
२८	शेर बहादुर राना	सदस्य	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८२९८९१४७५
२९	नमी बि.क.	सदस्य	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	
३०	जानिका सौमै मगर	सदस्य	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८०३६८९४८५
३१	मिना सुनार	सदस्य	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९७०६४०१६५९
३२	गोमा धर्ती मगर	खोज तथा उद्धार कार्यदल, संयोजक	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	९८२९५६१७४२
३३	निमिसरा मर्साङ्गी	प्राथमीक उपचार कार्यदल, संयोजक	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	
३४	तिलका घर्ती मगर	पुर्वसुचना कार्यदल, संयोजक	राङ्गभाङ्ग सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ५	
३५	खड्क बहादुर पुन	अध्यक्ष	बुढीचौर सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ६	९८६७४५३८२८
३६	रुम बहादुर पुन	कोषाध्यक्ष	बुढीचौर सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ६	९८६६८०९३९४
३७	सिता ग्वाङ मगर	सचिव	बुढीचौर सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ६	९८४१५८१०९६
३८	मन बहादुर पुन	सदस्य	बुढीचौर सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ६	९८६७४४५५९०
३९	टुकी देवी पुन	सदस्य	बुढीचौर सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ६	९८६३१२८९५६
४०	सुकुराम कुसुण्डा	सदस्य	बुढीचौर सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ६	९८६६५०३११८
४१	चमेली पुन मगर	सदस्य	बुढीचौर सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ६	९८६७९२९०७९
४२	खिम बहादुर उलुङ्गे	खोज तथा उद्धार कार्यदल, संयोजक	बुढीचौर सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ६	९८४७९९१७६६
४३	चमेली पुन मगर	प्राथमीक उपचार कार्यदल, संयोजक	बुढीचौर सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ६	९८६७९२९०७९
४४	सुखराम कुसुण्डा	पुर्वसुचना कार्यदल, संयोजक	बुढीचौर सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा नं ६	९८६६५०३११८

अनुसूची-९

विषयक्षेत्रका अगुवा संस्थाका पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	विषयक्षेत्र	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	झग बहादुर विश्वकर्मा	अध्यक्ष	सरुमारानी गाउँपालिका	९८४७९६१३५९
२	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	मो. हलिम हलुवाई	संयोजक	आर्थिक विकास समिति	९८४७८५६०२२
३	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	बसन्ता खड्का	उपाध्यक्ष	सरुमारानी गाउँपालिका	९८४४९१८५८४
४	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र	चिन्त बहादुर सोमै	संयोजक	पूर्वाधार विकास समिति	९८५७८३३०१५
५	आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र	पुर्ख सिं सुनार	संयोजक	वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन समिति	९८४७८७४०८७
६	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	लक्ष्मी पल्ली मगर	अध्यक्ष	वडा नं. ५	९८६६६४१७०८
७	आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र	भिम बहादुर मर्साङ्गी	संयोजक	सामाजिक विकास समिति	९८४७२५८८९१
८	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	झग बहादुर विश्वकर्मा	अध्यक्ष	सरुमारानी गाउँपालिका	९८५७८८६७७३

अनुसूची-१०

विषयक्षेत्र अन्तर्गतका सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूको विवरण

विषयगत क्षेत्र	निकाय, शाखा, कार्यालय संस्थाको नाम	टोली	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन, इमेल)	कैफियत
समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका		झग बहादुर विश्कर्मा (संयोजक)	९८४७९६१३५९	
	गाउँपालिका		त्रिविक्रम खड्का	९८५७८३६०२२	
	गाउँपालिका प्रशासन शाखा		लक्ष्मण आचार्य	९८४७८२०४९१	
	गाउँपालिका सूचना प्र शाखा		शिवराज न्यौपाने	९८५७८६८०२७	
	प्रहरी बड्डाँडा		प्रतिनिधी	९८४१७८३४०९	
	प्रहरी ढुंगेगढी		प्रतिनिधी	९८६९५९५२६१	
	स्थानीय संचार				
	युवा तथा खेलकुद समिती		नवराज भण्डारी	९८६३५०२०००	
	गाउँपालिका वरिष्ठ नगर प्रहरी		खोपीराम सोमै	९८४८१४९५७८	
	प्रतिवद्ध परियोजना प्रतिनिधी		गोपाल सिंह जि.सि.	९८५७८३१७३८	
	PEEDA प्रतिनिधी		मोहन सुवेदी	९८४७८२०१५६	
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका आर्थीक विकास समिती		मो. हलिम हलुवाई (संयोजक)	९८४७८५६०२984782	

	गाउँपालिका कृषि शाखा		ईश्वर जि.सी.	९७४७९५८८९३	
	पञ्जीकरण शाखा		देउमान सोमही मगर	९८४७८५०४३९	
	गाउँपालिका पशु शाखा		नेत्र केसी	९८४७९५६७४०	
	उद्योग वाणिज्य संघ		मो। अतिउल्ला हलुवाई	९८४७८४६६३८	
	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी उपशाखा		देवी अधिकारी	९८४७५३७५६९	
	स्थानिय गैर सरकारी संस्था (SORD-Nepal)		मुक्ती राम शर्मा	९८४७९२८८०७	
स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका		बसन्ता खड्का (संयोजक)	९८४४९१८५८४	
	समाजीक विकास समिती		भिम बहादुर मर्साङ्गी	९८४७२५८८९१	
	स्वास्थ्य शाखा		टेकेन्द्र रायमाझी	९८४७८२२७६१७	
	पोषण सहजकर्ता		शंकर आचार्य	९८७४९३३८६४	
	स्वास्थ्य संस्था		सिता पाण्डेय	९८४८५३५३०७	
	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी		द्रोण अधिकारी	९८४७९२२०४४	
	जनस्वास्थ्य अधिकृत		विनुजा शर्मा	९८६८०४९२२३	
	मानोसामाजिक कर्ता		सिर्जना तिमिल्सीना	९८४५७२७१८२	
	स्वयंसेविका (सम्बन्धीत वडा)				
खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र	पुर्वाधार विकास समिती		चिन्त बहादुर सोमै (संयोजक)	९८५७८३३०१५	
	पुर्वाधार विकास शाखा		केशव दर्लामी	९८४७४२३०४९	
	वास इकाई		कुमारी सोमै	९८५७८६८०२७	
	पशु शाखा		केशव गिरी	९८६८६९८२६१	
	खानेपानी उपभोक्ता समिती (गाँउपलिका रहेको वडा)		भोमराज वुढाथोकी	९८१०८४६४१००	
	गाउँपालिका		क्षितिज गिरी	९८६१६९४७८७	
	नेवा प्रतिनिधी		लोक वहादुर भाट परियोजना अधिकृत	९८४८५२५०९२	
आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र	वन तथा वातावरण समिती		पुर्ख सिं सुनार (संयोजक)	९८४७८७४०८७	
	वडा १		नर बहादुर घर्ती	९८७५८३३६५६	
	वडा २		भानुभक्त भुसाल	९८०९७१९९०४	
	वडा ६		तिल बहादुर बुढा	९८६०३८७१९१	
	योजना शाखा		शुवास पोखरेल	९८४७९३२५९१	
	रोजगार सेवा केन्द्र		गौरव खनाल	९८४५२२००६७१	
	जिन्सी शाखा		लिलाराम सोमै मगर	९८६७१६४४८२	
	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी		दामोदर रिजाल यात्री	९८४७८५८०७७	
	प्राविधीक		केशव दर्लामी	९८४७४२३०४९	
	सुरक्षा निकाय		वड्डाडाँ प्रहरी चौकी	९८४१७८३४०९	
	युवा तथा खेलकुद समिति		भरत एम सी	९८५७०७५५४५	

	PEEDA प्रतिनिधी		मोहन सुवेदी	९८४७८२०४९१	
संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	अध्यक्ष वडा न ५		लक्ष्मी पल्ली मगर (संयोजक)	९८६६६४१७०८	
	महिला विकास समिती		शुशीला के.एम	९८४७९८६४५८	
	न्यायीक समिती		भोज बहादुर सारु	९८६०००४६४३	
	मेलमिलाप		साधना ठकुरी	९८५११६५९४९	
	महिला तथा बालबालिका शाखा		अञ्जु भाट	९८६८८७०७२८	
	नर्स		सिर्जना नेपाली	९७४२३२५५५८	
	महिला प्रहरी सेल			९८४००६९४४८	
	अपाङ्गता सञ्जाल समिति		हिमानन्न अर्याल	९८२९८९१३७९	
आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र	समाजीक विकास समिती		भिम बहादुर मर्साङ्गी (संयोजक)	९८४७२५८८९१	
	विद्यालय व्यवस्थापन समिती प्रतिनिधी (जनता मावि)		देवीराम रेश्मी	९८४४७३१४९२	
	शिक्षा शाखा प्रतिनिधी		लालभक्त रोकाया	९८६६२०८४८५	
	शिक्षक महासंघ		सुन्दर भण्डारी	९८४७९६१६२२	
	प्रअ प्रतिनिधी भिमसेन मा.वि.		हिरा बहादुर दर्लामी	९८४२५०८४०४	
राजपशीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गाउँपालिका		झग बहादुर विश्कर्मा (संयोजक)	९८५७८८६७७३	
	गाउँपालिका		बसन्ता खड्का	९८४४९१८५८४	
	पुर्वाधार विकास समिती		चिन्त बहादुर सोमै	९८५७८३३०१५	
	गाउँपालिका		त्रिविक्रम खड्का	९८५७८३६०२२	
	लेखा शाखा		शम्भुराज आचार्य		
	सूचना प्रविधि शाखा		शिवराज न्यौपाने	९८५७८६८०२७	
	प्राविधिक शाखा प्रमुख		प्राविधक अधिकृत		
	गाउँपालिका पुर्वाधार विकास शाखा		केशव दर्लामी	९८४७४२३०४९	
	राजनीतिक दलका प्रमुख / प्रतिनिधीहरु		टिकाराम पल्ली नेकपा एमाले	९८४७९३८१७६	
			कृष्ण प्रसाद आचार्य नेकपा रास्वपा	९८४७९६८९००	
			लक्ष्मण जि.सी नेपाली कांग्रेस	९८४७९७४५२५	
			गुप्तराना नेपाली कम्यूनिष्ट पार्टी	९८०६२३१८०२	

अनुसूची-११

प्रतिकार्यको लागि उपलब्ध जनशक्ति तथा संस्थाहरूको विवरण

जनशक्तीहरु:

१ आधारभूत प्राथामिक उपचार तालिम प्राप्त जनशक्तिहरु

क्र सं	नामथर	वडा नं.	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	शर्मिला खड्का रायमाझी	१	९८६९९८५४६१	
२	यमन धामी	१	९८२९५७२२३४	
३	चित्र बहादुर गुरुङ्ग	२	९७०४२२८१३१	
४	ठगान सिं गरुङ्ग	२		
५	मनकला सुनार	२	९८४७९६८०६३	
६	अनुपा सुनार	२	९८१०७८७३१३	
७	टंक बहादुर उलुङ्गे मगर	६	९८४४८४९४२९	
८	रेशम आचार्य	२	९८६८९५८८४४	
९	जिवा दर्लामी	२	९८१२८७९६२४	
१०	तेज बहादुर अस्लामि मगर	३	९८४८९२५५३८	
११	बालिका बि.क.	३	९८६९९८५४७०	
१२	हुम बहादुर थापा	४	९८४७९४७१२५	
१३	चामकला सोमै मगर	४	९८०६२७२९९४	
१४	पुनम घर्ति	५	९८०९५०६०८०	
१५	बिष्णा कुमारी राना	५	९८१०८८९९३३	
१६	याम बहादुर दर्लामी मगर	५	९८०६२८७३००	
१७	मिना सारु खाम्चा	५	९७६५८७००३	
१८	फुलमति सुनार	५	९७४५६४६८८२	
१९	ममता मर्साई मगर	५	९७०७१३६८५८	
२०	नम ब.उलुङ्गे मगर	६	९८६४८०६४९०	
२१	मन बहादुर पुन	६	९८६७४४५५९०	
२२	शुकराम बि.क.	६	९८४७९६८०६३	
२३	नमि कुंवर	६	९८६६९३८७९७	
२४	चुर बहादुर बि.क.	६	९८४५३१४५३४	
२५	मिन्टु कुमार गुरुङ्ग	२	९८१०८५६२३०	

२ सरुमारानी गाउँपालिका आधारभुत खोज तथा उद्धार तालिममा सहभागीहरुको नामावलि–
चैत्र१३ देखि चैत्र१५ ,२०८१

क्र.सं.	नामथर	वडा नं.	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	पारस धामि	१	९८०९७०३१३३	
२	प्रकाश शर्मा	१	९८६९२६०३५३	
३	सन्दिप राउत	१	९७६८३६२४४९	
४	जवान सीं दर्लामि मगर	२	९८०९५२६२६४	
५	चिन्त बहादुर दर्लामी मगर	२	९८१२८१८४६८	
६	मुना चर्ति	२	९७६८८२९८२८	
७	चिन्त बहादुर ल्वोहार	२	९८१२८१६४६८	
८	बलबिन्द्र फेवाली	३	९७६७६२२६४०	
९	धन बहादुर बाकवाल मगर	४	९८०९७४४९७६	
१०	भोज बहादुर सारु मगर	४	९८६००४६४२	
११	शुस्मा दर्लामी मगर	५	९८२६५८६६१४	
१२	गोपाल बहादुर दर्लामी मगर	५	९८०८८७९००२	
१३	शिबा सुनार	५	९८१४०५९४२२	
१४	दिलमाया राना मगर	५	९८२६५७१४९१	
१५	शोभा राना	५	९७६८३६३५३२	
१६	गोमति खाम्चा	५	९८६९९६४९९६	
१७	तिलका घर्ति मगर	५	९७६६३०७२४६	
१८	आलिश्मा थापा मगर	५	९८२२८३६३१८	
१९	नम बहादुर उलुङ्गे	६	९८६४८०६४९०	
२०	बसन्ति पुन मगर	६	९८६७१०९८९५	
२१	मनिसपुन मगर	६	९७४६४०२११८	
२२	खड्क बहादुर पुन	६	९८६७४५३८२८	
२३	दोर्ण बहादुर राहा मगर	६	९८६९०३८२६५	

माथि तालिम प्राप्त गरेको जनशक्तीहरु कूल ४८

अनुसूची-१२

योजना अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संश्लेषण प्रारुप

क. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुगमनका लागि सूचक तथा लक्ष्यहरू

क्र.सं.	सूचक	आधाररेखा	लक्ष्य
१.	**गाउँ/नगर क्षेत्रमाविपद्बाट हुने मृत्यु दर कम गर्ने**		
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)		
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या		

२.	**गाउँ/नगरपालिकास्तरमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने**		
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत संख्या		
२.२	विपद्बाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या		
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या		
२.४	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत संख्या		
३.	**विपद्को कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति कम गर्ने**		
४.	**संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरू र सरोकारवालाहरू बीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्ने संयन्त्रको विकास हुने**		
५.	**बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना आंकलन, उपलब्धता र पहुँचमा बृद्धि गर्ने**		
५.१	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहुप्रकोप अनुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र संचालन भएको क्षेत्र		
५.२	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसंख्या		
५.३	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागु भएका वडा		
५.४	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिम सम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवम् आंकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने वडा सङ्ख्या		
५.५	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएका जनसंख्या		

ख. पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन अवस्था र सिकाई सम्बन्धी ढाँचा

क्र.सं.	पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरु	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयनको अवस्था	असल अभ्यास तथा कमीकमजोरी	सुझाव

नोटः अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाइलाई अन्य स्थापित प्रचलनका ढाँचामा पनि अभिलेखन गर्न सकिन्छ।

ग. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पुनरावलोकन समय तालिका

योजना पुनरावलोकन गरिने अवधि	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य (बैठक गर्ने,बजेट व्यवस्था आदि)	अर्को योजना पुनरावलोकन वा अद्यावधिक गर्ने बैठकको अनुमानित मिति

घ. घटना विवरण प्रतिवेदनढाँचा

१. तयार गर्ने गाउँ/नगरपालिका:

२. प्रतिवेदन तयार गरेको मितिः

३. पेश गरेको निकायः (जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश सरकार, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय आदि)

४. बोधार्थः (जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश सरकार, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय आदि)

५. प्रतिवेदन अवधि (.......देखि......सम्म)

६. सामान्य अवस्था (प्रभावित क्षेत्र, प्रभावित जनसङ्ख्या, क्षति भएको घर आदि)

७. पूर्वतयारी कार्यको विवरण

८. पूर्वतयारी योजना (सरकारी निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, गैरसरकारी क्षेत्रबाट प्रदान गरिने पूर्वतयारी योजना/कार्य)

९. खोज, उद्धार र राहतको विवरण (सरकारी, गैर सरकारी, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी र राष्ट्र सङ्घीय निकायहरूबाट भएको खोज, उद्धार र राहत)

१०. खोज, उद्धार र राहतको योजना (सरकारी, रेडक्रस, गैरसरकारी क्षेत्रबाट प्रदान गरीने खोज, उद्धार र राहतको योजना)

११. पूर्वतयारी तथा खोज, उद्धार र राहतमा देखिएका कमी वा कठिनाई

१२. समस्या समाधानका उपाय वा अवश्यक सहयोगको अपेक्षा

सन्दर्भ सामग्री

१. जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८० र २०८१

२. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (सङ्घीय ऐन), नियमावली, २०७५

३. सरुमारानी गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०७५

४. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

५. सरुमारानी गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन कोष) सञ्चालन (कार्यविधि, २०७४

६. सरुमारानी गाउँपालिका स्थानीय तहमा वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७६

७. सरुमारानी गाउँपालिकाको प्रोफाईल

८. राष्ट्रिय जनगणना २०७८

९. विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा तथा राहत वितरण मापदण्ड, २०८१

समाप्त ।।।।।